

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Οικονομικών  
Επιστημών



Τμήμα Λογιστικής και  
Χρηματοοικονομικής

## Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Λογιστική και Ελεγκτική»

Διπλωματική Εργασία

**Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ  
ΠΡΟΤΥΠΩΝ (Δ.Λ.Π.) ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΙ ΤΗΝ  
ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ  
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**Βικτωρία Στ.Τακτικού**

**Επιβλέπων: Αναπληρωτής Καθηγητής Παπαδάμου Στέφανος**

**Βόλος, 2020**

## Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω την εκτίμησή μου σε όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας. Οικογένεια & φίλοι ήταν δίπλα μου και μου έδωσαν θάρρος να ολοκληρώσω τη συγγραφή. Κυρίως όμως θέλω να ευχαριστήσω το συμφοιτητή, συνάδελφο και φίλο Ελεύθεριο Μπαρμπάτσαλο καθώς με βοήθησε ενεργά σε όλη αυτή την προσπάθεια που κατέβαλλα για να ολοκληρώσω αυτό το έργο . Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Παπαδάμου Στέφανο που με οδήγησε στο σωστό δρόμο δίνοντάς μου οδηγίες και συμβουλές και του οποίου τη συμβολή δεν θα ξεχάσω και στη διπλωματική εργασία του πρώτου μεταπτυχιακού τίτλου του στην «Εφαρμοσμένη Οικονομική».

## Περίληψη

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθεί η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και η επίπτωσή τους στον κίνδυνο και την απόδοση των χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα με την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και την επικείμενη έξοδο της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit), τα τραπεζικά ιδρύματα καλούνται να εφαρμόσουν ένα υψηλό επίπεδο λογιστικών προτύπων σε μία διεθνώς δυσμενή οικονομική συγκυρία. Η μελέτη καλείται να διαπιστώσει τους παράγοντες που συμβάλλουν στην καθιέρωση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρώπη και την Ελλάδα και πραγματοποιεί μία ιστορική αναδρομή από το 1966 έως το 2005, έτος κατά το οποίο τα διεθνή λογιστικά πρότυπα έγιναν υποχρεωτικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορικά με την εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων στον τραπεζικό τομέα, η έρευνα διαπιστώνει ότι η αξία της λογιστικής πληροφόρησης βασίζεται σε πληροφορίες, όπως τα κέρδη ανά μετοχή ή η λογιστική αξία, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τις οικονομικές και επενδυτικές αποφάσεις των ενδιαφερομένων μερών. Για τον λόγο αυτόν, η σχέση μεταξύ της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των τραπεζών και της εκτίμησης των εξωτερικών κινδύνων είναι σημαντική.

Σε ό,τι αφορά την υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων στην Ελλάδα, συμπεραίνεται ότι παρά τις βελτιώσεις στην αξιοπιστία, τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη συνάφεια αξίας με την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού θεσμικού, νομικού και πολιτικού πλαισίου εξακολουθούν να επηρεάζουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

*Λέξεις-κλειδιά: διεθνή λογιστικά πρότυπα, τραπεζικός κλάδος, Ευρωπαϊκή Ένωση, εύλογη αξία, συνάφεια αξίας, κίνδυνος*

## **Abstract**

The study aims to investigate the adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) and their impact on the risk and performance of financial corporations. Especially with the onset of the financial crisis and the forthcoming exit of Great Britain from the European Union (Brexit), banking institutions are called upon to apply a high level of accounting standards in an internationally unfavorable economic climate. Furthermore, the study seeks to identify the factors that contribute to the introduction of IAS / IFRS in Europe and Greece. To that end, it presents an historical review from 1966 to 2005, year in which international accounting standards became mandatory in the European Union.

Regarding the adoption of international accounting standards in the banking sector, the study finds that the value of accounting information is based on information such as earnings per share or book value, which may affect the economic and investment decisions of stakeholders. For this reason, the relationship between banks' financial reporting and the assessment of external risks is important.

Concerning the adoption of international accounting standards in Greece, it is concluded that despite the improvements in reliability, transparency, comparability and relevance of the application of the new standards, the particular features of the Greek institutional, legal and political framework continue to affect the quality of financial information.

*Key words: international accounting standards, banking sector, European Union, fair value, value relevance, risk*

# Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη .....	iii
Κατάλογος Πινάκων.....	viii
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή .....	1
Κεφάλαιο 2: Ανασκόπηση των Λογιστικών προτύπων .....	4
2.1 Ιστορική αναδρομή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.....	4
2.1.1 Ευρωπαϊκές Οδηγίες που σχετίζονται με την αλλαγή λογιστικής αρχής .....	6
2.1.2 Οικειοθελής υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές συνέπειες .....	14
2.1.3 Υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές συνέπειες .....	17
2.2 Βασικά λογιστικά μοντέλα .....	18
2.2.1 Αγγλοσαξονικό μοντέλο (Common Law).....	19
2.2.2 Γαλλογερμανικό μοντέλο (Code Law) .....	20
2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων διεθνώς.....	20
2.3.1 Υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και εύλογη αξία.....	24
2.3.2 Παράγοντες υψηλής λογιστικής ποιότητας .....	26
2.3.3 Οφέλη από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ .....	33
2.3.4 Μειονεκτήματα από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ.....	36
2.4 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ευρώπη .....	37
2.5 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα .....	40
2.6 Ισχύοντα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές καταστάσεις.....	44
2.6.1 Ισολογισμός .....	47
2.6.2 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.....	48
2.6.3 Κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης .....	48
2.6.4 Κατάσταση χρηματοροών .....	49
Κεφάλαιο 3: Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στον τραπεζικό κλάδο.....	50
3.1 Τραπεζικός κίνδυνος .....	50
3.2 Υιοθέτηση ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στον τραπεζικό κλάδο.....	51
3.2.1 Απόδοση και κίνδυνος τραπεζικών επιχειρηματικών μοντέλων .....	56
3.2.2 Η επίπτωση της κρίσης στην απόφαση υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ .....	58
3.3 Συνάφεια αξίας και λογιστικές μεταβλητές .....	59
3.4 Συσχέτιση κινδύνου και λογιστικών μεταβλητών.....	65
Κεφάλαιο 4 : Πρακτικό σκέλος.....	70
4.1 Στόχος/Αντικείμενο Διερεύνησης.....	70
4.2 Ερευνητικά ερωτήματα .....	70
4.3 Ερευνητικό δείγμα.....	71
4.4 Ομάδες παρατηρήσεων πριν και μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ .....	71

4.5	Πρώτο στάδιο έρευνας .....	71
4.6	Δεύτερο στάδιο έρευνας .....	72
4.7	Περιορισμοί έρευνας .....	73
4.8	Αποτελέσματα έρευνας .....	74
4.8.1	Αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας – εύρεση β0 .....	74
4.8.1.1	HSBC .....	74
4.8.1.2	LLOYDS.....	76
4.8.1.3	ROYAL BANK OF SCOTLAND .....	77
4.8.1.4	BARCLAYS .....	79
4.8.1.5	STANDARD CHARTERED .....	81
4.8.2	Αποτελέσματα δεύτερου σταδίου έρευνας –συσχέτιση β0 με μελετώμενους λογιστικούς δείκτες .....	82
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα.....		86
5.1	Γενικά συμπεράσματα.....	86
5.2	Συμπεράσματα για την υιοθέτηση των προτύπων στην Ελλάδα .....	87
5.3	Συμπεράσματα εμπειρικής μελέτης.....	88
Βιβλιογραφία .....		89
Παράρτημα .....		105

# Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 Παράγοντες λογιστικής ποιότητας.....	27
--	----

## Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αλλαγή λογιστικής αρχής .....	13
Πίνακας 2 Ισχύοντα ΔΛΠ.....	45
Πίνακας 3 Ισχύοντα ΔΠΧΠ.....	46
Πίνακας 4 Μελέτες συνάφειας αξίας από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ.....	63
Πίνακας 5 Συσχέτιση αξίας και λογιστικών μεταβλητών.....	64
Πίνακας 6 Συσχέτιση κινδύνου αγοράς και λογιστικών μεταβλητών.....	69



# Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (International Financial Reporting Standards, IFRS) αποτελούν ένα σύνολο προτύπων, τα οποία καθορίζουν τον τρόπο που πρέπει να απεικονίζονται συγκεκριμένοι τύποι συναλλαγών και οικονομικά γεγονότα στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών. Γενικά, η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από τις επιχειρήσεις διευκόλυνε την αξιόπιστη και αποτελεσματική δημοσιοποίηση των λογιστικών εκθέσεων και των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων, ακολουθώντας τις θεμελιώδεις αρχές της αντικειμενικότητας, της αξιοπιστίας, της αυτοτέλειας των χρήσεων, της επίκαιρης πληροφόρησης, της κατανοητότητας, της πληρότητας, της συγκρισιμότητας, της συνέπειας και της σύνεσης.

Ειδικότερα:

1. *Αντικειμενικότητα*: η λογιστική απεικόνιση των συναλλαγών θα πρέπει να αποτυπώνει την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης στην οποία αναφέρονται χωρίς την παροχή παραπλανητικών πληροφοριών για τη βελτίωση της εικόνας.
2. *Αξιοπιστία*: οι λογιστικές πληροφορίες που παρέχονται στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να είναι αξιόπιστες.
3. *Αυτοτέλεια των χρήσεων*: οι λογιστικές πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει να αφορούν αυτοτελώς την συγκεκριμένη χρήση στην οποία προέκυψαν τα οικονομικά γεγονότα.
4. *Επίκαιρη πληροφόρηση*: Η πληροφόρηση που παρέχουν οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να είναι επίκαιρη και να αφορά σε οικονομικά γεγονότα που άπτονται της χρονικής στιγμής της δημοσιοποίησης των οικονομικών καταστάσεων.
5. *Κατανοητότητα*: οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο που να διευκολύνει την κατανόησή τους από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (Διοίκηση, εργαζόμενους, επενδυτές, αναλυτές, κλπ.). Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σωστή κατηγοριοποίηση και αποτίμηση των στοιχείων.
6. *Πληρότητα*: οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να καλύπτουν επαρκώς την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών.

7. *Συγκρισιμότητα*: οι λογιστικές πληροφορίες που αφορούν σε προηγούμενες χρήσεις θα πρέπει να παρουσιάζονται με συνέπεια κάθε έτος, προκειμένου να διευκολυνθεί η σύγκριση των λογιστικών αποτελεσμάτων διαχρονικά, αλλά και διαστρωματικά με σύγκριση με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται μία επιχείρηση.
8. *Συνάφεια*: οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι συναφείς, ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη πληροφόρηση και να μπορούν τα ενδιαφερόμενα μέρη να λάβουν μία ορθή επενδυτική απόφαση.
9. *Σύνεση*: οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι ουδέτερες έτσι ώστε να μην επιδρούν ευνοϊκά στην παρουσίαση της χρηματοοικονομικής κατάστασης μίας επιχείρησης, παρέχοντας λανθασμένη πληροφόρηση στα ενδιαφερόμενα μέρη (Δημητράς, 2015).<sup>1</sup>

Στον τραπεζικό κλάδο, η χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων περιόρισε τον κίνδυνο επιτοκίων και τον κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ενισχύοντας ταυτόχρονα την επεξηγηματική ικανότητα των λογιστικών δεδομένων σε σχέση με τον συστηματικό και τον μη συστηματικό κίνδυνο. Όσον αφορά τη σχέση κινδύνου των λογιστικών δεικτών, τα μέτρα ρευστότητας, η αξιοπιστία, τα κέρδη ανά μετοχή και οι προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές συνδέονται αντιστρόφως με τον συστηματικό και τον μη συστηματικό κίνδυνο, ενώ ο δείκτης δανείων σε σχέση με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων, το περιθώριο επιτοκίων και η διαφοροποίηση του εισοδήματος συσχετίζονται θετικά με τα μέτρα αγοράς. Τέλος, το μέγεθος των τραπεζών συνδέεται αρνητικά, τόσο με τον συστηματικό όσο και με τον μη συστηματικό κίνδυνο (Papadamou, and Tzivinikos, 2013).<sup>2</sup> Από την άλλη πλευρά, η εισαγωγή των Δ.Λ.Π στον Ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο συνέβαλλε στην αναγνώριση και τη μέτρηση του δείκτη απόδοσης ενεργητικού (return on assets, ROA) των τραπεζών, ενώ είναι αμφίβολη η συμμετοχή τους στην πρόβλεψη για ζημία δανείων. Αυτό συμβαίνει διότι καθυστερεί η αναγνώριση ζημιών λόγω δανείων ως αποτέλεσμα της τρέχουσας οικονομικής κρίσης,

---

<sup>1</sup> Δημητράς, Α. (2015). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς*. Διαθέσιμο: [https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4965/1/02\\_chapter\\_1.pdf](https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4965/1/02_chapter_1.pdf).

<sup>2</sup> Papadamou, S. and Tzivinikos, T. (2013). The risk relevance of international financial reporting standards: evidence from Greek banks. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 27, pp.43-54.

οδηγώντας σε καθυστερημένη αναγνώριση των μελλοντικών αναμενόμενων ζημιών (Gebhardt, and Novotny- Farkas, 2011).<sup>3</sup>

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθεί η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και η επίπτωσή τους στον κίνδυνο και την απόδοση των χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα με την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και την επικείμενη έξοδο της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit), τα τραπεζικά ιδρύματα καλούνται να εφαρμόσουν ένα υψηλό επίπεδο λογιστικών προτύπων σε μία διεθνώς δυσμενή οικονομική συγκυρία. Η μελέτη καλείται να διαπιστώσει τους παράγοντες που συμβάλλουν στην καθιέρωση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρώπη και την Ελλάδα και πραγματοποιεί μία ιστορική αναδρομή από το 1966 έως το 2005, έτος κατά το οποίο τα διεθνή λογιστικά πρότυπα έγιναν υποχρεωτικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μετά το εισαγωγικό μέρος, η έρευνα είναι δομημένη ως εξής:

Στο *δεύτερο κεφάλαιο* γίνεται μία ιστορική αναδρομή των διεθνών λογιστικών προτύπων, εξηγούνται τα βασικά λογιστικά μοντέλα και παρουσιάζονται έρευνες που σχετίζονται με την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ διεθνώς, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζονται τα ισχύοντα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οι σχετικές οικονομικές καταστάσεις.

Στο  *τρίτο κεφάλαιο* εξηγείται ο τραπεζικός κίνδυνος αναλύεται η υιοθέτηση και εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων στον τραπεζικό κλάδο και οι επιπτώσεις της κρίσης στην απόφαση υιοθέτησής τους από τις χρηματοοικονομικές εταιρείες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, εξηγείται η συνάφεια αξίας και οι λογιστικές μεταβλητές που την εξηγούν καθώς και η ανάληψη κινδύνων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ.

Το  *τέταρτο κεφάλαιο* ολοκληρώνει την Διπλωματική παραθέτοντας τα συμπεράσματα και τους περιορισμούς καθώς και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

---

<sup>3</sup> Gebhardt, G.U. and Novotny- Farkas, Z. (2011). Mandatory IFRS adoption and accounting quality of European banks. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 38, No 3- 4, pp.289-333.

## **Κεφάλαιο 2: Ανασκόπηση των Λογιστικών προτύπων**

### **2.1 Ιστορική αναδρομή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων**

Ιστορικά, τα νομικά συστήματα, σε συνδυασμό με άλλες πολιτικές και οικονομικές διαφορές, δημιούργησε μια τεράστια ποικιλία λογιστικών συστημάτων, η οποία δυσκόλεψε ιδιαίτερα την σύγκριση των οικονομικών εκθέσεων διασυνοριακά. Ειδικότερα, από την Ευρώπη προήλθαν πολλά και διαφορετικά νομικά συστήματα - Αγγλικό, Γερμανικό, Γαλλικό και Σκανδιναβικό, με αποτέλεσμα πριν την εναρμόνιση με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα να υπάρχουν εξαιρετικά διαφοροποιημένες λογιστικές καταστάσεις ανά χώρα. Για τον λόγο αυτό, τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, ήταν οι πρώτες χώρες που υιοθέτησαν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

Το 1966, το Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών του Ηνωμένου Βασιλείου (Institute of Chartered Accountants in England and Wales, ICAEW) πρότεινε στα λογιστικά σωματεία των ΗΠΑ και του Καναδά τη δημιουργία ενός οργανισμού, ο οποίος θα παρείχε τη δυνατότητα ανάπτυξης συγκριτικών μελετών και ελεγκτικών πρακτικών στις τρεις αυτές Αγγλόφωνες χώρες. Ο οργανισμός που δημιουργήθηκε ήταν η Διεθνής Ομάδα Μελετών Λογιστών (Accountants International Study Group, AISG), Η οποία αποτέλεσε τον προκάτοχο του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, IASB).

Το 1973, το Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών του Ηνωμένου Βασιλείου πρότεινε στους λογιστικούς φορείς επτά χωρών (Αυστραλία, Γαλλία, Γερμανία, Ιαπωνία, Ιρλανδία, Μεξικό, και Ολλανδία) τη σύσταση ενός διεθνούς οργανισμού με στόχο την σύνταξη των λογιστικών προτύπων που θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται διεθνώς. Στις 29 Ιουνίου 1973, οι δέκα προαναφερθείσες χώρες συγκρότησαν την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee, IASC), η οποία το 2001 αντικαταστάθηκε από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, IASB), το οποίο εξέδωσε τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ).

Το 1978, η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε την Τέταρτη Οδηγία 78/660/EEC<sup>4</sup> απαιτώντας από τις επιχειρήσεις περιορισμένης ευθύνης να αποτιμούν τα περιουσιακά τους στοιχεία σε συνετή βάση. Επιπλέον, μόνο τα κέρδη που παράγονταν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ήταν επιτρεπτό να συμπεριλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις, ενώ έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι ζημίες που σχετίζονταν με το τρέχον ή το προηγούμενο οικονομικό έτος, έτσι ώστε η σύνεση να αντιμετωπίζει την υπερεκτίμηση του εισοδήματος. Με την Οδηγία 78/660/EEC εφαρμόστηκε η εναρμόνιση των πρακτικών χρηματοοικονομικής αναφοράς για τη μείωση της ποικιλομορφίας και τη διευκόλυνση των διασταυρούμενων καταχωρίσεων και των διασυνοριακών επενδύσεων. Η εναρμόνιση της λογιστικής προχώρησε στη δεκαετία του 1990 με τη βελτίωση των διεθνών λογιστικών προτύπων, την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πολιτικές μεταβολές, όπως, για παράδειγμα, κατάργηση του ελέγχου των συνόρων στις χώρες Σένγκεν.<sup>5</sup>

Στο διάστημα 1978-2000 εκδόθηκαν διάφορες σειρές λογιστικών προτύπων με στόχο να εξασφαλίσουν τη σαφήνεια και την ακρίβεια στην παρουσίαση της κατάστασης περιουσιακών στοιχείων και της χρηματοοικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων με τη φιλοδοξία η χρήση των αρχών της σαφήνειας και της ακριβούς παρουσίασης να αντικατοπτρίζουν την πραγματική εικόνα της επιχείρησης (Maggina and Tsaklanganos, 2011).<sup>6</sup> Τον Μάιο του 2000, τα μέλη του IASC ενέκριναν μία νέα οργανωτική δομή, η οποία περιελάμβανε την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, τη Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (Standards Advisory Council) και την Επιτροπή Διερμηνειών (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC) (Καραγιώργος και Πετρίδης, 2010).<sup>7</sup>

---

<sup>4</sup> Οδηγία 78/660/EEC *Fourth Directive: annual accounts of companies with limited liability*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l26009&from=EN> .

<sup>5</sup> Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ισλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχία και Φινλανδία.

<sup>6</sup> Maggina, A. and Tsaklanganos, A.A. (2011). Predicting audit opinions evidence from the Athens stock exchange. *Journal of Applied Business Research*, Vol. 27, No 4, pp.53-68.

<sup>7</sup> Καραγιώργος, Θ. και Πετρίδης, Α. (2010). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα, θεωρία και πράξη - Η εφαρμογή των Δ.Α.Π. σε συνδυασμό με το Γ.Α.Σ.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Θεοφάνη Καραγιώργου.

### 2.1.1 Ευρωπαϊκές Οδηγίες που σχετίζονται με την αλλαγή λογιστικής αρχής

Ιστορικά, οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχαν σαν στόχο να διαμορφώσουν οικονομικές καταστάσεις υψηλής ποιότητας και συγκρισιμότητας από άποψη μορφής και γενικού χαρακτήρα κανόνων εγγραφής και μέτρησης.

Η Τέταρτη Οδηγία (1978) και η Έβδομη Οδηγία (1983) ήταν οι πιο επιτακτικές οδηγίες κατά τα πρώτα στάδια της σύγκλισης των χρηματοοικονομικών εκθέσεων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Τέταρτη Οδηγία 78/660/ΕΟΚ ορίζει την «αληθινή και εύλογη θεώρηση» (True and Fair View, TFV) ως επικρατούσα αρχή της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και ορίζει τη μορφή και τη μέτρηση των ισολογισμών και των αποτελεσμάτων χρήσεως. Η μέθοδος της αληθινής και εύλογης θεώρησης αποτελεί μια ευρεία έννοια στην οποία αναφέρονται οι λογαριασμοί με στόχο την παροχή αμερόληπτης πληροφόρησης σχετικά με τις δραστηριότητες που επηρεάζουν την εγγενή αξία μίας επιχείρησης. Με τον τρόπο αυτόν, η αγορά είναι αποτελεσματική όταν η συναλλαγματική αξία και η εγγενής αξία είναι ίσες και, επομένως, η πολιτική πληροφόρηση οποιασδήποτε επιχείρησης ανά πάσα στιγμή πρέπει να στοχεύει στη δημιουργία αποδοτικών κεφαλαιαγορών (Ekholm και Troberg, 1998).<sup>8</sup> Επιπλέον, τα ποσοτικά όρια στο Άρθρο 11 ορίζονται σε 1.000.000 ECU για το σύνολο του ισολογισμού και σε 2.000.000 ECU για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών, ενώ στο Άρθρο 27 ορίζεται ότι τα Κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν στις εταιρίες που κατά το κλείσιμο του ισολογισμού δεν ξεπερνούν τα όρια των δύο από τα τρία κριτήρια: σύνολο ισολογισμού 4.000.000 ECU, καθαρό ύψος κύκλου εργασιών 8.000.000 ECU και μέσο όρο απασχολούμενων κατά τη διάρκεια της χρήσεως 250 άτομα να ακολουθήσουν διαφορετική δομή από τις οριζόμενες στα άρθρα 23 έως και 26.

Η Έβδομη Οδηγία 83/349/EEC (1983)<sup>9</sup> αντιμετώπισε ζητήματα που σχετίζονται με τον συντονισμό στον τομέα των ενοποιημένων λογαριασμών, αποσκοπώντας στην προστασία των συμφερόντων που συνδέονται με κεφαλαιουχικές εταιρίες. Η προστασία αυτή συνεπάγεται ότι καταρτίζονται ενοποιημένοι λογαριασμοί εφόσον μία παρόμοια εταιρία

---

<sup>8</sup> Ekholm, B.G. and Troberg, P. (1998). Quo vadis true and fair view? *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 7, No 1, pp.113-129.

<sup>9</sup> Οδηγία 83/349/EEC Για τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31983L0349&from=EN>.

αποτελεί μέρος ενός συνόλου επιχειρήσεων, και ότι οι ενοποιημένοι αυτοί λογαριασμοί καταρτίζονται υποχρεωτικά όταν η εν λόγω εταιρία είναι μία μητρική επιχείρηση. Εξάλλου, για την πλήρη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών είναι αναγκαίο, όταν μία θυγατρική επιχείρηση είναι η ίδια μητρική επιχείρηση, να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, πρέπει να απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταρτίσεως παρομοίων ενοποιημένων λογαριασμών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταίροι και οι τρίτοι προστατεύονται επαρκώς.

Η Οδηγία 84/569/ΕΟΚ (1984)<sup>10</sup> αφορά στην αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU στην οδηγία 78/660/ΕΟΚ και ορίζει τα ποσοτικά όρια του Άρθρου 11 για το σύνολο του ισολογισμού από 1.000.000 ECU σε 1.550.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών από 2.000.000 ECU σε 3.200.000 ECU. Εντός αυτών των ορίων τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν ορισμένες παρεκκλίσεις από τις διατάξεις της Οδηγίας. Για το Άρθρο 27 ορίζεται το σύνολο του ισολογισμού από 4.000.000 ECU σε 6.200.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών από 8.000.000 ECU σε 12.800.000 ECU.

Η Οδηγία 89/666/ΕΟΚ (1989)<sup>11</sup> αφορά στη δημοσιότητα των υποκαταστημάτων που έχουν συσταθεί σε ένα κράτος μέλος από ορισμένες μορφές εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους. Η Οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της προστασίας των προσώπων τα οποία, μέσω ενός υποκαταστήματος, έρχονται σε επαφή με την επιχείρηση και επιβάλλει την λήψη μέτρων δημοσιότητας στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένο το υποκατάστημα. Επομένως, κατά μία έννοια, η οικονομική και κοινωνική σημασία ενός υποκαταστήματος μπορεί να συγκριθεί με την σημασία μιας θυγατρικής εταιρείας και, συνεπώς, η δημοσιότητα της εταιρείας στον τόπο του υποκαταστήματος είναι προς το συμφέρον του κοινού, λαμβάνοντας υπόψιν τη διαδικασία που έχει ήδη καθιερωθεί για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες στο εσωτερικό της Κοινότητας.

---

<sup>10</sup> Οδηγία 84/569/ΕΟΚ *Αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU στην οδηγία 78/660/ΕΟΚ*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31984L0569&from=EN>

<sup>11</sup> Οδηγία 89/666/ΕΟΚ *Δημοσιότητα των υποκαταστημάτων που έχουν συσταθεί σε ένα κράτος μέλος από ορισμένες μορφές εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0666&from=EN>

Η Οδηγία 90/604/ΕΟΚ (1990)<sup>12</sup> αφορά τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς όσον αφορά τις εξαιρέσεις υπέρ των μικρών και μεσαίων εταιρειών καθώς και τη δημοσίευση των λογαριασμών σε ECU. Σύμφωνα με την Οδηγία αυτήν, θα πρέπει να απλουστευθούν οι διαδικασίες, στις οποίες υπόκεινται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε ό,τι αφορά στην εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων και ειδικότερα τη διάρθρωση και το περιεχόμενο των ετήσιων λογαριασμών και της εκθέσεως διαχειρίσεως, τους τρόπους εκτιμήσεως, καθώς και τη δημοσίευση αυτών των εγγράφων. Επιπλέον, θα πρέπει να αυξηθούν υπέρ των μικρών επιχειρήσεων παρεκκλίσεις, τις οποίες δικαιούνται να θεσπίζουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την κατάρτιση, τον έλεγχο και τη δημοσιοποίηση των λογαριασμών, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις των κρατών-μελών να μη συμπεριλαμβάνουν στο παράρτημα των ετήσιων λογαριασμών πληροφορίες που αφορούν τις αμοιβές μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου της εταιρείας. Σε ό,τι αφορά στα ποσοτικά όρια, για το Άρθρο 11 ορίζονται για το σύνολο του ισολογισμού από 1.550.000 ECU σε 2.000.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών από 3.200.000 ECU σε 4.000.000 ECU, ενώ για το Άρθρο 27 ορίζονται για το σύνολο του ισολογισμού από 6.200.000 ECU σε 8.000.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών από 12.800.000 ECU σε 16.000.000 ECU.

Η Οδηγία 90/605/ΕΟΚ (1990)<sup>13</sup> αφορά στην τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες. Σύμφωνα με την Οδηγία, οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες υποχρεούνται στην κατάρτιση, τον έλεγχο και τη δημοσίευση των λογαριασμών τους περιλαμβάνοντας πληροφόρηση για τον εταίρο εταίρο με την πιο μεγάλη ευθύνη, ο οποίος μπορεί να είναι μία άλλη ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

Η Οδηγία 94/8/ΕΚ (1994)<sup>14</sup> αφορά στην τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ για την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU. Ειδικότερα, τα ποσοτικά όρια του Άρθρου 11 για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 2.000.000 ECU σε 2.500.000

---

<sup>12</sup> Οδηγία 90/604/ΕΟΚ *Ετήσιοι λογαριασμοί και εξαιρέσεις υπέρ των μικρών και μεσαίων εταιρειών*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0604&from=EN>.

<sup>13</sup> Οδηγία 90/605/ΕΟΚ *Τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0605&from=EN>

<sup>14</sup> Οδηγία 94/8/ΕΚ *Τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ όσον αφορά την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0008&from=EN>



ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 4.000.000 ECU σε 5.000.000 ECU. Για το Άρθρο 27, τα ποσοτικά όρια για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 8.000.000 ECU σε 10.000.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 16.000.000 ECU σε 20.000.000 ECU.

Η Οδηγία 1999/60/EKT (1999)<sup>15</sup> αφορά στην τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ για την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU. Ειδικότερα, τα ποσοτικά όρια του Άρθρου 11 για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 2.000.000 ECU σε 3.125.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 5.000.000 ECU σε 6.250.000 ECU. Για το Άρθρο 27, τα ποσοτικά όρια για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 10.000.000 ECU σε 12.500.000 ECU και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 20.000.000 ECU σε 25.000.000 ECU.

Η Οδηγία 2001/65/EK (2001)<sup>16</sup> αφορά την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ και 86/635/ΕΟΚ για τους κανόνες αποτίμησης των ετησίων και ενοποιημένων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα, η Οδηγία ορίζει ότι η συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση καθιστά αναγκαία την εισαγωγή από τα κράτη μέλη ενός συστήματος λογιστικής αποτίμησης ορισμένων χρηματοπιστωτικών μέσων στην εύλογη αξία. Τα κράτη μέλη πρέπει να επιτρέπουν την υιοθέτηση του συστήματος αυτού από όλες τις επιχειρήσεις ή ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που εμπίπτουν στις οδηγίες 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ και 86/635/ΕΟΚ για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς ή μόνο για τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Η λογιστική αποτίμηση στην εύλογη αξία θα πρέπει να είναι δυνατή μόνο για τα στοιχεία εκείνα για τα οποία υπάρχει επαρκώς ανεπτυγμένη διεθνής συναίνεση σχετικά με την καταλληλότητά της.

---

<sup>15</sup> Οδηγία 1999/60/EKT *Τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ για την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU.* Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31999L0060&from=EN>

<sup>16</sup> Οδηγία 2001/65/EK *Τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ και 86/635/ΕΟΚ για τους κανόνες αποτίμησης των ετησίων και ενοποιημένων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.* Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0065&from=EN>

Η Οδηγία 2003/38/ΕΚ (2003)<sup>17</sup> αφορά στην τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών όσον αφορά τα ποσά που εκφράζονται σε Ευρώ. Ειδικότερα, τα ποσοτικά όρια του Άρθρου 11 για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 3.125.000 EUR σε 3.650.000 EUR και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 6.250.000 EUR σε 7.300.000 EUR. Για το Άρθρο 27, τα ποσοτικά όρια για το σύνολο του ισολογισμού αυξάνονται από 12.500.000 EUR σε 14.600.000 EUR και για το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών αυξάνονται από 25.000.000 EUR σε 29.200.000 EUR.

Η Οδηγία 2003/51/ΕΚ (2003)<sup>18</sup> αφορά στην τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ και 91/674/ΕΟΚ σχετικά με τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Ο Κανονισμός ΕΚ 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων (ΔΛΠ)<sup>19</sup> απαιτεί, από το 2005 και μετά, από όλες τις εισηγμένες εταιρίες να καταρτίζουν τους ενοποιημένους λογαριασμούς τους βάσει των ΔΛΠ που υιοθετούνται προς εφαρμογή στην Κοινότητα και παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιτρέπουν ή να απαιτούν την εφαρμογή των ΔΛΠ στην εκπόνηση των ετήσιων λογαριασμών από μη εισηγμένες εταιρίες. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να τροποποιούν την παρουσίαση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως και του ισολογισμού καθώς και να επιτρέπουν ή να απαιτούν την εφαρμογή της μεθόδου αναπροσαρμογής της αξίας και της μεθόδου της εύλογης αξίας σύμφωνα με τις διεθνείς εξελίξεις.

Η Οδηγία 2006/43/ΕΚ (2006)<sup>20</sup> αφορά τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και

---

<sup>17</sup> Οδηγία 2003/38/ΕΚ *Τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών όσον αφορά τα ποσά που εκφράζονται σε Ευρώ*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0038&from=EN>

<sup>18</sup> Οδηγία 2003/51/ΕΚ *Τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ και 91/674/ΕΟΚ σχετικά με τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων*. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0051&from=EN> [πρόσβαση 11 Ιαν. 2018].

<sup>19</sup> Κανονισμός ΕΚ 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R1606&from=EL>

<sup>20</sup> Οδηγία 2006/43/ΕΚ *Υποχρεωτικοί έλεγχοι των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας*

83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάρτιση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Ειδικότερα, η Οδηγία αποσκοπεί στην ουσιαστική, αλλά όχι πλήρη, εναρμόνιση των απαιτήσεων υποχρεωτικού ελέγχου, ενώ τα κράτη μέλη που απαιτούν τον υποχρεωτικό έλεγχο μπορούν να επιβάλλουν αυστηρότερες απαιτήσεις. Επιπλέον, η Οδηγία προβλέπει ότι ο υποχρεωτικός έλεγχος απαιτεί επαρκείς γνώσεις σε θέματα όπως το εταιρικό δίκαιο, το φορολογικό δίκαιο και το δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης. Οι γνώσεις αυτές θα πρέπει να αποδεικνύονται με εξετάσεις πριν από τη χορήγηση άδειας σε νόμιμο ελεγκτή από άλλο κράτος μέλος

Η Οδηγία 2006/46/ΕΚ (2006)<sup>21</sup> αφορά στην τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς, της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της οδηγίας 91/674/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα, η Οδηγία προβλέπει ότι η ευθύνη για την κατάρτιση και τη δημοσίευση των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών και των ετήσιων και ενοποιημένων ετήσιων εκθέσεων βασίζεται στο εθνικό δίκαιο, ενώ τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν την έκταση της ευθύνης. Επιπλέον, τα μέλη των διοικητικών, διαχειριστικών και εποπτικών οργάνων μιας επιχείρησης είναι κατ' ελάχιστον συλλογικά υπεύθυνα προς την εταιρεία για την κατάρτιση και τη δημοσίευση των ετήσιων λογαριασμών και των ετήσιων εκθέσεων.

Η Οδηγία 2006/99/ΕΚ (2006)<sup>22</sup> αφορά στην προσαρμογή ορισμένων οδηγιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου, λόγω της προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και

---

84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0043&from=EN>

<sup>21</sup> Οδηγία 2006/46/ΕΚ Τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς, της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της οδηγίας 91/674/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0046&from=EN>

<sup>22</sup> Οδηγία 2006/99/ΕΚ Προσαρμογή ορισμένων οδηγιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου, λόγω της προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0099&from=EN>

διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία μέχρι την ημερομηνία προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Οδηγία 2009/49/EK (2009)<sup>23</sup> αφορά στην τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις κοινοποίησης για τις μεσαίου μεγέθους εταιρείες και την υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων λογαριασμών. Ειδικότερα, η Οδηγία αναφέρει ότι μικρομεσαίες επιχειρήσεις υπόκεινται συχνά στους ίδιους κανόνες με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αλλά σπάνια έχουν αξιολογηθεί οι ειδικές λογιστικές τους ανάγκες, ενώ ο αυξημένος αριθμός απαιτήσεων δημοσιοποίησης προκαλεί πρόσθετα προβλήματα και οικονομική επιβάρυνση με ενδεχομένη παρεμπόδιση της αποτελεσματικής χρήσης του κεφαλαίου τους για παραγωγικούς σκοπούς. Για τον λόγο αυτόν, η Οδηγία προβλέπει τη μείωση του διοικητικού φόρτου που συνδέεται με ορισμένες απαιτήσεις δημοσιοποίησης για τις μικρομεσαίες με την υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων λογαριασμών για ορισμένες εταιρείες εντός της Κοινότητας.

Τα σημαντικότερα αποτελέσματα και των δύο Οδηγιών του 1978 και του 1983 είναι η υιοθέτηση της αληθινής και εύλογης θεώρησης και η χαλάρωση της συμμόρφωσης των λογιστικών φόρων για τους ενοποιημένους λογαριασμούς Παρόλο που οι οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρίας μπορούσαν να συνεχίσουν να φορολογούνται βάσει της επιστροφής φόρου, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έπρεπε να υιοθετήσουν τη μέθοδο της εύλογης αξίας όταν επρόκειτο για φορολογικά μέτρα, τα οποία δεν αντανακλούσαν τις υποκείμενες οικονομικές δραστηριότητες. Κατ' εξαίρεση, ο νόμος της γερμανικής λογιστικής οδηγίας του 1985 επέτρεψε ρητώς τη φορολογική λογιστική ακόμη και όταν δεν ήταν σύμφωνη με την εύλογη αξία (Harris et al. 1994).<sup>24</sup> Παρόλο που η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ δεν ήταν υποχρεωτική μέχρι το 2005, στα τέλη της δεκαετίας του 1990, οι επιχειρήσεις σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ ως υποκατάστατο των εγχώριων λογιστικών προτύπων. Στον Πίνακα 1 απεικονίζονται όλες οι σχετικές Οδηγίες για την αλλαγή λογιστικής αρχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

---

<sup>23</sup> Οδηγία 2009/49/EK τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις κοινοποίησης για τις μεσαίου μεγέθους εταιρείες και την υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων λογαριασμών. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0049&from=EN>

<sup>24</sup> Harris, T.S., Lang, M. and Möller, H.P. (1994). The value relevance of German accounting measures: An empirical analysis. *Journal of Accounting Research*, Vol. 32, No 2, pp.187-209.

**Πίνακας 1 Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αλλαγή λογιστικής αρχής**

Οδηγία	Ημερομηνία Εισαγωγής	Προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη Εφημερίδα
Οδηγία 78/660/ΕΟΚ	31.7.1978	Άρθρα 55:30.7.1980 ή 31.1.1982 ή 31.7.1985	L 222, 14.8.1978
Οδηγία 83/349/ΕΟΚ	29.6.1983	31.12.1987	L 193, 18.7.1983
Οδηγία 84/569/ΕΟΚ	24.12.1984	-	L 314, 4.12.1984
Οδηγία 89/666/ΕΟΚ	3.1.1990	1.1.1992	L 395, 30.12.1989
Οδηγία 90/604/ΕΟΚ	19.11.1990	1.1.1993	L 317, 16.11.1990
Οδηγία 90/605/ΕΟΚ	20.11.1990	31.12.1992	L 317, 16.11.1990
Οδηγία 94/8/ΕΚ	25.3.1994	-	L 82, 25.3.1994
Οδηγία 1999/60/ΕΚΤ	26.6.1999	-	L 162, 26.6.1999
Οδηγία 2001/65/ΕΚ	16.11.2001	31.12.2003	L 283, 27.10.2001
Οδηγία 2003/38/ΕΚ	15.5.2003	-	L 120, 15.5.2003
Οδηγία 2003/51/ΕΚ	17.7.2003	1.1.2005	L 178, 17.7.2003
Οδηγία 2006/43/ΕΚ	29.6.2006	29.6.2008	L 157, 9.6.2006
Οδηγία 2006/46/ΕΚ	5.9.2006	5.9.2008	L 224, 16.8.2006
Οδηγία 2006/99/ΕΚ	1.1.2007	1.1.2007	L 363, 20.12.2006
Οδηγία 2009/49/ΕΚ	16.7.2009	1.1.2011	L 164 of 26.6.2009

Πηγή: Fourth Directive: annual accounts of companies with limited liability, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l26009&from=EN>

Οι Joos and Lang (1994)<sup>25</sup> παρέχουν μία από τις πρώτες εμπειρικές έρευνες σχετικά με τις επιπτώσεις των δύο σημαντικότερων Οδηγιών του 1978 και του 1983, συγκρίνοντας τις επιχειρήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία, δηλαδή δύο εκ διαμέτρου αντίθετων λογιστικών συστημάτων. Στόχος του βρετανικού λογιστικού μοντέλου είναι να παρέχει χρήσιμες πληροφορίες στους μετόχους, ενώ το γερμανικό μοντέλο επικεντρώνεται στους αποπληθωριστές και εξυπηρετεί τόσο τα οικονομικά όσο και τα φορολογικά συστήματα αναφοράς. Οι ερευνητές διαπιστώνουν ότι τα κέρδη των επιχειρήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο αντανakλούν καλύτερα τα υποκείμενα οικονομικά αποτελέσματα και έχουν υψηλότερη συσχέτιση με τις τιμές των μετοχών συγκριτικά με

<sup>25</sup> Joos, P. and Lang, M. (1994). The effects of accounting diversity: Evidence from the European Union. *Journal of Accounting Research*, Vol. 32, pp.141-168.

τα κέρδη των γερμανικών επιχειρήσεων. Αντιθέτως, τα γερμανικά λογιστικά συστήματα τείνουν να αναφέρουν χαμηλότερα κέρδη και ίδια κεφάλαια για να ικανοποιήσουν τον συντηρητικό χαρακτήρα των τραπεζικών δανειακών πολιτικών. Εμπειρική μελέτη σε επιχειρήσεις της Φιλανδίας δείχνει ότι η δημοσιοποίηση των κερδών σύμφωνα με τα εθνικά λογιστικά πρότυπα παρουσιάζουν υψηλή συνάδει αξίας τόσο για τους εγχώριους όσο και για τους ξένους επενδυτές (Niskanen et.al., 2000).<sup>26</sup> Γενικότερα, αν και ο σκοπός των ευρωπαϊκών Οδηγιών ήταν η ενοποίηση του εννοιολογικού πλαισίου της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα αποτελέσματα των ερευνών σχετικά με την επιτυχία στην επίτευξη αυτού του στόχου είναι μικτά. Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές Οδηγίες είναι το πρώτο βήμα προς την εναρμόνιση της λογιστικής και παρέχουν χρήσιμες γνώσεις για την ενοποιημένη μορφή των οικονομικών καταστάσεων που διευκολύνει τη διασυνοριακή έρευνα.

### **2.1.2 Οικειοθελής υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές συνέπειες**

Η εθελοντική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ επιταχύνθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Οι επιχειρήσεις που ήθελαν να επενδύσουν σε ξένες χώρες έπρεπε να αποφασίσουν την εισαγωγή τους στα ξένα χρηματιστήρια βάσει της ρευστότητας και του όγκου διαπραγμάτευσης, αλλά και των απαιτούμενων λογιστικών προτύπων. Για τον λόγο αυτόν, πολλές επιχειρήσεις άρχισαν να υιοθετούν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ καθώς τα χρηματιστήρια στην Ευρώπη έδειξαν ευνοϊκή στάση απέναντι στα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Την ίδια στιγμή, η Νέα Αγορά της Γερμανίας, αντίστοιχη του Αμερικανικού χρηματιστηρίου Nasdaq, ξεκίνησε το 1997 προκειμένου να βοηθήσει μικρές εταιρείες τεχνολογίας να χρηματοδοτηθούν με ίδια κεφάλαια. Όλες οι εταιρείες που ήταν εισηγμένες στη Νέα Αγορά ήταν υποχρεωμένες να χρησιμοποιούν είτε τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές της Αμερικής (US GAAP) είτε τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

Ένας σημαντικός λόγος για την αύξηση της εθελοντικής υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ ήταν ότι το 1987, ως απάντηση στην κριτική αναφορικά με το περιθώριο μη συμμόρφωσης και τις υπερβολικές δυνατότητες διαχείρισης των κερδών, η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) ξεκίνησε μία σημαντική προσπάθεια

---

<sup>26</sup> Niskanen, J., Kinnunen, J. and Kasanen, E. (2000). The value relevance of IAS reconciliation components: empirical evidence from Finland. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 19, No 2, pp.119-137.

περιορισμού των λογιστικών επιλογών. Μέσω του Σχεδίου Συγκρισιμότητας και Βελτιώσεων έγινε εισαγωγή 10 νέων προτύπων, η οποία ολοκληρώθηκε το 1993, ενώ το 1998 ολοκληρώθηκε ένα νέο σύνολο βασικών προτύπων, το οποίο απαιτούσε από τις επιχειρήσεις να συμμορφωθούν πλήρως με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Τα βασικά πρότυπα έλαβαν υπό όρους έγκριση από τη Διεθνή Οργάνωση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ενώ αρκετές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία και Ιταλία), επέτρεψαν στις επιχειρήσεις να επιλέξουν οικειοθελώς τα ΔΛΠ αντί των εγχώριων λογιστικών προτύπων (Van Tendeloo and Vanstraelen, 2005).<sup>27</sup> Μελέτη των Bart et.al. (2006)<sup>28</sup> διαπιστώνει ότι η λογιστική ποιότητα θα μπορούσε να βελτιωθεί με την εξάλειψη εναλλακτικών λογιστικών μεθόδων που αντανακλούν λιγότερο τις επιδόσεις των επιχειρήσεων και χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των κερδών. Συγκρίνοντας τη διαχείριση κερδών για επιχειρήσεις που μεταβαίνουν οικειοθελώς στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ με επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν εθνικά λογιστικά πρότυπα, οι ερευνητές διαπιστώνουν ότι, μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν μεγαλύτερη διακύμανση των μεταβολών στο καθαρό εισόδημα, υψηλότερη συσχέτιση μεταξύ των δεδουλευμένων εσόδων και των ταμειακών ροών, και υψηλότερη συχνότητα μεγάλων απωλειών. Σύμφωνα με τους Van der Meulen et.al. (2007)<sup>29</sup> η ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων υπό τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχών της Αμερικής και τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι πολύ συγκρίσιμη, ενώ τα US GAAP φαίνεται να υπερέχουν μόνο στην προγνωστική ικανότητα των λογιστικών πληροφοριών. Στο ίδιο πλαίσιο, συγκριτική μελέτη αναφορικά με τα περιθώρια προσφοράς-ζήτησης και τον δείκτη κύκλου εργασιών υπό τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και τις Αμερικανικές γενικά αποδεκτές λογιστικές πρακτικές συμπεραίνει ότι δεν υπάρχουν σημαντικές στατιστικές διαφορές μεταξύ των προτύπων

---

<sup>27</sup> Van Tendeloo, B. and Vanstraelen, A. (2005). Earnings management under German GAAP versus IFRS. *European Accounting Review*, Vol. 14, No 1, pp.155-180.

<sup>28</sup> Barth, M.E., Landsman, W., Lang, M. and Williams, C. (2006). Accounting quality: International accounting standards and US GAAP. *Manuscript, Stanford University*.

<sup>29</sup> Van der Meulen, S., Gaeremynck, A. and Willekens, M. (2007). Attribute differences between US GAAP and IFRS earnings: An exploratory study. *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, No 2, pp.123-142.

(Leuz, 2003).<sup>30</sup> Εξετάζοντας εάν τα λάθη πρόβλεψης των αναλυτών μειώνονται μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, οι Ashbaugh and Pincus (2001)<sup>31</sup> υποστηρίζουν ότι μειώνεται το κόστος της απόκτησης πληροφοριών από τους αναλυτές και βελτιώνεται η ακρίβεια των προβλέψεων, παρόλο που οι εξομαλύνσεις των εσόδων από άλλα λογιστικά πρότυπα καθιστούν ευκολότερες τις προβλέψεις. Επομένως, μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ, τα λάθη πρόβλεψης μειώνονται και αυξάνεται ο αριθμός των ειδησεογραφικών εκθέσεων για δείγματα επιχειρήσεων.

Νεότερες μελέτες δείχνουν ότι η εθελοντική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ συνδέεται με μικρότερη διακριτική ευχέρεια και υψηλότερη ποιότητα των δεδουλευμένων εσόδων, ενώ η επίπτωση των θεσμικών μεταβλητών στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς είναι σημαντική (Chen et.al., 2010).<sup>32</sup> Επιπλέον, δημιουργούνται οφέλη από το δίκτυο καθώς εναρμονίζονται οι οικονομικές καταστάσεις και ενισχύονται οι οικονομικοί δεσμοί μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ramanna and Sletten, 2014).<sup>33</sup> Από την άλλη πλευρά, οι προκλήσεις που δημιουργούνται από την ανάγκη ποσοτικοποίησης των οφελών και του κόστους της κανονιστικής ρύθμισης καθώς και των γνωστοποιήσεων των αποτελεσμάτων των εκθέσεων απαιτεί την κατανόηση μεταξύ αυτών των δεσμών, ώστε να αποτιμηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις της οικειοθελούς υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (Leuz and Wysocki, 2016).<sup>34</sup> Αυτό σημαίνει ότι τόσο οι μεγαλύτερες όσο

---

<sup>30</sup> Leuz, C. (2003). IAS versus US GAAP: information asymmetry–based evidence from Germany's new market. *Journal of Accounting Research*, Vol. 41, No 3, pp.445-472.

<sup>31</sup> Ashbaugh, H. and Pincus, M. (2001). Domestic accounting standards, international accounting standards, and the predictability of earnings. *Journal of Accounting Research*, Vol. 39, No 3, pp.417-434.

<sup>32</sup> Chen, H., Tang, Q., Jiang, Y. and Lin, Z. (2010). The role of international financial reporting standards in accounting quality: Evidence from the European Union. *Journal of International Financial Management & Accounting*, Vol. 21, No 3, pp.220-278.

<sup>33</sup> Ramanna, K. and Sletten, E. (2014). Network effects in countries' adoption of IFRS. *The Accounting Review*, Vol. 89, No 4, pp.1517-1543.

<sup>34</sup> Leuz, C. and Wysocki, P.D. (2016). The economics of disclosure and financial reporting regulation: Evidence and suggestions for future research. *Journal of Accounting Research*, Vol. 54, No 2, pp.525-622.



και οι μικρότερες επιχειρήσεις καλούνται να αντιληφθούν τα οφέλη της κανονιστικής ρύθμισης ώστε να αντισταθμίσουν το κόστος, κατά μέσο όρο (Alexander et.al., 2013).<sup>35</sup>

### **2.1.3 Υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές συνέπειες**

Αναφορικά με τις συνέπειες της υποχρεωτικής υιοθέτησης των διεθνών λογιστικών προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μελέτη των Christensen et.al. (2007)<sup>36</sup> συμπεραίνει ότι οι επιπτώσεις ποικίλλουν μεταξύ των επιχειρήσεων και εξαρτώνται από το αντιληπτό όφελος στις βραχυπρόθεσμες αντιδράσεις της αγοράς και στις μακροπρόθεσμες μεταβολές του κόστους των ιδίων κεφαλαίων που συνδέονται με την απόφαση υιοθέτησης. Έρευνα σε δείγμα γερμανικών εισηγμένων εταιρειών κατά την περίοδο 1998- 2004 δείχνει ότι οι εταιρείες που έχουν υιοθετήσει τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχουν λιγότερο προβλέψιμα και πιο συντηρητικά κέρδη, ενώ παρουσιάζουν μείωση της διαφοράς προσφοράς-ζήτησης κατά 70 μονάδες βάσης (Gassen and Sellhorn, 2006).<sup>37</sup> Σύμφωνα με τους Doidge et.al. (2004)<sup>38</sup> οι επιχειρήσεις που προέρχονται από χώρες με ισχυρότερο επενδυτικό πλαίσιο και μηχανισμούς προστασίας είναι πιο πιθανό να εισαχθούν στα Αμερικανικά χρηματιστήρια επειδή το κόστος εισαγωγής είναι χαμηλότερο. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που εδρεύουν σε χώρες με χαμηλότερο περιβάλλον δημοσιοποίησης επιδιώκουν την εισαγωγή στα ξένα χρηματιστήρια, προκειμένου να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες ανάπτυξης. Για τον λόγο αυτόν, οι επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες και σε ξένα χρηματιστήρια τείνουν να έχουν υψηλότερη αποτίμηση από τις

---

<sup>35</sup> Alexander, C.R., Bauguess, S.W., Bernile, G., Lee, Y.H.A. and Marietta-Westberg, J. (2013). Economic effects of SOX Section 404 compliance: A corporate insider perspective. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 56, No 2, pp.267-290.

<sup>36</sup> Christensen, H.B., Lee, E. and Walker, M. (2007). Cross-sectional variation in the economic consequences of international accounting harmonization: The case of mandatory IFRS adoption in the UK. *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, No 4, pp.341-379.

<sup>37</sup> Gassen, J. and Sellhorn, T. (2006). Applying IFRS in Germany: Determinants and consequences. Διαθέσιμο: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=906802](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=906802).

<sup>38</sup> Doidge, C., Karolyi, G.A. and Stulz, R.M. (2004). Why are foreign firms listed in the US worth more? *Journal of financial economics*, Vol. 71, No 2, pp.205-238.

μη εισηγμένες (Hope et.al., 2004).<sup>39</sup> Νεότερες μελέτες εντοπίζουν σημαντικές διαφορές συγκριτικά με τις εγχώριες λογιστικές πρακτικές. Εμπειρική απόδειξη από 14 ευρωπαϊκές χώρες το 2004 δείχνει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ αυξάνει την συνάφεια αξίας των πληροφοριών που σχετίζονται με την υπεραξία, τα έξοδα έρευνας και ανάπτυξης και την επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία (Aharony et.al., 2010).<sup>40</sup> Επιπλέον, αυξάνεται η πιθανότητα και η συχνότητα των προβλέψεων των εσόδων σύμφωνα με την αντίληψη ότι η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ τροποποιεί τα κίνητρα γνωστοποίησης των επιχειρήσεων σε ανταπόκριση της αυξημένης ζήτησης στην κεφαλαιαγορά (Li and Yang, 2015).<sup>41</sup> Με τον τρόπο αυτόν, η διαπραγματεύση σε ρυθμιζόμενες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διαφοροποίηση της εταιρικής δομής συνδέονται θετικά με την πιθανότητα υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Αντιθέτως, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δεν προχώρησαν σε εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων δεν διευκολύνουν τις επενδυτικές αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών (Pownall and Wieczynska, 2017).<sup>42</sup>

## 2.2 Βασικά λογιστικά μοντέλα

Τα βασικά λογιστικά μοντέλα διαχωρίζονται από χώρα σε χώρα σύμφωνα με το εγχώριο νομικό σύστημα. Αυτό συμβαίνει διότι τα λογιστικά συστήματα πρέπει να επεξηγούνται και να παρακολουθούνται σύμφωνα με το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μίας χώρας, προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας καθώς και ποιοι παράγοντες τα επηρεάζουν.

---

<sup>39</sup> Hope, O., Kang, T. and Zang, Y. (2004). The bonding hypothesis revisited: do cross-listing firms bond to the improved disclosure environment in the United States. *Working Paper, University of Toronto*.

<sup>40</sup> Aharony, J., Barniv, R. and Falk, H. (2010). The impact of mandatory IFRS adoption on equity valuation of accounting numbers for security investors in the EU. *European Accounting Review*, Vol. 19, No 3, pp.535-578.

<sup>41</sup> Li, X. and Yang, H.I. (2015). Mandatory financial reporting and voluntary disclosure: The effect of mandatory IFRS adoption on management forecasts. *The Accounting Review*, Vol. 91, No 3, pp.933-953.

<sup>42</sup> Pownall, G. and Wieczynska, M. (2017). Deviations from the mandatory adoption of IFRS in the European Union: Implementation, enforcement, incentives, and compliance. *Scientific Annals of Economics and Business*, Vol. 64, No. 1, pp.59-81.

### 2.2.1 Αγγλοσαξονικό μοντέλο (*Common Law*)

Το αγγλοσαξονικό λογιστικό μοντέλο έχει υιοθετηθεί από τις χώρες, όπου ο ρόλος του κράτους είναι περιορισμένος και έγιναν γνωστές ως *Common Law*. Ο όρος θεσπίστηκε από το Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών του Ηνωμένου Βασιλείου (ICAEW) και υιοθετήθηκε και από άλλες αγγλόφωνες χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η Αυστραλία και ο Καναδάς, δηλαδή χώρες με δομημένες αγορές, συγκριτικά αναπτυγμένα δικαιώματα των μετόχων και προηγμένα ελεγκτικά συστήματα. Το μοντέλο πήρε το όνομά του από τη διαδικασία από τη οποία απορρέουν οι νόμοι. Αυτό σημαίνει ότι στην πιο απλή του μορφή, το κοινό δίκαιο προέρχεται από αυτό που είναι κοινώς αποδεκτό ως κατάλληλη πρακτική. Επιπλέον, το μοντέλο τείνει να είναι πιο προσανατολισμένο στην αγορά, υποστηρίζει έναν αναλογικά μεγαλύτερο αριθμό εισηγμένων εταιρειών, και θεωρεί ότι επενδυτικές αποφάσεις βασίζονται σε έγκαιρη και συνετή χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η πρακτική και οι κανόνες οικονομικής αναφοράς εστιάζουν στην έγκαιρη αναγνώριση των ζημιών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τα κέρδη είναι πιο ευμετάβλητα, και το κοινό δίκαιο καθιστά τον καθορισμό προτύπων ευθύνη του ιδιωτικού τομέα (Ball, 2006).<sup>43</sup>

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι οι μέτοχοι των εισηγμένων εταιρειών διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στις χώρες που εφαρμόζουν το *Common Law* καθώς τα δικαιώματά τους προστατεύονται και το κράτος έχει μικρή συμμετοχή στην οικονομία. Επιπλέον, είναι σαφής ο διαχωρισμός μεταξύ λογιστικών και φορολογικών κανόνων στο αγγλοσαξονικό λογιστικό μοντέλο και οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να δημοσιοποιούν δύο χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η κατάσταση που δημιουργείται σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δημοσιοποιείται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ενώ η άλλη κατάσταση βασίζεται στους φορολογικούς κανόνες της χώρας και απευθύνεται στους φορολογικούς φορείς (Βλάχος και Λουκά, 2009).<sup>44</sup>

Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ εμπίπτουν στο αγγλοσαξονικό μοντέλο καθώς επηρεάζονται από την λογιστική πρακτική του *Common Law*, χωρίς να επηρεάζονται από τις φορολογικές

---

<sup>43</sup> Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, Vol. 36, No 1, pp.5-27.

<sup>44</sup> Βλάχος, Χ. και Λουκά, Λ. (2009). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2009*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

απαιτήσεις και στοχεύουν στην προστασία και την ικανοποίηση των αναγκών των μετόχων και όχι του κράτους.

### **2.2.2 Γαλλογερμανικό μοντέλο (Code Law)**

Το γαλλογερμανικό λογιστικό μοντέλο έχει υιοθετηθεί από χώρες, στις οποίες ο ρόλος του κράτους είναι διευρυμένος και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία. Όπως το αγγλοσαξονικό μοντέλο, το Code Law πήρε το όνομά του από τη διαδικασία από τη οποία απορρέουν οι νόμοι, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων χρηματοοικονομικής αναφοράς. Ωστόσο, το γαλλογερμανικό μοντέλο εστιάζει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ορίζει την εκπροσώπησή τους τόσο στην κωδικοποίηση όσο και στην εφαρμογή των κανόνων. Ο κώδικας δικαίου προέρχεται από την Ηπειρωτική Ευρώπη και έχει υιοθετηθεί από το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, και τη Σουηδία. Οι χώρες του κώδικα δικαίου είναι γενικά λιγότερο προσανατολισμένες στην αγορά, έχουν αναλογικά μεγαλύτερη συμμετοχή της κυβέρνησης και μη εισηγμένων ιδιωτικών εταιρειών, και είναι εστιάζουν λιγότερο στην κοινή χρηματοοικονομική πληροφόρηση και γνωστοποίηση. Επιπλέον, δίνεται λιγότερη έμφαση στην έγκαιρη αναγνώριση των ζημιών στις δημοσιοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ενώ τα κέρδη εμφανίζουν χαμηλότερη μεταβλητότητα (Bushman and Piotroski, 2006).<sup>45</sup> Επομένως, οι μέτοχοι των εισηγμένων εταιρειών δεν έχουν σημαντικό ρόλο καθώς οι δημοσιοποιημένες καταστάσεις διέπονται από τους φορολογικούς κανόνες της χώρας όπου εφαρμόζεται το Code Law.

## **2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων διεθνώς**

Τα τελευταία χρόνια, ένας σημαντικός αριθμός χωρών έχει υιοθετήσει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία βασίζονται σε πρακτικές που επικρατούν στις αγγλόφωνες χώρες με ελεύθερες αγορές. Παρόλο που η IASC δεν έχει εξουσία να απαιτεί συμμόρφωση με τα λογιστικά της πρότυπα, πολλές χώρες απαιτούν την κατάρτιση των

---

<sup>45</sup> Bushman, R.M. and Piotroski, J.D. (2006). Financial reporting incentives for conservative accounting: The influence of legal and political institutions. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 42, No 1, pp.107-148.

οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιρειών σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (Μακρής, 2016).<sup>46</sup> Σύμφωνα με τον Γρηγοράκο (2009)<sup>47</sup>, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι μία επιλεγμένη σειρά γενικά αποδεκτών λογιστικών αρχών και μεθόδων με στόχο την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των εισηγμένων εταιρειών μετά από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στην εύλογη αξία. Επιπλέον, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έχουν σαν στόχο την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τη λογιστική και παρουσιάζεται σε όλες τις επιχειρήσεις διεθνώς. Τέτοιου είδους προβλήματα αφορούν στις δυσκολίες κατανόησης δεδομένου ότι σε μικρότερες χώρες, όπως και στην Ελλάδα, κάποιες συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο, δεν γίνονται. Επομένως, θα ήταν αδύνατον για τα ενδιαφερόμενα μέρη να κατανοήσουν συναλλαγές τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιήσει (Ντζανάτος, 2008).<sup>48</sup>

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αντικατοπτρίζει τις συνδυασμένες επιδράσεις των χαρακτηριστικών του συστήματος χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων, της ερμηνείας, της επιβολής και των διαφορών τους. Στις χώρες που η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ από τις επιχειρήσεις είναι υποχρεωτική, τα σφάλματα πρόβλεψης είναι μικρότερα συγκριτικά με τις επιχειρήσεις που δεν έχουν εφαρμόσει τα νέα λογιστικά πρότυπα, ενώ το εύρος των σφαλμάτων πρόβλεψης σχετίζεται με τις διαφορές μεταξύ των τοπικών γενικά αποδεκτών λογιστικών αρχών (Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) και των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (Horton et.al., 2013).<sup>49</sup>

Η διεθνής βιβλιογραφία αποδεικνύει ότι η λογιστική ποιότητα έχει οικονομικές συνέπειες όπως, για παράδειγμα, το κόστος κεφαλαίου (Leuz and Verrecchia, 2000)<sup>50</sup>, η

---

<sup>46</sup> Μακρής, Σ. (2016). Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα – Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. *Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πατρών*.

<sup>47</sup> Γρηγοράκος, Θ.Γ. (2009). *Ανάλυση - Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλας.

<sup>48</sup> Ντζανάτος, Δ. (2008). *Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά*. Εκδόσεις Καστανιώτη

<sup>49</sup> Horton, J., Serafeim, G. and Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve the information environment? *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No 1, pp.388-423.

<sup>50</sup> Leuz, C. and Verrecchia, R.E (2000). The economic consequences of increased disclosure. *Journal of Accounting Research*, Vol. 38, pp.91-124.

αποτελεσματικότητα της κατανομής κεφαλαίου (Bushman et al., 2011)<sup>51</sup> και η διεθνής κεφαλαιακή κινητικότητα (Quinteiro and de Medeiros, 2008).<sup>52</sup> Στις 19 Ιουλίου 2002, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) ενέκρινε έναν κανονισμό, οποίος απαιτεί από όλες τις εισηγμένες εταιρείες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) να υιοθετήσουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) για τις οικονομικές χρήσεις που αρχίζουν μετά την 1η Ιανουαρίου 2005. Η εκτεταμένη υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είχε σαν στόχο τη θεμελιώδη αλλαγή στο επιχειρηματικό περιβάλλον, καθώς πριν από το 2005, οι εταιρείες ακολουθούσαν μια ποικιλία γενικά αποδεκτών λογιστικών αρχών (GAAP) ανά χώρα. Σύμφωνα με τους Huddart and Ke (2007)<sup>53</sup>, η χρηματοοικονομική πληροφόρηση μειώνει την ασύμμετρη πληροφόρηση, δημοσιοποιώντας σχετικές και έγκαιρες πληροφορίες. Η ασυμμετρία πληροφόρησης στις χρηματοπιστωτικές αγορές σχετίζεται με την ιδέα ότι ένα συμβαλλόμενο μέρος σε μια συναλλαγή έχει καλύτερη πληροφόρηση από την άλλη. Δεδομένου ότι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση συνεπάγεται τη διαβίβαση πληροφοριών που δημιουργούν αξία για μία επιχείρηση, η ποιότητα των αναφερόμενων κερδών μπορεί να συμβάλλει στη διαφοροποίηση του μεγέθους της πληροφόρησης στους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Μελέτη σε μεγάλο δείγμα εισηγμένων εταιρειών στα χρηματιστήρια NYSE και NASDAQ διαπιστώνει ότι στις περιπτώσεις χαμηλής κερδοφορίας υπάρχει υψηλότερη ασυμμετρία πληροφόρησης, ενώ ταυτόχρονα, η χαμηλή ποιότητα κερδών επιδεινώνει την ασύμμετρη πληροφόρηση για τις ανακοινώσεις κερδών (Bhattacharya et.al., 2013).<sup>54</sup> Επομένως, επειδή υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά την ποιότητα και την οικονομική αποτελεσματικότητα μεταξύ των χωρών, τα διεθνή λογιστικά πρότυπα παρέχουν μία ικανοποιητική ρύθμιση για την εξέταση των συνεπειών της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης καθώς επιχειρήσεις από διαφορετικά νομικά και

---

<sup>51</sup> Bushman, R.M., Piotroski, J.D. and Smith, A.J. (2011). Capital allocation and timely accounting recognition of economic losses. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol 38, No 1- 2, pp.1-33.

<sup>52</sup> Quinteiro, L.G.D.L. and de Medeiros, O.R. (2008). Financial Disclosure and International Capital Mobility in Latin America. *BAR-Brazilian Administration Review*, Vol. 5, No 2, pp.160-176.

<sup>53</sup> Huddart, S.J. and Ke, B., 2007. Information asymmetry and cross- sectional variation in insider trading. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 24, No 1, pp.195-232.

<sup>54</sup> Bhattacharya, N., Desai, H. and Venkataraman, K. (2013). Does earnings quality affect information asymmetry? Evidence from trading costs. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No 2, pp.482-516.

λογιστικά συστήματα υιοθετούν συγχρόνως ένα ενιαίο λογιστικό πρότυπο (Christensen et.al., 2015).<sup>55</sup> Ειδικότερα, η βελτίωση του περιβάλλοντος πληροφοριών μετά τη μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ εξαρτάται από δύο παράγοντες: πρώτον, η μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ οδηγεί σε υψηλότερα επίπεδα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Μελέτη σε εταιρείες από 21 χώρες διαπιστώνει ότι οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα έχουν πιο έγκαιρη αναγνώριση ζημιών από τις εισηγμένες εταιρείες που εφαρμόζουν εσωτερικά πρότυπα εκτός των ΗΠΑ (Barth et.al., 2008).<sup>56</sup> Η δεύτερη προϋπόθεση αφορά στο λογιστικό σύστημα, το οποίο αποτελεί συμπληρωματικό στοιχείο του συνολικού θεσμικού συστήματος μιας χώρας και καθορίζεται από τα κίνητρα των επιχειρήσεων για χρηματοοικονομική πληροφόρηση (Houqe et.al., 2012).<sup>57</sup> Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικοί παράγοντες που συνδέονται με την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι το φορολογικό σύστημα (Kvaal and Nobes, 2012),<sup>58</sup> η δομή ιδιοκτησίας (Van Tendeloo and Vanstraelen, 2008; Ewert and Wagenhofer, 2012),<sup>59</sup> η κεφαλαιακή διάρθρωση (Sun, 2006)<sup>60</sup> και η ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς (Aebi et.al, 2012).<sup>61</sup> Μελέτη σε δείγμα μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων από χώρες της Νότιας Αμερικής διαπιστώνει ότι η χρηματοπιστωτική

---

<sup>55</sup> Christensen, H.B., Lee, E., Walker, M. and Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption? *European Accounting Review*, Vol. 24, No 1, pp.31-61.

<sup>56</sup> Barth, M.E., Landsman, W.R. and Lang, M.H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, Vol. 46, No 3, pp.467-498.

<sup>57</sup> Houqe, M.N., van Zijl, T., Dunstan, K. and Karim, A.W. (2012). The effect of IFRS adoption and investor protection on earnings quality around the world. *The International Journal of Accounting*, Vol. 47, No 3, pp.333-355.

<sup>58</sup> Kvaal, E. and Nobes, C. (2012). IFRS policy changes and the continuation of national patterns of IFRS practice. *European Accounting Review*, Vol. 21, No 2, pp.343-371.

<sup>59</sup> Van Tendeloo, B. and Vanstraelen, A. (2008). Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market. *European Accounting Review*, Vol. 17, No 3, pp.447-469.

Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2012). Earnings management, conservatism, and earnings quality. *Foundations and Trends in Accounting*, Vol. 6, No 2, pp.65-186.

<sup>60</sup> Sun, K. J. (2006). Financial Reporting Quality, Capital Allocation Efficiency, and Financing Structure: An International Study. *AAA 2006 Financial Accounting and Reporting Section (FARS) Meeting Paper*. Available at: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.816384>

<sup>61</sup> Aebi, V., Sabato, G. and Schmid, M. (2012). Risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 36, No 12, pp.3213-3226.

ανάπτυξη δεν επηρεάζει την ωριμότητα του χρέους, ενώ η θεσμική ποιότητα έχει θετική επίδραση στο επίπεδο του χρέους και στον τρόπο που επηρεάζει τη δομή των χρηματοοικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης (Kirch and Terra, 2012).<sup>62</sup> Έρευνα σε δείγμα επιχειρήσεων στην Πολωνία διαπιστώνει συσχέτιση ανάμεσα στην φορολογική και οικονομική λογιστική με οφέλη όπως η υψηλότερη ποιότητα και συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και το χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου (Grabinska et.al., 2014).<sup>63</sup> Επομένως, οι οικονομικές συνέπειες από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ ποικίλουν ως αποτέλεσμα της αλληλεξάρτησης μεταξύ των λογιστικών προτύπων κάθε χώρας με το θεσμικό πλαίσιο και τα κίνητρα των επιχειρήσεων για ποιοτική πληροφόρηση.

### **2.3.1 Υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και εύλογη αξία**

Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ αναπτύχθηκαν για να καλύψουν τις ανάγκες και τις ικανότητες των επιχειρήσεων με βάση τις αρχές αναγνώρισης και μέτρησης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων στην εύλογη αξία. Ως εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης ορίζεται, αντίστοιχα, η τιμή ανταλλαγής ή διακανονισμού, μεταξύ μερών που ενεργούν υπό κανονικές στην αγορά συνθήκες, κατά την ημερομηνία μέτρησης (Πετράκης, 2015).<sup>64</sup> Επομένως, η μέτρηση της εύλογης αξίας απαιτεί μια εκπροσώπηση της οικονομικής «πραγματικότητας» με γνώμονα την αγορά, σύμφωνα με την οποία οι αξίες που αποδίδονται στα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις καθορίζονται κυρίως από την πλευρά του «συμμετέχοντος στην αγορά». Εμπειρική απόδειξη από δείγμα 228 εισηγμένων εταιρειών στα χρηματιστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου και της Αυστραλίας αναφορικά με την υποχρεωτική και προαιρετική χρήση της εύλογης αξίας δείχνει ότι οι επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει υποχρεωτικά τα

---

<sup>62</sup> Kirch, G. and Terra, P.R.S. (2012). Determinants of corporate debt maturity in South America: Do institutional quality and financial development matter? *Journal of Corporate Finance*, Vol. 18, No 4, pp.980-993.

<sup>63</sup> Grabinska, K., Kedziora, M. and Krasodomska, J. (2014). The Polish accounting system and IFRS implementation process in the view of empirical research. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 13, No 2, pp.281-310.

<sup>64</sup> Πετράκης, Ε. (2015). *Ελληνικά λογιστικά πρότυπα Ν.4308/2014*. [online] TMS. Διαθέσιμο: [http://tms-auditors.gr/uploads/parousiasi\\_elp\\_n4308\\_2014.pdf](http://tms-auditors.gr/uploads/parousiasi_elp_n4308_2014.pdf)



ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχουν αυξήσει τη συγκρισιμότητα των οικονομικών τους στοιχείων. Αντιθέτως, οι επιχειρήσεις που προέβησαν σε προαιρετική χρήση της εύλογης αξίας έχουν μειωμένη συγκρισιμότητα στα οικονομικά τους στοιχεία (Cairns et.al., 2011).<sup>65</sup> Άλλη έρευνα σε εταιρείες ακινήτων του Ηνωμένου Βασιλείου και των Η.Π.Α αναφορικά με τις επιπτώσεις της επιμέτρησης της εύλογης αξίας διαπιστώνει ότι οι επιχειρήσεις που αναφέρουν περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους έχουν χαμηλότερα τέλη ελέγχου λόγω της απομείωσης που πραγματοποιείται στο αποσβεσμένο κόστος, ενώ τα τέλη ελέγχου αυξάνονται τόσο στην πολυπλοκότητα της εκτίμησης της εύλογης αξίας όσο και στην αναγνώριση των εύλογων αξιών (Goncharov et.al., 2014).<sup>66</sup> Μελέτη των Demaria and Dufour (2007)<sup>67</sup> υποστηρίζουν ότι η επιλογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ συνδέεται τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης, όπως το μέγεθος, η μόχλευση, η αποζημίωση του διευθύνοντος συμβούλου, και η δομή ιδιοκτησίας με στόχο της εφαρμογή της εύλογης αξίας στο πλαίσιο της συντηρητικής λογιστικής.

Από την άλλη πλευρά, ο Veron (2008)<sup>68</sup> υποστηρίζει ότι η επιμέτρηση στην εύλογη αξία συνδέεται με έλλειψη ρευστότητας, ειδικότερα στα σύνθετα προϊόντα που προκύπτουν από τιτλοποίηση περιουσιακών στοιχείων όπως τα ενυπόθηκα δάνεια. Ιδιαίτερα, κατά την τρέχουσα οικονομική κρίση, οι συνθήκες της αγοράς πολλών σύνθετων χρηματοπιστωτικών μέσων χαρακτηρίζεται από ανισορροπία μεταξύ της προσφοράς και ζήτησης, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι τιμές της αγοράς δεν αντικατοπτρίζουν την υποκειμενική αξία των χρεογράφων, η οποία μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία μελλοντικών ταμειακών ροών. Στο ίδιο πλαίσιο, οι Barker and Schulte (2017)<sup>69</sup> υπογραμμίζουν ότι η επιμέτρηση στην εύλογη αξία είναι εφικτή μόνο όταν τα

---

<sup>65</sup> Cairns, D., Massoudi, D., Taplin, R. and Tarca, A. (2011). IFRS fair value measurement and accounting policy choice in the United Kingdom and Australia. *The British Accounting Review*, Vol. 43, No 1, pp.1-21.

<sup>66</sup> Goncharov, I., Riedl, E.J. and Sellhorn, T. (2014). Fair value and audit fees. *Review of Accounting Studies*, Vol. 19, No 1, pp.210-241.

<sup>67</sup> Demaria, S. and Dufour, D. (2007). First time adoption of IFRS, Fair value option, Conservatism: Evidences from French listed companies. *In 30 ème colloque de l'EAA*, pp.1-24.

<sup>68</sup> Veron, N. (2008). Fair value accounting is the wrong scapegoat for this crisis. *Accounting in Europe*, Vol. 5, No 2, pp.63-69.

<sup>69</sup> Barker, R. and Schulte, S. (2017). Representing the market perspective: Fair value measurement for non-financial assets. *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 56, pp.55-67.

περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις είναι χρηματοοικονομικά στοιχεία, ενώ για τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία η εύλογη αξία δεν είναι διακριτή.

Στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δεν προσδιορίζουν πότε τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να επιμετρώνται στην εύλογη αξία, παρόλο που το πρότυπο εφαρμόζεται σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που απαιτούνται ή επιτρέπονται να επιμετρώνται σε εύλογες αξίες. Στην ουσία, τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ απαιτούν επιμέτρηση στην εύλογη αξία όταν αυτή συνεπάγεται μεγιστοποίηση της χρήσης των τηρητέων εσόδων και ελαχιστοποίηση της χρήσης των μη τηρητέων εσόδων. Αυτό συνεπάγεται ότι οι συμμετέχοντες στην αγορά αναμένεται να συναλλάσσονται με τέτοιο τρόπο που να μεγιστοποιεί την αξία τους, ενώ θα πρέπει να δίνεται καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο επιμέτρησης της εύλογης αξίας όταν η αγορά είναι λιγότερο ενεργή (Ernst & Young, 2013).<sup>70</sup> Επιπλέον, η τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση οδήγησε τους επενδυτές στο να αποτιμούν διαφορετικά τα περιουσιακά στοιχεία των εταιρειών. Για παράδειγμα, παρά τη λήξη της ύφεσης στις Ηνωμένες Πολιτείες τον Ιούνιο του 2009, το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων (Financial Accounting Standards Board, FASB) εξέδωσε τροποποιήσεις για την επίτευξη κοινών απαιτήσεων επιμέτρησης της εύλογης αξίας και γνωστοποίησης μεταξύ των προτύπων US GAAP και των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Οι τροποποιήσεις αυτές εκδόθηκαν σε ανταπόκριση των προκλήσεων που δημιουργήθηκαν από τις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και τις ανησυχίες των επενδυτών σχετικά με την αξιοπιστία των εκτιμήσεων της εύλογης αξίας (Goh et.al., 2015).<sup>71</sup>

### **2.3.2 Παράγοντες υψηλής λογιστικής ποιότητας**

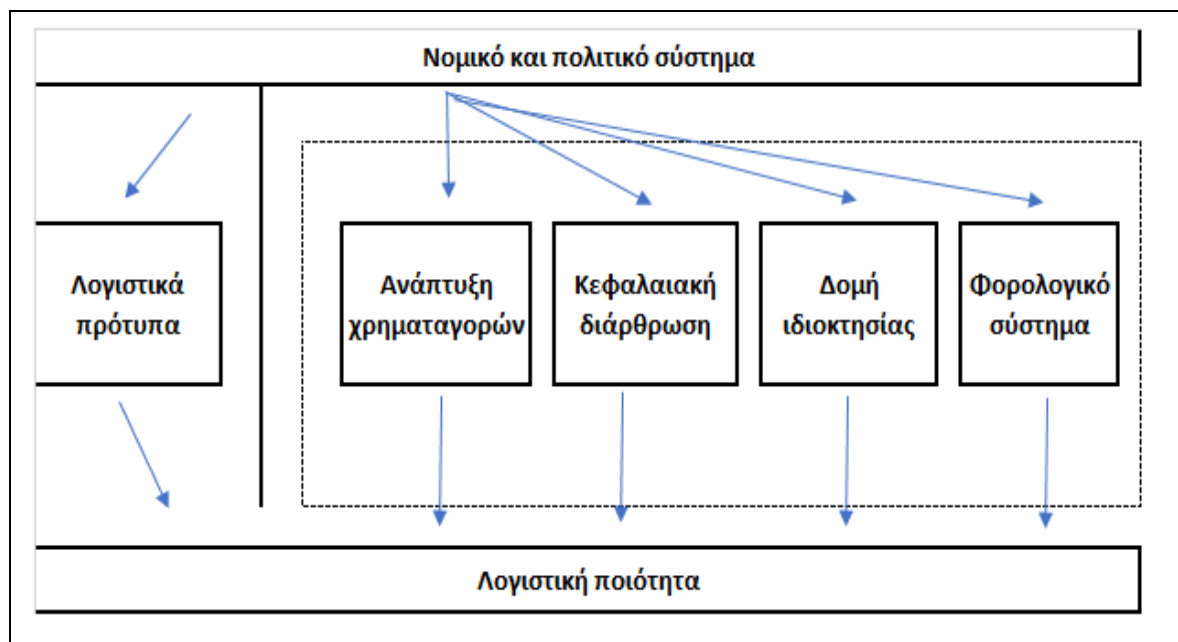
Οι πληροφορίες υψηλής ποιότητας είναι υψίστης σημασίας για την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών μετοχών. Συγκεκριμένα, τα λογιστικά καθεστάτα και οι γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της

---

<sup>70</sup> Ernst & Young (2013). *IFRS changes impacting the banking industry*. Διαθέσιμο: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry/\\$FILE/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry/$FILE/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry.pdf).

<sup>71</sup> Goh, B.W., Li, D., Ng, J. and Yong, K.O. (2015). Market pricing of banks' fair value assets reported under SFAS 157 since the 2008 financial crisis. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol.34, No 2, pp.129-145.

προετοιμασίας και παρουσίασης των οικονομικών πληροφοριών σε εξωτερικούς χρήστες, οι οποίοι βασίζονται σε αυτές τις πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων (Tarca, 2012).<sup>72</sup> Έρευνα σε Ιταλικές επιχειρήσεις για την περίοδο 2002-2007 δείχνει ότι τα διεθνή λογιστικά πρότυπα συμβάλλουν τόσο στην αύξηση της συνάφειας όσο και στη βελτίωση της λογιστικής ποιότητας. Ωστόσο, η λογιστική ποιότητα δεν εξαρτάται μόνο από την υψηλή ποιότητα των λογιστικών προτύπων, αλλά και συνάρτηση του πολύπλοκου θεσμικού πλαισίου της χώρας (Paglietti, 2009).<sup>73</sup> Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1, οι καθοριστικοί παράγοντες της λογιστικής ποιότητας είναι το νομικό και πολιτικό συστήματα, τα λογιστικά πρότυπα, η ανάπτυξη των χρηματαγορών, η κεφαλαιακή διάρθρωση, η δομή ιδιοκτησίας, η φορολογική διάρθρωση, η δομή ιδιοκτησίας και το φορολογικό σύστημα.



**Διάγραμμα 1 Παράγοντες λογιστικής ποιότητας**

Πηγή: Soderstrom and Sun (2007, σ.688)

Τα νομικά συστήματα επηρεάζουν έμμεσα τη λογιστική ποιότητα μέσω των λογιστικών προτύπων. Η ρύθμιση των λογιστικών προτύπων είναι μια νομική διαδικασία στην οποία οι χρήστες λογιστικών βιβλίων, όπως οι φορολογικές αρχές, οι τράπεζες, οι μέτοχοι, οι

<sup>72</sup> Tarca, A., 2012. The case for global accounting standards: Arguments and evidence. Διαθέσιμο: <https://ssrn.com/abstract=2204889>

<sup>73</sup> Paglietti, P. (2009). Investigating the effects of the EU mandatory adoption of IFRS on accounting quality: Evidence from Italy. *International Journal of Business and Management*, Vol. 4, No 12, pp.3-18.

διαχειριστές και τα συνδικάτα, έχουν σημαντική επιρροή στον τρόπο που θεσπίζονται και τυποποιούνται τα πρότυπα. Μελέτη αναφορικά με το πώς το μακροοικονομικό περιβάλλον επηρεάζει το κόστος συναλλαγών μετοχών μέσω της επίπτωσης στον κίνδυνο πληροφόρησης και τη συμμετοχή των επενδυτών υπογραμμίζει ότι ο αντίκτυπος των συναλλαγών είναι σημαντικά χαμηλότερος για τις μετοχές από χώρες με υψηλότερο επίπεδο δικαστικής αποτελεσματικότητας και πολιτικής σταθερότητας, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι βελτιώσεις στους νομικούς και πολιτικούς θεσμούς θα μειώσουν το κόστος της ρευστότητας στις χρηματιστηριακές αγορές (Eleswarapu and Venkataraman, 2006).<sup>74</sup> Αν και η μετάβαση στα νέα πρότυπα επηρεάζει την χρηματοοικονομική πληροφόρηση, αυτός είναι ένας μόνο από τους παράγοντες της συνολικής λογιστικής ποιότητας. Δεδομένου ότι οι άλλοι καθοριστικοί παράγοντες διαφέρουν από χώρα σε χώρα, είναι πιθανό να επηρεαστεί και η λογιστική ποιότητα μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ. Για παράδειγμα, τα νομικά συστήματα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις χώρες του κώδικα δικαίου (Code Law) το δικαίωμα καθορισμού λογιστικών προτύπων απορρέει από τις απαιτήσεις πληροφοριών από τους επενδυτές και καθιστούν τη λογιστική ένα μέτρο για τη διάσπαση των κερδών μεταξύ των κυβερνήσεων ως φόρους, των μετόχων ως μερίσματα, των τραπεζών ως συμφέροντα και των εργατικών συνδικάτων ως μισθούς και ημερομίσθια. Αντιθέτως, στις χώρες του κοινού δικαίου (Common Law) τα λογιστικά πρότυπα καθορίζονται κυρίως από ιδιωτικούς οργανισμούς και κυβερνητικές προτεραιότητες, δεδομένου ότι αποτελούν μέρος του εμπορικού δικαίου που θεσπίστηκε από τα δικαστήρια. Επομένως, οι χώρες χαρακτηρίζονται από υψηλότερη αβεβαιότητα ως χαρακτηριστικό της εθνικής τους κουλτούρας (Kwok and Tadesse, 2006).<sup>75</sup> Κατά συνέπεια, αναμένεται ότι η λογιστική ποιότητα θα μεταβάλλεται πέρα από τα σύνορα μετά την υιοθέτηση των νέων προτύπων. Επιπλέον, τα ΔΠΧΑ βασίζονται σε αρχές, γεγονός που σημαίνει ότι οι ελεγκτές και οι λογιστές πρέπει να ακολουθούν γενικές αρχές αντί για λεπτομερή πρότυπα και να προσαρμόσουν αυτές τις αρχές σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Επομένως, το νομικό σύστημα είναι πολύ σημαντικό για τον προσδιορισμό της ποιότητας του λογιστικού

---

<sup>74</sup> Eleswarapu, V.R. and Venkataraman, K. (2006). The impact of legal and political institutions on equity trading costs: A cross-country analysis. *The Review of Financial Studies*, Vol. 19, No 3, pp.1081-1111.

<sup>75</sup> Kwok, C.C. and Tadesse, S. (2006). National culture and financial systems. *Journal of International Business Studies*, Vol. 37, No 2, pp.227-247.

συστήματος σε καταστάσεις που δεν προβλέπονται από τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και χρειάζεται ερμηνεία των αρχών. Στις χώρες με ισχυρή προστασία των μετόχων, η ερμηνεία προσανατολίζεται προς μια δίκαιη παρουσίαση πληροφοριών στους μετόχους, ενώ στις χώρες με ισχυρή προστασία των πιστωτών, η ερμηνεία ικανοποιεί τις συμβατικές απαιτήσεις των τραπεζών, όπως είναι οι συντηρητικές προσεγγίσεις για την καταγραφή στοιχείων του ενεργητικού, αλλά οι επιθετικές προσεγγίσεις για την καταγραφή των υποχρεώσεων (Soderstrom, and Sun (2007)).<sup>76</sup> Εάν το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) συνεχίσει να βελτιώνει την ποιότητα των προτύπων, αναμένεται ότι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ θα είναι όλο και πιο αξιόπιστη καθώς τα κέρδη των επιχειρήσεων αναμένεται να εξομαλύνονται, ειδικότερα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε χώρες με ασθενέστερη προστασία των επενδυτών (Lang et.al. (2007)).<sup>77</sup>

Τα πολιτικά συστήματα επηρεάζουν την λογιστική ποιότητα, ειδικότερα σε χώρες με υψηλό δείκτη διαφθοράς, όπως η Ελλάδα, όπου οι διευθυντές και οι ιδιοκτήτες εταιρειών ιδιοκτήτες έχουν κίνητρα να δωροδοκούν τους πολιτικούς για να πετύχουν ευνοϊκή μεταχείριση, όπως, για παράδειγμα, χαμηλότερη φορολογία ή καθεστώς μονοπωλίου. Για τον λόγο αυτόν, υπάρχει ισχυρό κίνητρο να μην αναφέρονται τέτοιες δωροδοκίες στις οικονομικές καταστάσεις, προκειμένου να αποφευχθεί ο πολιτικός και κοινωνικός έλεγχος. Επίσης, οι επιχειρήσεις σε χώρες με ισχυρή κρατική παρέμβαση αποφεύγουν να επιδείξουν υψηλά κέρδη, προκειμένου να αποφύγουν τις κρατικές απαλλοτριώσεις (Chaney et.al., 2011).<sup>78</sup>

Η ανάπτυξη των χρηματαγορών συνδέεται άμεσα με την ισχυρή προστασία των επενδυτών και τα χαμηλότερα επίπεδα κρατικής απαλλοτρίωσης, παράγοντες που εγγυώνται στους επενδυτές την απόδοση των επενδύσεών τους και αυξάνει τον αριθμό των επενδυτών που είναι πρόθυμοι να παράσχουν χρηματοδότηση. Μελέτη σε εισηγμένες εταιρείες στην Τουρκία διερευνά την αξία της λογιστικής πληροφορίας πριν και μετά την

---

<sup>76</sup> Soderstrom, N.S. and Sun, K.J. (2007). IFRS adoption and accounting quality: a review. *European Accounting Review*, Vol. 16, No 4, pp.675-702.

<sup>77</sup> Lang, M., Raedy, J.S. and Wilson, W. (2006). Earnings management and cross listing: Are reconciled earnings comparable to US earnings? *Journal of Accounting and Economics*, Vo. 42, No 1, pp.255-283.

<sup>78</sup> Chaney, P.K., Faccio, M. and Parsley, D. (2011). The quality of accounting information in politically connected firms. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 51, No 1, pp.58-76.

εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και διαπιστώνει ότι αγοραία αξία σχετίζεται με τη λογιστική αξία και τα κέρδη ανά μετοχή, ενώ η αξία της καταλληλότητας των λογιστικών πληροφοριών βελτιώθηκε μετά τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, δηλαδή στο διάστημα 2005-2011 (Kargin, 2013).<sup>79</sup> Εμπειρική απόδειξη από 74 αναπτυσσόμενες οικονομίες δείχνει ότι η επιλογή της εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ σχετίζεται με ένα υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, πλαισιωμένο από ένα ισχυρό νομικό σύστημα κοινού δικαίου και ένα προηγμένο εκπαιδευτικό επίπεδο (Zehri and Chouaibi, 2013).<sup>80</sup> Επομένως, η ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρέχουν οι εισηγμένες εταιρείες στους επενδυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ωστόσο, μελέτη των Shima and Yang (2012)<sup>81</sup> υπογραμμίζει ότι, εκτός από το μέγεθος της κεφαλαιαγοράς, άλλοι σημαντικοί παράγοντες για την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι οι πολιτικοί και οικονομικοί δεσμοί, η εξάρτηση από ξένες πηγές χρηματοδότησης και η ανάγκη για ξένες άμεσες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η οικονομική ανάπτυξη, το επίπεδο της εκπαίδευσης, το κανονιστικό περιβάλλον και η οργανωσιακή κουλτούρα δεν φαίνεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην απόφαση για υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στις αναδυόμενες αγορές καθώς αυτές φαίνεται να επωφελούνται ιδιαίτερα από την εγχώρια χρηματοπιστωτική κοινότητα (Delcoure and Huff, 2015).<sup>82</sup>

Η κεφαλαιακή διάρθρωση επηρεάζεται από τα χαρακτηριστικά μίας εταιρείας ή βιομηχανίας. Σε χώρες με υψηλή προστασία των πιστωτών, οι επιχειρήσεις είναι πιο εύκολο να λάβουν τραπεζική χρηματοδότηση με χαμηλότερο κόστος, ενώ στις χώρες με πιθανότητα κρατικής απαλλοτρίωσης και διαφθοράς, η σύναψη συμβάσεων γίνεται

---

<sup>79</sup> Kargin, S. (2013). The impact of IFRS on the value relevance of accounting information: Evidence from Turkish firms. *International Journal of Economics and Finance*, Vol 5, No 4, pp.71-80.

<sup>80</sup> Zehri, F. and Chouaibi, J. (2013). Adoption determinants of the International Accounting Standards IAS/IFRS by the developing countries. *Journal of Economics Finance and Administrative Science*, Ωολ. 18, No 35, pp.56-62.

<sup>81</sup> Shima, K.M. and Yang, D.C. (2012). Factors affecting the adoption of IFRS. *International Journal of Business*, Vol. 17, No 3, pp.276-298.

<sup>82</sup> Delcoure, N. and Huff, K. (2015). Determinants of IFRS voluntary adoption in emerging and frontier markets. *Review of Business*, Vol. 36, No 1, pp.43-54.

κυρίως ιδιωτικά και η χρηματοοικονομική αναφορά είναι μια λιγότερο συχνά χρησιμοποιούμενη μέθοδος για τη μείωση της ασυμμετρίας των πληροφοριών. Τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης υποδηλώνουν ότι η απόφαση για την κεφαλαιακή διάρθρωση είναι συνεπής με τους στόχους του οργανισμού. Επιπλέον, διαφορετικές βιομηχανίες παρουσιάζουν διαφορετικά μέσα επίπεδα χρέους, ενώ σημαντικός παράγοντας κεφαλαιακής διάρθρωσης είναι και η ανομοιογένεια της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας (Rahman, 2017).<sup>83</sup> Μελέτη των Öztekin and Flannery (2012)<sup>84</sup> συγκρίνει την κεφαλαιακή διάρθρωση των επιχειρήσεων μεταξύ διάφορων χωρών και διερευνά τις θεσμικές διαφορές, προκειμένου να εξηγήσει τη διακύμανση στις εκτιμώμενες ταχύτητες προσαρμογής στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Η μελέτη διαπιστώνει ότι τα θεσμικά χαρακτηριστικά σχετίζονται με τις ταχύτητες προσαρμογής, όπως ορίζει η θεωρία της κεφαλαιακής διάρθρωσης. Σύμφωνα με αυτήν, η διαμόρφωση της βέλτιστης κεφαλαιακής δομής μιας εταιρείας βασίζεται στη μείωση του κόστους χρέους με μόχλευση, η οποία καθορίζεται από την αύξηση του όγκου του χρέους. Αυτό συμβαίνει διότι η μείωση του κόστους του χρέους με μόχλευση οδηγεί σε σημαντική αύξηση του κόστους ιδίων κεφαλαίων, η οποία δεν αντισταθμίζεται από τη μείωση του κόστους του χρέους και του μέσου σταθμικού κόστους κεφαλαίου (weighted average cost of capital, WACC), ενώ ταυτόχρονα η αύξηση του κόστους χρέους με μόχλευση αυξάνει το μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (Brusov et.al., 2014).<sup>85</sup>

Η δομή ιδιοκτησίας κάθε επιχείρησης είναι σημαντική καθώς η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρείχε ένα ισχυρότερο πλαίσιο ελέγχου των οικονομικών συνεπειών της λογιστικής ποιότητας, διότι τα πρότυπα λογιστικής σε όλες τις χώρες της ΕΕ ήταν συνεπή. Μελέτη σε επιχειρήσεις στην Πορτογαλία διαπιστώνει ότι η δομή ιδιοκτησίας χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των μεγαλύτερων μετόχων, οι

---

<sup>83</sup> Rahman, S. (2017). *Credit Supply and Capital Structure Adjustments*. Διαθέσιμο: [http://www.fmaconferences.org/Boston/Credit\\_Supply\\_and\\_Capital\\_Structure\\_Adjustment.pdf](http://www.fmaconferences.org/Boston/Credit_Supply_and_Capital_Structure_Adjustment.pdf) [πρόσβαση 20 Δεκ. 2017].

<sup>84</sup> Öztekin, Ö. and Flannery, M.J. (2012). Institutional determinants of capital structure adjustment speeds. *Journal of Financial Economics*, Vol. 103, No 1, pp.88-112.

<sup>85</sup> Brusov, P., Filatova, T. and Orekhova, N. (2014). Mechanism of formation of the company optimal capital structure, different from suggested by trade off theory. *Cogent Economics & Finance*, Vol. 2, No 1, pp.1-13

οποίοι ασκούν σημαντική επιρροή στις αποφάσεις της διοίκησης με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, αποδεικνύοντας ότι η συγκέντρωση κυριότητας και ιδιοκτησίας μειώνουν το επίπεδο διαχείρισης των κερδών (Alves, 2012).<sup>86</sup> Αρκετές μελέτες έχουν εξετάσει τη σχέση μεταξύ εταιρικής διακυβέρνησης, δομής ιδιοκτησίας και σταθερής απόδοσης, αποδίδοντας διαφορετικά αποτελέσματα, που επηρεάζονται από τη φύση του ισχύοντος συστήματος διακυβέρνησης για κάθε χώρα, ενώ σε εταιρικό επίπεδο το διοικητικό συμβούλιο και τα διευθυντικά στελέχη έχουν θετικό και σημαντικό αντίκτυπο στην απόδοση της επιχείρησης (Fauzi and Locke, 2012).<sup>87</sup> Μελέτη σε δείγμα εισηγμένων εταιρειών στο Αιγυπτιακό Χρηματιστήριο διαπιστώνει αναποτελεσματικότητα και ανεπάρκεια του κανονιστικού πλαισίου σε συνδυασμό με τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες. Ειδικότερα, η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων είναι χαμηλότερη στις επιχειρήσεις με υψηλή συγκέντρωση ιδιοκτησίας, ενώ οι επιχειρήσεις που δημοσιοποιούν τα αποτελέσματά τους στοχεύουν στη μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης και τη βελτίωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών (Samaha et.al., 2012).<sup>88</sup>

Το φορολογικό σύστημα είναι ο τελευταίος καθοριστικός παράγοντας της λογιστικής ποιότητας. Πρωτίστως, ένας στενός δεσμός μεταξύ των λογιστικών προτύπων και των φορολογικών νόμων μειώνει την ποιότητα των λογιστικών προτύπων, δεδομένου ότι εξυπηρετούν πολιτικούς σκοπούς, όπως η είσπραξη φόρων για την κυβέρνηση. Δεύτερον, όταν υπάρχει υψηλός φορολογικός συντελεστής, αυξάνεται το κίνητρο για τη μείωση του φορολογητέου εισοδήματος με πιθανή απόκρυψη των κερδών στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Για παράδειγμα, οι Burgstahler et. al. (2006)<sup>89</sup> διαπιστώνουν ότι στις χώρες με υψηλό φορολογικό συντελεστή, οι επιχειρήσεις τείνουν να διαχειρίζονται

---

<sup>86</sup> Alves, S. (2012). Ownership structure and earnings management: Evidence from Portugal. *Australasian Accounting Business & Finance Journal*, Vol. 6, No 1, p.57-74.

<sup>87</sup> Fauzi, F. and Locke, S., 2012. Board structure, ownership structure and firm performance: A study of New Zealand listed-firms. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*, Vol. 8, No. 2, pp.43–67.

<sup>88</sup> Samaha, K., Dahawy, K., Hussainey, K. and Stapleton, P. (2012). The extent of corporate governance disclosure and its determinants in a developing market: The case of Egypt. *Advances in Accounting*, Vol. 28, No 1, pp.168-178.

<sup>89</sup> Burgstahler, D.C., Hail, L. and Leuz, C. (2006). The importance of reporting incentives: Earnings management in European private and public firms. *The Accounting Review*, Vol. 81, No 5, pp.983-1016.



περισσότερο τα κέρδη τους. Τέλος, σε αντίθεση με τον ρόλο της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης στις χώρες του κώδικα δικαίου ως μέτρου για την καταβολή φόρου στην κυβέρνηση, στις χώρες κοινού δικαίου οι οικονομικές εκθέσεις των χωρών χρησιμοποιούνται για τη μείωση της ασυμμετρίας των πληροφοριών.

### **2.3.3 Οφέλη από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ**

Από την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από τις εισηγμένες εταιρείες, πολλές χώρες ακολούθησαν το παράδειγμα, ελπίζοντας να κερδίσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και τόνωση της οικονομικής τους ανάπτυξης. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι ότι αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τις επιχειρήσεις που αναζητούν ευκαιρίες ανάπτυξης στις διεθνείς αγορές και την αποσύνδεση των οικονομικών τους καταστάσεων από τη εθνική φορολογική νομοθεσία. Μέσω των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, οι επιχειρήσεις προσδιορίζουν με ακρίβεια την οικονομική τους θέση και μπορούν να προβούν σε σωστές επενδυτικές κινήσεις και να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές. Μακροπρόθεσμα, η εθνική οικονομία ευνοείται μέσω της ανάπτυξης των διεθνών δραστηριοτήτων της (Epstein, 2009).<sup>90</sup> Μελέτη των Cai and Wong (2010)<sup>91</sup> διαπιστώνει ότι η υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων συμβάλλει σημαντικά στην παγκόσμια ολοκλήρωση της κεφαλαιαγοράς. Η λογιστική ποιότητα συνδέεται με την κρίσιμη σημασία των οικονομικών πληροφοριών και, επομένως, καθορίζεται καλύτερα στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου μοντέλου απόφασης. Για παράδειγμα, αν και οι εκκαθαριστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων είναι σημαντικές εισροές στη λήψη αποφάσεων από τους κατόχους μακροπρόθεσμων χρεών, είναι λιγότερο χρήσιμες για τις επενδυτικές αποφάσεις που σχετίζονται με τα ίδια κεφάλαια. Επομένως, η ποιότητα των κερδών είναι συνάρτηση της απόδοσης της επιχείρησης, η οποία, ωστόσο ενισχύεται στο

---

<sup>90</sup> Epstein, B.J. (2009). The economic effects of IFRS adoption. *The CPA Journal*, Vol. 79, No 3, p.26-31.

<sup>91</sup> Cai, F. and Wong, H. (2010). The effect of IFRS adoption on global market integration. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, Vol. 9, No 10, pp.25-34.

πλαίσιο ενός ενιαίου συνόλου υψηλής ποιότητας λογιστικής πληροφόρησης (Dechow et.al., 2010).<sup>92</sup>

Η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ συνδέεται με τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των λογιστικών ποσών, εξομαλύνοντας τη διαχείριση των κερδών και αναγνωρίζοντας εγκαίρως τις ζημιές, ιδιαίτερα στις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις που υιοθετούν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ αποκτούν υψηλότερη συγκρισιμότητα μεταξύ των οικονομικών τους στοιχείων, γεγονός που βοηθά τους επενδυτές να κατανοούν καλύτερα τις επενδυτικές ευκαιρίες σε αντίθεση με τις οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται χρησιμοποιώντας τα εθνικά λογιστικά πρότυπα. Με τον τρόπο αυτόν, ενθαρρύνονται οι ξένες άμεσες επενδύσεις και αυξάνεται η ροή ξένων κεφαλαίων προς τη χώρα (Barth et.al., 2013).<sup>93</sup> Εμπειρική απόδειξη από δείγμα γερμανικών εταιρειών πριν και μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δείχνει ότι μετά την υποχρεωτική υιοθέτηση των προτύπων το 2005 τα κέρδη εξομαλύνονται και οι ζημιές αναγνωρίζονται εγκαίρως, επιβεβαιώνοντας σε μεγάλο βαθμό την αξία των λογιστικών πληροφοριών (Paananen and Lin, 2009).<sup>94</sup> Έρευνα σε δείγμα 21.608 επιχειρήσεων από 34 χώρες για την περίοδο 1998-2004 δείχνει ότι το έμμεσο κόστος ιδίων κεφαλαίων είναι σημαντικά χαμηλότερο στις επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (Kim et.al., 2014)<sup>95</sup>, ενώ αντίστοιχη έρευνα σε 40 εισηγμένες εταιρείες στο Μπαχρέιν δείχνει ότι η αξία των λογιστικών πληροφοριών μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι υψηλότερη (Mousa and Desoky, 2014).<sup>96</sup>

---

<sup>92</sup> Dechow, P., Ge, W. and Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 50, pp. 344- 401.

<sup>93</sup> Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M.H. and Williams, C.D. (2013). Effects on comparability and capital market benefits of voluntary adoption of IFRS by US firms: Insights from voluntary adoption of IFRS by non-US firms. *Rock Center for Corporate Governance at Stanford University Working Paper No.* 133.

<sup>94</sup> Paananen, M. and Lin, H. (2009). The development of accounting quality of IAS and IFRS over time: The case of Germany. *Journal of International Accounting Research*, Vol. 8, No 1, pp.31-55.

<sup>95</sup> Kim, J.B., Shi, H. and Zhou, J. (2014). International Financial Reporting Standards, institutional infrastructures, and implied cost of equity capital around the world. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, Vol. 42, No 3, pp.469-507.

<sup>96</sup> Mousa, G.A. and Desoky, A.M. (2014). The value relevance of international financial reporting standards (IFRS): The case of the GCC countries. *Journal of Accounting, Finance and Economics*, Vol. 4, No 2, pp.16-28.

Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ αναπτύσσονται σε περιβάλλοντα όπου οι λογιστικές πρακτικές του ιδιωτικού τομέα και οι κανόνες υποβολής εκθέσεων παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστοι από τις απαιτήσεις φορολογίας. Με τον τρόπο αυτόν, ανοίγουν τον δρόμο για άντληση κεφαλαίων από τις ξένες αγορές με χαμηλότερο κόστος διότι οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών συμμορφώνονται με τα παγκοσμίως αποδεκτά λογιστικά πρότυπα. Εμπειρική απόδειξη από εταιρείες στην Κίνα δείχνει ότι λογιστική ποιότητα μετά την εισαγωγή των διεθνών λογιστικών προτύπων το 2007 βελτιώθηκε με μειωμένη διαχείριση των κερδών (Liu et.al., 2011)<sup>97</sup>, ενώ μελέτη στη Νιγηρία συμπεραίνει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχει συμβάλει στην προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, στη μείωση του κόστους των επιχειρήσεων και στην αύξηση της διασυννοριακής δραστηριότητας (Madawaki, 2012).<sup>98</sup> Από την άλλη πλευρά, έρευνα σε επιχειρήσεις της Πορτογαλίας διαπιστώνει ότι η χρηματοοικονομική πληροφόρηση συσχετίζεται με τη φορολογική αναφορά και οι τράπεζες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην παροχή χρηματοδότησης και στην εσωτερική πρόσβαση στην πληροφόρηση. Αυτό οδηγεί σε λιγότερο ομαλά κέρδη συγκριτικά με την περίοδο των εθνικών λογιστικών προτύπων, υποδηλώνοντας ότι βελτιώνεται η ποιότητα των αποδοχών και μειώνεται η συνάφεια αξίας των λογιστικών πληροφοριών μετά τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (Morais and Curto, 2008).<sup>99</sup> Αντίστοιχα, συγκριτική μελέτη του πληροφοριακού περιεχομένου των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και των εθνικών λογιστικών προτύπων στη Φιλανδία διαπιστώνει ότι οι λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που επιμετρώνται σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δεν είναι υψηλότερες των εθνικών προτύπων, ενώ και τα έσοδα δεν αντανακλούν εγκαίρως τις διαθέσιμες ειδήσεις στους επενδυτές (Jarva and Lantto, 2012).<sup>100</sup> Στην βιομηχανία ακινήτων, η επιμέτρηση στην εύλογη αξία φαίνεται να δεσμεύει τις επιχειρήσεις για μεγαλύτερη

---

<sup>97</sup> Liu, C., Yao, L.J., Hu, N. and Liu, L. (2011). The impact of IFRS on accounting quality in a regulated market: An empirical study of China. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol. 26, No. 4, pp.659-676.

<sup>98</sup> Madawaki, A. (2012). Adoption of international financial reporting standards in developing countries: The case of Nigeria. *International Journal of Business and Management*, Vo. 7, No 3, p.152.

<sup>99</sup> Morais, A.I. and Curto, J.D. (2008). Accounting quality and the adoption of IASB standards: portuguese evidence. *Revista Contabilidade & Finanças*, Vol. 19, No 48, pp.103-111.

<sup>100</sup> Jarva, H. and Lantto, A.M. (2012). Information content of IFRS versus domestic accounting standards: evidence from Finland. *The Finnish Journal of Business Economics*, No 2, pp. 141-177.

διαφάνεια στις παρεχόμενες πληροφορίες και αυξημένη επενδυτική ζήτηση. Αντιθέτως, οι επιχειρήσεις που δεν επιμετρούν τα περιουσιακά τους στοιχεία στην εύλογη αξία, αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη ασυμμετρία πληροφόρησης, ακόμα και αν έχουν υιοθετήσει τα ΔΛΠ/ΔΧΠΧ (Muller III et.al., 2011).<sup>101</sup>

#### **2.3.4 Μειονεκτήματα από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ**

Παρά τα δεδομένα πλεονεκτήματα, η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχει δημιουργήσει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του νομικού και κανονιστικού πλαισίου και του αυξημένου κόστους εφαρμογής, το οποίο περιλαμβάνει το κόστος προσαρμογής του λογιστικού συστήματος στα νέα πρότυπα και το κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού για την σωστή και ακριβή παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων στις δημοσιοποιούμενες λογιστικές καταστάσεις. Στην ουσία, το κόστος που συνδέεται με την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ θεωρείται ότι αποτελεί ένα αναπόφευκτο εμπόδιο καθώς οι επιχειρήσεις πρέπει να πραγματοποιήσουν σημαντικές επενδύσεις σε νέο λογιστικό λογισμικό, εκπαιδευτικό προσωπικό για την πιστοποίηση των ΔΠΧΠ, καθώς και στην εκ νέου εκπαίδευση ολόκληρου του φορολογικού και ελεγκτικού προσωπικού στα ΔΠΧΠ (Winney et.al., 2010).<sup>102</sup> Στο ίδιο πλαίσιο της αύξησης κόστους, η επιμέτρηση στην εύλογη αξία υποχρεώνει τις επιχειρήσεις σε κόστος εκτίμησης παγίων και κόστος αναλογιστικών μελετών, ενώ θα πρέπει να λειτουργούν ταυτόχρονα δύο λογιστικά συστήματα, ένα για τα εθνικά λογιστικά πρότυπα και ένα για την τήρηση της φορολογίας (Αχείλας κ.α., 2015).<sup>103</sup> Εμπειρική απόδειξη από την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιταλία υπογραμμίζει ότι το κόστος υπερέβη τα οφέλη από την

---

<sup>101</sup> Muller III, K.A., Riedl, E.J. and Sellhorn, T. (2011). Mandatory fair value accounting and information asymmetry: Evidence from the European real estate industry. *Management Science*, Vol. 57, No. 6, pp.1138-1153.

<sup>102</sup> Winney, K., Marshall, D., Bender, B. and Swiger, J. (2010). Accounting globalization: roadblocks to IFRS adoption in the United States. *Global Review of Accounting and Finance*, Vol. 1, No 1, pp.167-178.

<sup>103</sup> Αχείλας, Γ., Αλεξανδρίδου, Κ. και Μαρκόπουλος, Θ. (2015). *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα*. Διαθέσιμο: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/Presentation%20ELP%20Law%204308-2014.pdf>

υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με τα νέα πρότυπα (Fox et.al., 2013).<sup>104</sup> Μελέτη σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Τουρκία υπογραμμίζει ότι, παρά το γεγονός ότι αναγνωρίζεται η αξία των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, εντούτοις δημιουργεί υψηλό κόστος για τις επιχειρήσεις, γεγονός που αποτελεί εμπόδιο στη υιοθέτησή τους (Κιλίς et.al., 2013).<sup>105</sup> Τέλος, το περιεχόμενο της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις (2013)<sup>106</sup> περιορίζεται στη διάρθρωση και τις λογιστικές αρχές που διέπουν τη σύνταξη απλών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, στις πρόσθετες πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται στο σχετικό προσάρτημα και στην έκθεση των οργάνων διοίκησης. Με τον τρόπο αυτόν, περιορίζεται η ευχέρεια των επιχειρήσεων που ανήκουν σε διεθνείς ομίλους καθώς η δομή των προτύπων είναι μη ευέλικτη (Ramesha, 2016).<sup>107</sup> Ωστόσο, τα υψηλά πρότυπα λογιστικής ποιότητας συμβάλλουν στην αποτελεσματική ροή κεφαλαίων τόσο εντός των χωρών όσο και στις διασυνοριακές δραστηριότητες των επιχειρήσεων, γεγονός που αποδεικνύει ότι η σύγκλιση είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη (Dholakia, 2012).<sup>108</sup>

## 2.4 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ευρώπη

Η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρώπη αποτελεί παράδειγμα λογιστικής τυποποίησης μεταξύ χωρών με διαφορετικά θεσμικά πλαίσια και κανόνες επιβολής, επιτρέποντας να διερευνηθεί εάν και σε ποιο βαθμό η λογιστική ρύθμιση οδηγεί σε

---

<sup>104</sup> Fox, A., Hannah, G., Helliari, C. and Veneziani, M. (2013). The costs and benefits of IFRS implementation in the UK and Italy. *Journal of Applied Accounting Research*, Vol. 14, No 1, pp.86-101.

<sup>105</sup> Κιλίς, Μ., Uyar, A. and Ataman, B. (2013). Perception of the SMEs on the IFRS for SMEs: The case of Turkey. *International Istanbul Finance Congress*.

<sup>106</sup> ΟΔΗΓΙΑ 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=El>. [πρόσβαση 18 Νοε. 2017].

<sup>107</sup> Ramesha, V. (2016), Convergence of Indian Accounting Standards with IFRS—Prospects & Challenges. National Seminar on “IND-AS: A Road Map for IFRS in India”

<sup>108</sup> Dholakia, P. (2012). A Perpetual study of IFRS towards a True and Fair View of International Accounting system. *International Journal of Scientific and Research Publications*, Vol. 2, No 3, pp.1-9.

σύγκλιση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Palea, 2013).<sup>109</sup> Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο σημαντικότερος διεθνής οργανισμός που αποτελεί πηγή ζήτησης για διεθνή εναρμόνιση με βάση τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ καθώς η απαρχή αυτής της απαίτησης προέρχεται από τους στόχους της πρώην Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) (Pope and McLeay, 2011).<sup>110</sup> Για τον λόγο αυτόν, η υιοθέτηση των προτύπων προκάλεσε μία ριζική αλλαγή στις οικονομικές αναφορές των χωρών που ανήκουν στο Code Law, αυξάνοντας τη χρησιμότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ωστόσο, η ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία δημιούργησε αυξημένο κόστος σε θέματα όπως η προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων τόσο για τα χρηματιστήρια όσο για φορολογικούς σκοπούς με βάση τα εθνικά λογιστικά πρότυπα (Procházka, 2011).<sup>111</sup> Μελέτη των Aubert and Grudnitski (2011)<sup>112</sup> για την αποτίμηση του αντίκτυπου της υποχρεωτικής υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ από 13 Ευρωπαϊκές χώρες διαπιστώνει σημαντικές διαφορές στην απόδοση των περιουσιακών στοιχείων (ROA) στις επιχειρήσεις που υιοθέτησαν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Η μελέτη αποδεικνύει ότι τα λογιστικά καθεστάτα παράγουν ποιοτικά περιθώρια διακριτικής ευχέρειας ειδικότερα στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ολλανδία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Αντιθέτως, οι Jeanjean and Stolowy (2008)<sup>113</sup> υπογραμμίζουν ότι η επίδραση της υποχρεωτικής εισαγωγής των διεθνών λογιστικών προτύπων στην ποιότητα των κερδών δεν είναι σημαντική καθώς η μεταβλητότητα των κερδών αυξήθηκε στη Γαλλία. Επομένως, οι κανόνες κοινής χρήσης δεν αποτελούν επαρκή προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας κοινής επιχειρηματικής γλώσσας, ενώ σημαντικός είναι ο ρόλος των

---

<sup>109</sup> Palea, V. (2013). IAS/IFRS and financial reporting quality: lessons from the European experience. *China Journal of Accounting Research*, Vol. 6, No 4, pp.247-263.

<sup>110</sup> Pope, P.F. and McLeay, S.J. (2011). The European IFRS experiment: Objectives, research challenges and some early evidence. *Accounting and Business Research*, Vol. 41, No 3, pp.233-266.

<sup>111</sup> Procházka, D. (2011). Readiness for the voluntary adoption of the IFRS by non-listed companies: a Czech perspective. *Recent Researches in Applied Economics*, Vol. 3, pp.81-86.

<sup>112</sup> Aubert, F. and Grudnitski, G. (2011). The impact and importance of mandatory adoption of International Financial Reporting Standards in Europe. *Journal of International Financial Management & Accounting*, Vol. 22, No. 1, pp.1-26.

<sup>113</sup> Jeanjean, T. and Stolowy, H. (2008). Do accounting standards matter? An exploratory analysis of earnings management before and after IFRS adoption. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 27, No 6, pp.480-494.

κινήτρων διαχείρισης των κερδών και των εθνικών θεσμικών παραγόντων. Επομένως, φαίνεται να υπάρχουν διαφορές στον αντίκτυπο της εισαγωγής των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ μεταξύ των χώρων του Common Law και του Code Law. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τη μελέτη των Callao Gaston et.al. (2010)<sup>114</sup>, οι οποίοι συμπεραίνουν ότι ο θετικός ποσοτικός αντίκτυπος της εισαγωγής των νέων προτύπων είναι υψηλότερος στο Ηνωμένο Βασίλειο (Common Law) από ότι στην Ισπανία (Code Law), ενώ ο αρνητικός αντίκτυπος στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση είναι υψηλότερος στην Ισπανία. Επιπλέον, εμπειρική απόδειξη από δείγμα 112 εισηγμένων ευρωπαϊκών εταιρειών δείχνει ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων έχει υιοθετήσει τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ για λόγους που δεν αφορούν μόνο την ενοποίηση και δεν αναμένουν μείωση του κόστους κεφαλαίου από την υιοθέτηση των προτύπων λόγω του υψηλού κόστους της διαδικασίας, η οποία αναμένεται να επηρεάσει τη μεταβλητότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων (Jermakowicz and Gornik-Tomaszewski, 2006).<sup>115</sup> Μελέτη σε δείγμα Ιταλικών επιχειρήσεων υπογραμμίζει ότι υπάρχουν διαφορές στην εναρμόνιση μεταξύ του καθαρού εισοδήματος και των ιδίων κεφαλαίων από την εισαγωγή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ καθώς και στη λογιστική διαχείριση των προβλέψεων, των χρηματοοικονομικών μέσων και των άυλων περιουσιακών στοιχείων (Cordazzo, 2008)<sup>116</sup>, ενώ εμπειρική απόδειξη από δείγμα 67 εισηγμένων εταιρειών της Ρουμανίας δείχνει ότι η εφαρμογή των νέων προτύπων είχε μικρή επίδραση στα καθαρά έσοδα και στα ίδια κεφάλαια (Neag, 2014).<sup>117</sup> Ωστόσο, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ μειώνει το κόστος πληροφόρησης μεταξύ των χωρών και ως εκ τούτου αποτελεί σημαντικό μέσο για την ενθάρρυνση του διεθνούς εμπορίου αγαθών

---

<sup>114</sup> Callao Gaston, S., Ferrer, García, C., Jarne Jarne, J.I. and Lainez Gadea, J.A. (2010). IFRS adoption in Spain and the United Kingdom: Effects on accounting numbers and relevance. *Advances in Accounting*, Vol. 26, No 2, pp.304-313.

<sup>115</sup> Jermakowicz, E.K. and Gornik-Tomaszewski, S. (2006). Implementing IFRS from the perspective of EU publicly traded companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 15, No 2, pp.170-196.

<sup>116</sup> Cordazzo, M. (2008). The impact of IAS/IFRS on accounting practices: evidence from Italian listed companies. *Séminaire DEMA/ERM*.

<sup>117</sup> Neag, R. (2014). The effects of IFRS on net income and equity: evidence from Romanian listed companies. *Procedia Economics and Finance*, Vol, 15, pp.1787-1790.

και επενδύσεων (Márquez-Ramos, 2011).<sup>118</sup> Τέλος, φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει τα διεθνή πρότυπα έχουν επιτύχει υψηλότερους και στατιστικά σημαντικότερους θετικούς συντελεστές από εκείνες που ακολουθούν τους εθνικούς λογιστικούς κανόνες με σημαντική επίπτωση στην η εταιρική πολιτική και τη διαφάνεια της πληροφόρησης (Csebfalvi, 2012).<sup>119</sup>

## 2.5 Υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα

Την ευθύνη για την θέσπιση και την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ελλάδα έχει η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ). Η αποστολή της εποπτικής αρχής είναι να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στη λειτουργία του ελεγκτικού και λογιστικού θεσμού και να διασφαλίσει την αξιοπιστία και την διαφάνεια στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Επιπλέον, έχει την ευθύνη για την εποπτεία των ελεγκτικών υπηρεσιών και τη συμμόρφωση των ορκωτών λογιστών με τον Κώδικα Δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδία Λογιστών (International Federation of Accountants, IFAC) (ΕΛΤΕ, 2017).<sup>120</sup> Η ψήφιση του Ν.2992/2002<sup>121</sup> εισήγαγε την υποχρεωτική εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων από το 2003 για τις εισηγμένες ελληνικές επιχειρήσεις στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και την προαιρετική εφαρμογή για τις μη εισηγμένες ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες ελέγχονται από ορκωτούς λογιστές. Ωστόσο, οι δυσκολίες της μετάβασης οδήγησαν στην αναβολή της υποχρεωτικής εφαρμογής με τον Ν.3148/2003<sup>122</sup> μέχρι 01/01/2004 και το

---

<sup>118</sup> Márquez-Ramos, L. (2011). European accounting harmonization: Consequences of IFRS adoption on trade in goods and foreign direct investments. *Emerging Markets Finance and Trade*, Vol. 47, No 4, pp.42-57.

<sup>119</sup> Csebfalvi, G. (2012). The Effects of International Accounting Standardization on Business Performance: Evidence from Hungary. *International Journal of Business and Management*, Vol. 7, No 9, pp.20-27.

<sup>120</sup> ΕΛΤΕ (2017). *Αίγια λόγια για την ΕΛΤΕ*. Διαθέσιμο: [http://www.elte.org.gr/index.php?option=com\\_k2&view=item&layout=item&id=324&Itemid=194&lang=e1](http://www.elte.org.gr/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=324&Itemid=194&lang=e1)

<sup>121</sup> Ν.2992/2002 *Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις*. Διαθέσιμο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/146>

<sup>122</sup> Ν.3148/2003 *Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, αντικατάσταση και συμπλήρωση των διατάξεων για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και άλλες διατάξεις*. Διαθέσιμο: <http://www.fle.gr/index.php/logistika/103-nomoi-p-d-2003/369->



N.3301/2004<sup>123</sup> μέχρι 01/01/2005, οπότε και εφαρμόστηκαν υποχρεωτικά τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Μελέτη των Karampinis and Hevas (2009)<sup>124</sup> υπογραμμίζει ότι επειδή η Ελλάδα είναι χώρα κωδικού δικαίου με ισχυρή φορολογική συμμόρφωση, τραπεζικό προσανατολισμό και συντηρητικούς λογιστικούς κανόνες, η προώθηση της εύλογης αξίας μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ αποδυνάμωσε τη σχέση μεταξύ φορολογίας και λογιστικής και επηρέασε θετικά την αξία του ενοποιημένου καθαρού εισοδήματος.

Ένα σημαντικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε κατά τη μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ελλάδα ήταν η συσχέτιση του ελληνικού λογιστικού συστήματος με τη φορολογική νομοθεσία. Λόγω του προσανατολισμού του συστήματος στην προστασία των πιστωτών και όχι στην προστασία των επενδυτών, η μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ ήρθε σε αντίθεση με την υπάρχουσα λογιστική φιλοσοφία. Για τον λόγο αυτόν, έγιναν πολλαπλές προσπάθειες εκσυγχρονισμού του ελληνικού λογιστικού συστήματος με τις διεθνείς εξελίξεις, ώστε να γίνει αντιληπτό ότι η λογιστική θα πρέπει να συνδέεται και με την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων για την προστασία των επενδυτών (Georgakopoulou et.al., 2010).<sup>125</sup>

Γενικότερα, η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ελλάδα συνδέεται με τέσσερις τύπους δαπανών: το κόστος κατάρτισης προσωπικού, τις αμοιβές των συμβούλων, την προετοιμασία δύο ομάδων λογαριασμών και το κόστος προσαρμογής των υφιστάμενων συστημάτων πληροφοριών. Για τον λόγο αυτόν, αν και πολλοί διευθύνοντες σύμβουλοι αναγνωρίζουν ότι η εισαγωγή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ βελτίωσε την ποιότητα των δημοσιοποιούμενων οικονομικών καταστάσεων των ελληνικών εταιρειών, έχουν και σοβαρές ανησυχίες σχετικά με το κόστος εισαγωγής των νέων προτύπων (Naoum et.al.,

---

<sup>123</sup> N.3301/2004 *Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις*. Διαθέσιμο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/114>

<sup>124</sup> Karampinis, N. and Hevas, D. (2009). The effect of the mandatory application of IFRS on the value relevance of accounting data: Some evidence from Greece. *European Research Studies*, Vol. 12, No 1, pp.73-100.

<sup>125</sup> Georgakopoulou, E., Spathis, C. and Floropoulos, I. (2010). The transition from the Greek accounting system to IFRS: evidence from the manufacturing sector. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No 1, pp.4-19.

2011).<sup>126</sup> Μελέτη σε δείγμα οικονομικών διευθυντών από 24 εισηγμένες ελληνικές εταιρείες αναφορικά με την εναρμόνιση της του ελληνικού λογιστικού συστήματος με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ διαπιστώνει ότι, παρά το γεγονός ότι ελληνικό περιβάλλον δεν ήταν κατάλληλο για την εφαρμογή των νέων προτύπων, η υιοθέτησή τους βελτίωσε την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και αύξησε την αξιοπιστία, τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων (Ballas et.al., 2010).<sup>127</sup> Επιπλέον, ενισχύθηκε η ερμηνευτικής ισχύς των συστατικών στοιχείων των κερδών καθώς η κατανομή των κερδών στα λειτουργικά έσοδα, στα μη λειτουργικά έσοδα και στις έκτακτες επιβαρύνσεις και τις πιστώσεις, καταγράφει τις διαφορές στο πληροφοριακό περιεχόμενο των υποκείμενων γεγονότων, επιτρέποντας τη βελτίωση της πρόβλεψης της μελλοντικής κερδοφορίας (Doukakis, 2010).<sup>128</sup>

Συγκριτική μελέτη στις ελληνικές εισηγμένες εταιρείες του κλάδου πληροφορικής για το διάστημα 2002 (έτος υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση) και 2005 (έτος υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ελλάδα) διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει σημαντική στατιστική διαφορά στους χρηματοοικονομικούς δείκτες των εταιρειών. Αντιθέτως, συγκρίνοντας τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα τρία χρόνια πριν την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ (2002) και τρία χρόνια μετά (2008), η μελέτη δείχνει ότι το καθαρό περιθώριο κέρδους και ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης βελτιώθηκαν σημαντικά (Pazarskis et.al. 2011).<sup>129</sup> Στο ίδιο πλαίσιο, συγκρίνοντας την επίδραση της αλλαγής των λογιστικών πολιτικών των ελληνικών εταιρειών μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ σε δείγμα

---

<sup>126</sup> Naoum, V.C., Sykianakis, N. and Tzovas, C. (2011). The perceptions of managers of Greek firms regarding the Costs and Benefits ensuing from the adoption of International Financial Reporting Standards in Greece. *International Journal of Economic Sciences & Applied Research*, Vol. 4, No. 3, pp. 59-74.

<sup>127</sup> Ballas, A.A., Skoutela, D. and Tzovas, C.A., (2010). The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece. *Managerial Finance*, Vol. 36, No 11, pp.931-948.

<sup>128</sup> Doukakis, L.C. (2010). The persistence of earnings and earnings components after the adoption of IFRS. *Managerial Finance*, Vol. 36, No 11, pp.969-980.

<sup>129</sup> Pazarskis, M., Alexandrakis, A., Notopoulos, P. and Kydros, D. (2011). IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence from the IT Sector. *MIBES Transactions-International Journal*, Vol. 5, No 2, pp.101-111.

κατασκευαστικών και εμπορικών επιχειρήσεων, οι Karatzimas et.al. (2011)<sup>130</sup> υπογραμμίζουν ότι η εφαρμογή της εύλογης αξίας οδήγησε σε βελτίωση των καθαρών κερδών των επιχειρήσεων. Επιπλέον, εμπειρική απόδειξη από δείγμα 46 ελληνικών εισηγμένων εταιρειών για το διάστημα 2004-2005 δείχνει ότι μετά την υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ ΔΠΧΧ, οι περισσότερες ελληνικές εταιρείες έχουν αυξήσει το ποσοστό των ξένων πωλήσεων, αλλά και το ποσοστό των μετοχών που κατέχουν στο κοινό και το ποσοστό του δημόσιου χρέους (Athianos and Arsenos, 2011).<sup>131</sup> Ωστόσο, μελέτη σε δείγμα 32 χρηματοπιστηριακών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών εταιρειών και εταιρειών επενδύσεων κεφαλαίων για το έτος 2014 δείχνει ότι η αποδοτικότητα είναι αρνητικά συνδεδεμένη με το επίπεδο γνωστοποίησης, ενώ μεταβλητές όπως το μέγεθος, η ηλικία, η μόχλευση, ο έλεγχος και ο τύπος της βιομηχανίας είναι ασήμαντα στην εξήγηση της διακύμανσης των υποχρεωτικών γνωστοποιήσεων (Paraskeva, 2016).<sup>132</sup>

Η συνάφεια αξίας της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων και του καθαρού εισοδήματος πριν και μετά την υποχρεωτική μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ελλάδα φαίνεται να είναι στατιστικά σημαντική, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες στην αγορά έχουν τη δυνατότητα να εξετάζουν πρόσθετες πληροφορίες που παρέχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (Karatzimas et.al., 2012).<sup>133</sup> Μελέτη των Eriotis et.al. (2009)<sup>134</sup> εξετάζει την επίδραση της ασύμμετρης πληροφόρησης στην κερδοφορία και διαπιστώνει ότι εάν οι κακές ειδήσεις αναφέρονται με απολύτως έγκαιρο και αμερόληπτο τρόπο, τα κέρδη των εταιρειών δεν

---

<sup>130</sup> Karatzimas, S., Zounta, S. and Kyriakidou, V. (2011). Impacts and changes in the accounting policies after the IAS adoption: a comparison between the manufacturing and the commercial sector in Greece. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 10, No 3, pp.302-317.

<sup>131</sup> Athianos, S. and Arsenos, P. (2011). Use of International Accounting Standards and Source of Finance: The Case of Greek Companies Listed in the Athens Stock Exchange. *International Research Journal of Finance and Economics*, Issue 78, pp.18-33.

<sup>132</sup> Paraskeva, M. (2016). *The influence of company characteristics and accounting regulation on information disclosed in annual reports*. Masters' Thesis, University of Piraeus.

<sup>133</sup> Karatzimas, S., Zounta, S. and Kyriakidou, V. (2011). Impacts and changes in the accounting policies after the IAS adoption: a comparison between the manufacturing and the commercial sector in Greece. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 10, No 3, pp.302-317.

<sup>134</sup> Eriotis, N., Siriopoulos, C., Vasiliou, D. and Zisis, V. (2009). The effect of asymmetric timeliness in the reporting of good and bad news on the properties of profitability: Evidence from Athens Stock Exchange. *Managerial Finance*, Vol. 35, No 11, pp.918-929.

υπόκειται σε υψηλή μεταβλητότητα. Εκτιμάται ότι μετά την εισαγωγή των διεθνών προτύπων το μέσο επίπεδο συμμόρφωσης ανήλθε στο 80% με άμεσες θετικές επιπτώσεις στο καθαρό εισόδημα και τα ίδια κεφάλαια, ως αποτέλεσμα της μετάβασης στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, ενώ σημαντικό ρόλο φαίνεται να έχει και το μέγεθος του ελεγκτικού μηχανισμού της επιχείρησης (Tsalavoutas, 2009).<sup>135</sup> Ειδικότερα, οι μέθοδοι εσωτερικής αναφοράς, η διαχείριση των λογιστικών πρακτικών και οι επιπτώσεις στη λήψη αποφάσεων από την αλληλεπίδραση μεταξύ της εξωτερικής και της εσωτερικής αναφοράς φαίνεται να είναι εξαιρετικά σημαντικές στην παροχή αποτελεσματικών πληροφοριών στους επενδυτές (Cohen and Karatzimas, 2013).<sup>136</sup> Σε αυτό το πλαίσιο, η συμμόρφωση με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ συσχετίζεται ισχυρά και θετικά με την εισαγωγή στο χρηματιστήριο, ενώ οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις φαίνεται να συμμορφώνονται πιο εύκολα από τις μικρομεσαίες εταιρείες (Ballas and Tzovas, 2010).<sup>137</sup>

Συμπερασματικά, η υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων στην Ελλάδα συνέβαλε στη μείωση της διαχείρισης των κερδών, στην έγκαιρη αναγνώριση ζημιών και στη μεγαλύτερη αξία των λογιστικών στοιχείων σε σύγκριση με τα εθνικά λογιστικά πρότυπα. Επιπλέον, η ποιότητα του ελέγχου συμπληρώνει περαιτέρω την ευεργετική επίδραση των ΔΠΧΠ, καθώς οι εταιρείες που ελέγχονται από τις ελεγκτικές εταιρείες παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα λογιστικής ποιότητας.

## 2.6 Ισχύοντα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και οικονομικές καταστάσεις

Το εννοιολογικό πλαίσιο των διεθνών λογιστικών προτύπων περιλαμβάνει τρία βασικά σημεία:

- 1) Τον στόχο της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης σχετικά με την αναφέρουσα οικονομική οντότητα, η οποία είναι χρήσιμη για τους υφιστάμενους και τους

---

<sup>135</sup> Tsalavoutas, I. (2009). Adoption of IFRS by Greek listed companies: financial statement effects, level of compliance and value relevance. *Doctor of Philosophy Thesis*, The University of Edinburgh.

<sup>136</sup> Cohen, S. and Karatzimas, S. (2013). Has IFRS adoption affected management accounting systems? Empirical evidence from Greece. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, Vol. 9, No 3, pp.268-285.

<sup>137</sup> Ballas, A.A. and Tzovas, C. (2010). An empirical investigation of Greek firms' compliance to IFRS disclosure requirements. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No 1, pp.40-62

δυναμικούς επενδυτές, τους δανειστές και άλλους πιστωτές κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την παροχή πόρων στην οικονομική οντότητα

- 2) Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως είναι η συνάφεια, η πιστή εκπροσώπηση, η συγκρισιμότητα, και η κατανοητότητα, και
- 3) Τον προσδιορισμό, την αναγνώριση και τη μέτρηση των στοιχείων από τα οποία δημιουργούνται οι οικονομικές καταστάσεις, όπως τα στοιχεία ενεργητικού, παθητικού, ιδίων κεφαλαίων, εσόδων και εξόδων.

Γενικότερα, τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ βρίσκονται σε μία κατάσταση διαρκούς μεταβολής, προκειμένου να ενσωματώνουν τις διεθνείς εξελίξεις και να συμβάλλουν στην εναρμόνιση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης μεταξύ χωρών με διαφορετικά νομικά συστήματα και εθνικά λογιστικά πρότυπα. Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τα ισχύοντα ΔΛΠ και ο Πίνακας 3 τα ισχύοντα ΔΠΧΠ.

**Πίνακας 2 Ισχύοντα ΔΛΠ**

Πρότυπο	Θέμα
ΔΛΠ 1	Παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων
ΔΛΠ 2	Αποθέματα
ΔΛΠ 7	Κατάσταση ταμειακών ροών
ΔΛΠ 8	Λογιστικές αρχές, μεταβολές στις λογιστικές εκτιμήσεις και λάθη
ΔΛΠ 10	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού
ΔΛΠ 11	Συμβάσεις κατασκευής έργων
ΔΛΠ 12	Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ 16	Ενσώματα πάγια
ΔΛΠ 17	Μισθώσεις
ΔΛΠ 18	Έσοδα
ΔΛΠ 19	Παροχές σε εργαζόμενους
ΔΛΠ 20	Λογιστική κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση κρατικής υποστήριξης
ΔΛΠ 21	Επιδράσεις μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος
ΔΛΠ 23	Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ 24	Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών
ΔΛΠ 26	Λογιστική απεικόνιση και πληροφόρηση προγραμμάτων παροχών αποχώρησης
ΔΛΠ 27	Ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις
ΔΛΠ 28	Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις
ΔΛΠ 29	Οικονομικές καταστάσεις υπερπληθωριστικών οικονομιών
ΔΛΠ 32	Χρηματοοικονομικά μέσα: παρουσίαση
ΔΛΠ 33	Κέρδη ανά μετοχή

ΔΛΠ 34	Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις
ΔΛΠ 36	Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων
ΔΛΠ 37	Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις
ΔΛΠ 38	Άυλα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ 39	Χρηματοοικονομικά μέσα: αναγνώριση και επιμέτρηση
ΔΛΠ 40	Επενδύσεις σε ακίνητα
ΔΛΠ 41	Γεωργία

Πηγή: IFRS (2017)<sup>138</sup>

### Πίνακας 3 Ισχύοντα ΔΠΧΠ

Πρότυπο	Θέμα
ΔΠΧΠ 1	Πρώτη εφαρμογή των ΔΠΧΠ
ΔΠΧΠ 2	Παροχές που σχετίζονται με την αξία των μετοχών
ΔΠΧΠ 3	Ενοποιήσεις επιχειρήσεων
ΔΠΧΠ 4	Ασφαλιστικές συμβάσεις
ΔΠΧΠ 5	Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες
ΔΠΧΠ 6	Δαπάνες εξόρυξης και εκτίμησης ορυκτών πόρων
ΔΠΧΠ 7	Χρηματοοικονομικά μέσα: γνωστοποιήσεις
ΔΠΧΠ 8	Λειτουργικοί τομείς
ΔΠΧΠ 9	Χρηματοοικονομικά μέσα
ΔΠΧΠ 10	Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
ΔΠΧΠ 11	Κοινές ρυθμίσεις
ΔΠΧΠ 12	Παρουσίαση συμφερόντων σε άλλες οντότητες
ΔΠΧΠ 13	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία
ΔΠΧΠ 14	Λογαριασμοί Αναβολής Κανονισμών
ΔΠΧΠ 15	Έσοδα από συμβόλαια με πελάτες
ΔΠΧΠ 16	Μισθώσεις
ΔΠΧΠ 17	Ασφαλιστικά συμβόλαια

Πηγή: IFRS (2017)

Σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να δημοσιεύουν σε τακτά διαστήματα (έτος, εξάμηνο, τρίμηνο) τέσσερις οικονομικές καταστάσεις: ισολογισμό, κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης, και κατάσταση χρηματοροών. Οι λογαριασμοί πρέπει να περιλαμβάνουν όχι μόνο την εγκυρότητα αλλά και την ακρίβεια που αναμένουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η σαφήνεια των πληροφοριών. Όλα αυτά είναι

<sup>138</sup> IFRS (2017). List of IFRS Standards. Διαθέσιμο: <http://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/>.

ιδιαίτερα σημαντικά όταν μια επιχείρηση ή μία ομάδα επιχειρήσεων εκπροσωπείται σε αρκετές χώρες ή ηπείρους. Επιπλέον, το γεγονός ότι όλο και περισσότερες οντότητες που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό απαιτούν να χρησιμοποιούν ένα σύστημα βασισμένο σε διεθνώς αποδεκτά πρότυπα αποτελεί τη βάση για την κατάρτιση των ετήσιων λογαριασμών και την ενοποίηση με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ για λόγους συγκρισιμότητας (Darabos and Herczeg, 2015).<sup>139</sup>

### 2.6.1 Ισολογισμός

Ο ισολογισμός είναι η πλέον σημαντική οικονομική κατάσταση που απεικονίζει την οικονομική κατάσταση μίας επιχείρησης σε μία δεδομένη χρονική στιγμή. Η μορφή του ισολογισμού έρχεται σε τρεις ενότητες: στοιχεία ενεργητικού, υποχρεώσεις και ίδια κεφάλαια. Τα στοιχεία ενεργητικού αντιπροσωπεύουν το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και από το σύνολο των δικαιωμάτων και απαιτήσεων της επιχείρησης, όπως αποθέματα, απαιτήσεις προς πελάτες και ταμειακά διαθέσιμα. Οι υποχρεώσεις αντιπροσωπεύουν το σύνολο των οικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τρίτους όπως προμηθευτές, δανειακές υποχρεώσεις και φορολογικές υποχρεώσεις. Τέλος, τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν τα μερίδια συμμετοχής στην επιχείρηση. Η αξία των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας πρέπει να ισούται με την αξία των υποχρεώσεων της εταιρείας συν την αξία των ιδίων κεφαλαίων (Σύνολο Ενεργητικού = Σύνολο Υποχρεώσεων + Ίδια Κεφάλαια) (Κόντος, 2015).<sup>140</sup> Ως γενική αρχή, ο ισολογισμός πρέπει να παρέχει ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης κατά την αναφερόμενη χρήση. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ισολογισμός συχνά αποτελεί εργαλείο στρατηγικής διαχείρισης καθώς, ιδιαίτερα μετά την μετάβαση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αποτελεί βάση για τις αποφάσεις της διοίκησης μίας επιχείρησης, αλλά και τους επενδυτές, τους οικονομικούς αναλυτές, τους επενδυτές και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς συσχετίζει τα περιουσιακά στοιχεία της

---

<sup>139</sup> Darabos, É. and Herczeg, A. (2015). A Few Fields of the Harmonization of Accounting Statements on the Basis of IFRS. *Procedia Economics and Finance*, Vol. 32, pp.332-337.

<sup>140</sup> Κόντος, Γ. (2015). *Χρηματοοικονομική Λογιστική/ΔΛΠ-ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.

επιχείρησης μεταξύ τους, αλλά και με τις πηγές χρηματοδότησής τους (Kapan and Minoiu, 2013).<sup>141</sup>

Ο ισολογισμός των επιχειρήσεων υπό τα ΔΛΠ συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Β.1.1 ή Β.1.2 του Παραρτήματος Β' (βλ. Παράρτημα).

### **2.6.2 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης**

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης απεικονίζει τα οικονομικά αποτελέσματα μιας επιχείρησης σε μία δεδομένη χρονική περίοδο, συνήθως από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου του ημερολογιακού έτους. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης είναι εξαιρετικά σημαντική διότι ποσοτικοποιεί το ύψος των εσόδων και των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου στην οποία αναφέρεται και καταλήγει στο καθαρό κέρδος ή ζημία στο τέλος της χρήσης. Με τον τρόπο αυτόν, η διοίκηση της επιχείρησης είναι σε θέση να καθορίσει την χρηματιστηριακή της αξία με βάση τους εισροές και τις εκροές, παρέχοντας τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη (επενδυτές, οικονομικοί αναλυτές, το κράτος κλπ.) να αποτιμήσουν την αποτελεσματικότητα της διοίκησης (Κονταξή - Ζαχειλά, 2015).<sup>142</sup>

Η κατάσταση αποτελεσμάτων θέσης των επιχειρήσεων υπό τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Β.2.1 ή Β.2.2 του Παραρτήματος Β' (βλ. Παράρτημα).

### **2.6.3 Κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης**

Η κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης παρουσιάζει με λεπτομέρεια τις μεταβολές στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης κατά τη διάρκεια της χρήσης, εστιάζοντας στην κίνηση των αποθεματικών που περιλαμβάνουν τα ίδια κεφάλαια των μετόχων. Οι μεταβολές στην καθαρή θέση μίας επιχείρησης μπορεί να περιλαμβάνουν μεταβολές στα καθαρά κέρδη ή ζημίες, αύξηση ή μείωση των αποθεματικών του μετοχικού κεφαλαίου, καταβολή μερισμάτων στους μετόχους, κέρδη και ζημίες που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια

---

<sup>141</sup> Kapan, M.T. and Minoiu, C. (2013). Balance sheet strength and bank lending during the global financial crisis (No. 13-102). *Deutsche Bundesbank* No 33/2013.

<sup>142</sup> Κονταξή – Ζαχειλά, Μ. (2015). *Βασικές έννοιες των Αποτελεσμάτων Εκμετάλλευσης & Χρήσεως*. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.



κεφάλαια, επίδραση αλλαγών στις λογιστικές πολιτικές ή/και επίδραση της διόρθωσης του σφάλματος της προηγούμενης περιόδου (Παπαδέας, 2013).<sup>143</sup>

Η κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης των επιχειρήσεων υπό τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Β.3 του Παραρτήματος Β' (βλ. Παράρτημα).

#### **2.6.4 Κατάσταση χρηματοροών**

Η κατάσταση χρηματοροών παρέχει πληροφόρηση για τα ταμειακά διαθέσιμα που παράγει και χρησιμοποιεί μία επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρήσης, έτσι ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη (επενδυτές, οικονομικοί αναλυτές, το κράτος κλπ.) να αξιολογήσουν την ικανότητα της επιχείρησης να καλύπτει τις υποχρεώσεις της και να διατηρεί τη ρευστότητά της σε ικανοποιητικά επίπεδα. Περαιτέρω, η κατάσταση χρηματοροών διευκολύνει την αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής συγκρότησης της επιχείρησης, των μεταβολών στην καθαρή θέση και της ικανότητας διαχείρισης των ταμειακών ροών με προσαρμογή στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες (Κόντος, 2015). Προκειμένου να συνταχθεί η κατάσταση χρηματοροών απαιτείται πληροφόρηση σχετικά με το συνολικό κεφάλαιο της επιχείρησης, τα λειτουργικά έξοδα, ετήσια έσοδα, ετήσιες αποσβέσεις, τόκους πληρωτέους, εκταμιεύσεις κεφαλαίου, φόρο εισοδήματος και λοιπά έξοδα.

Η κατάσταση χρηματοροών συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Β.4 του Παραρτήματος Β' (βλ. Παράρτημα).

---

<sup>143</sup> Παπαδέας, Π. (2016). *Χρηματοοικονομική λογιστική πληροφόρηση : Βασική θεωρία και χρήση με ανανέωση του ΕΓΛΣ για την σύνταξη χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τα ΕΛΠ*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.

## Κεφάλαιο 3: Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στον τραπεζικό κλάδο

### 3.1 Τραπεζικός κίνδυνος

Οι εμπορικές τράπεζες δραστηριοποιούνται με υψηλό βαθμό κινδύνου καθώς, κατά τη διαδικασία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, αναλαμβάνουν διάφορα είδη χρηματοοικονομικών κινδύνων. Κατά την τελευταία δεκαετία, και ειδικότερα από την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, ο ρόλος των εμπορικών τραπεζών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, έχει αυξηθεί σημαντικά. Αυτό συνέβη διότι αυξήθηκε η ζήτηση για τις υπηρεσίες αυτών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων λόγω της ικανότητάς τους να παρέχουν γνώση της αγοράς, ασφαλείς συναλλαγές, αποδοτικότητα και χρηματοδότηση. Οι κίνδυνοι που περιέχονται στις κύριες δραστηριότητες της τράπεζας και αφορούν τον ισολογισμό της, δεν βαρύνουν το σύνολο της ίδιας της τράπεζας. Σε πολλές περιπτώσεις τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξαλείφουν ή μετριάζουν τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο που συνδέεται με μια συναλλαγή με την κατάλληλη επιχειρηματική πρακτική, συνήθως μεταβιβάζοντας τον κίνδυνο σε τρίτους μέσω ενός συνδυασμού τιμολόγησης και σχεδιασμού προϊόντων (Santomero, 1997).<sup>144</sup>

Ο τραπεζικός κλάδος αναγνωρίζει ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δεν χρειάζεται να ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες με τέτοιο τρόπο που να ενισχύει τον κίνδυνο, αλλά ούτε και να απορροφά τον κίνδυνο που μπορεί να μεταφερθεί αποτελεσματικά σε άλλους συμμετέχοντες. Αντίθετα, θα πρέπει να διαχειρίζεται μόνο τους κινδύνους που αποτελούν μέρος των υπηρεσιών της τράπεζας. Η πρακτική της αποφυγής κινδύνων περιλαμβάνει δράσεις, όπως η τυποποίηση της διαδικασίας και οι συμβάσεις, προκειμένου να μειωθούν οι πιθανές επιπτώσεις που προέρχονται από απώλειες από την τυποποιημένη τραπεζική δραστηριότητα και οδηγούν σε αναποτελεσματικές ή εσφαλμένες οικονομικές αποφάσεις. Μελέτη αναφορικά με την εξέλιξη των τραπεζικών δομών χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης υπογραμμίζει ότι οι τράπεζες με ασθενέστερη διαρθρωτική ρευστότητα και υψηλότερη μόχλευση στην περίοδο πριν από την κρίση ήταν πιθανότερο να αποτύχουν με την έναρξη της κρίσης, ως αποτέλεσμα της αυξημένης ανάληψης κινδύνων. Επιπλέον, οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται μόνο σε εθνικό επίπεδο και όχι διεθνώς είναι σχετικά πιο ευάλωτες στον κίνδυνο ρευστότητας,

---

<sup>144</sup> Santomero, A.M. (1997). Commercial bank risk management: an analysis of the process. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 12, No 2-3, pp.83-115.

ενώ οι μεγάλες διασυννοριακές τράπεζες είναι πιο ευάλωτες στον κίνδυνο φερεγγυότητας λόγω της υπερβολικής μόχλευσης (Vazquez and Federico, 2015).<sup>145</sup>

### 3.2 Υιοθέτηση ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στον τραπεζικό κλάδο

Η χρηματοπιστωτική διάρθρωση της Ευρώπης έχει καταστεί ισχυρή σε τραπεζική βάση - πολύ περισσότερο από ό, τι άλλες οικονομίες. Η αύξηση του μεγέθους του τραπεζικού συστήματος σε σχέση με τις αγορές ιδίων κεφαλαίων και ιδιωτικών ομολόγων συνδέεται με αυξημένο συστημικό κίνδυνο και χαμηλότερη οικονομική ανάπτυξη, ιδιαίτερα κατά τις κρίσεις της αγοράς κατοικιών. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας ενός μηχανισμού ενίσχυσης, με τον οποίο οι τράπεζες υπερ-εκμεταλλεύονται τις υπηρεσίες πίστωσης όταν οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων αυξάνονται (Langfield and Pagano, 2016).<sup>146</sup> Ωστόσο, η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στον τραπεζικό κλάδο συνοδεύεται από συγκεκριμένες απόψεις αναφορικά με το κόστος και το όφελος της υιοθέτησής από τις τράπεζες. Για παράδειγμα, ο Iatridis (2010)<sup>147</sup> υποστηρίζει ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο συσχετίζεται με την αντιστάθμιση του κινδύνου και τη διαχείριση των κερδών των τραπεζών. Επομένως, η μετάβαση στα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ έχει επηρεάσει σημαντικά τα ίδια κεφάλαια, τα κέρδη, τη μόχλευση και τη ρευστότητα των αντισταθμιστών κινδύνου, ενώ οι μηχανισμοί εταιρικής διακυβέρνησης των τραπεζών φαίνεται να συσχετίζονται θετικά με την αξία της τράπεζας. Η βελτιωμένη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων οδηγεί σε μείωση της ικανότητας των εμπλεκομένων να επωφελούνται μονομερώς από τις ιδιωτικές πληροφορίες. Από την άλλη πλευρά, ο Bischof (2009)<sup>148</sup> υπογραμμίζει ότι η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης έχει θετική επίπτωση στη διαχείριση κινδύνου των τραπεζών, χωρίς ωστόσο να εξαλείφεται ο κίνδυνος. Αντιθέτως, φαίνεται να μετατοπίζεται από τον κίνδυνο αγοράς σε πιστωτικό κίνδυνο.

---

<sup>145</sup> Vazquez, F. and Federico, P. (2015). Bank funding structures and risk: Evidence from the global financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 61, pp.1-14.

<sup>146</sup> Langfield, S. and Pagano, M. (2016). Bank bias in Europe: effects on systemic risk and growth. *Economic Policy*, Vol. 31, No 85, pp.51-106.

<sup>147</sup> Iatridis, G. (2010). International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 19, No 3, pp.193-204.

<sup>148</sup> Bischof, J. (2009). The effects of IFRS 7 adoption on bank disclosure in Europe. *Accounting in Europe*, Vol. 6, No 2, pp.167-194.

Οι περισσότερες μελέτες εστιάζουν στο κατά πόσο η υποχρεωτική υιοθέτηση των νέων προτύπων από τις τράπεζες ενισχύει το πληροφοριακό περιεχόμενο των κερδών και της λογιστικής αξίας των τραπεζών (Agostino et.al., 2011).<sup>149</sup> Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι οικονομικές συνέπειες της υιοθέτησης των υποχρεωτικών διεθνών λογιστικών προτύπων εντοπίζονται κυρίως στην επιδίωξη της αύξησης της συγκρισιμότητας ή της διαφάνειας των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών. Εμπειρική έρευνα στις τράπεζες της Ρουμανίας αποδεικνύει ότι η εισαγωγή των ΔΠΧΠ συνδέεται με την κοινωνική ιστορία του εκσυγχρονισμού της ρουμανικής οικονομίας και της κοινωνίας. Η υιοθέτηση των προτύπων από τις τράπεζες δείχνει ότι το οικονομικό περιβάλλον στη Ρουμανία είναι, σε κάποιο βαθμό, ανοικτό στα ΔΠΧΠ, με σαφείς ενδείξεις αύξησης της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών πληροφοριών και μείωσης του κόστους κεφαλαίου, παρά τα θέματα συμμόρφωσης (Ionașcu et.al., 2014).<sup>150</sup> Αντίστοιχα, μελέτη στις τράπεζες της Βουλγαρίας διαπιστώνει ότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ επηρέασε την εθνική οικονομία σε εταιρικό και ατομικό επίπεδο και τις διεθνείς χρηματοοικονομικές ροές καθώς στα τέλη του 2007 τα περιουσιακά στοιχεία όλων των εμπορικών τραπεζών ανήλθε περίπου στο 105% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Atanassova, 2008).<sup>151</sup>

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, οι τράπεζες πρέπει να αναφέρουν τις εύλογες αξίες των χρηματοπιστωτικών μέσων και, επομένως, θα έχουν αυξημένη μεταβλητότητα στους ισολογισμούς και στα κέρδη τους. Αυτό μπορεί να επηρεάσει τις απόψεις των επενδυτών και των ρυθμιστικών αρχών σχετικά με τη σταθερότητα των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του ΔΛΠ 39, ο Πρόεδρος Σιράκ ένωσε τις γαλλικές τράπεζες και εξέφρασε τις ανησυχίες του για το πρότυπο. Ως εκ τούτου, η ευρωπαϊκή επιτροπή ενέκρινε το ΔΛΠ 39 με την υποσημείωση να επιτρέψει τη λογιστική αντιστάθμιση στις βασικές καταθέσεις των τραπεζών (Armstrong and Jagolinzer, 2005).<sup>152</sup> Η εύλογη αξία δανείων, απαιτήσεων και λοιπών χρεών σχετίζεται

---

<sup>149</sup> Agostino, M., Drago, D. and Silipo, D.B. (2011). The value relevance of IFRS in the European banking industry. *Review of quantitative finance and accounting*, Vol. 36, No 3, pp.437-457.

<sup>150</sup> Ionașcu, M., Ionașcu, I., Săcărin, M and Minu, M. (2014) IFRS adoption in developing countries: the case of Romania. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 13, No 2, pp.311-350.

<sup>151</sup> Atanassova, A. (2008). IFRS adoption in Bulgarian banks: Non-numerical disclosure evidence. *University of Economics-Varna*.

<sup>152</sup> Armstrong, C. and Jagolinzer, A. (2005). *The IAS 39 "Carve-Out": How the European Union hedged its exposure to the international standard on derivatives and hedging*. Διαθέσιμο:

με την αναγνώριση των παραγώγων στην εύλογη αξία τους καθώς και με την οικονομική ευρωστία και τη μεταβλητότητα των κερδών των τραπεζών. Το κόστος του μετοχικού κεφαλαίου των ευρωπαϊκών εμπορικών τραπεζών μειώθηκε μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ με την υψηλότερη μείωση να εντοπίζεται σε χώρες με αδύναμα κανονιστικά πλαίσια εφαρμογής (Dimos, 2011).<sup>153</sup> Στο ίδιο πλαίσιο, οι Brüggemann et.al. (2013)<sup>154</sup> υπογραμμίζουν ότι υπάρχουν σχεδόν ομόφωνες ενδείξεις θετικών επιπτώσεων στις κεφαλαιαγορές και στο μακροοικονομικό περιβάλλον από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ από τις Ευρωπαϊκές τράπεζες, γεγονός που συμβάλλει στη διαφάνεια της πληροφόρησης. Ακόμα, έρευνα αναφορικά με τις αντιδράσεις των ευρωπαϊκών χρηματιστηριακών αγορών σε γεγονότα που σχετίζονται με την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ διαπιστώνει θετική αντίδραση για τις επιχειρήσεις με χαμηλότερης ποιότητας πληροφορίες πριν από την υιοθέτηση, η οποία είναι πιο έντονη για τις τράπεζες (Armstrong et. al., 2010).<sup>155</sup>

Από την άλλη πλευρά, οι οικονομικές καταστάσεις που δημιουργήθηκαν βάσει του λογιστικού μοντέλου που αποτιμά τα χρηματοοικονομικά μέσα σε εύλογη αξία δεν αντιπροσωπεύουν δίκαια το επιχειρηματικό μοντέλο μιας τράπεζας, και ειδικότερα τον πιστωτικό κίνδυνο. Μελέτη για την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο διάφοροι δείκτες μόχλευσης, όπως υπολογίζονται με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων που μετριοούνται στην εύλογη αξία, συνδέονται με διάφορα μέτρα πιστωτικού κινδύνου, όπως τα spreads των αποδόσεων των ομολόγων και η μελλοντική αποτυχία των τραπεζών διαπιστώνει ότι η μόχλευση με επιμέτρηση στην εύλογη αξία εξηγεί σημαντικά περισσότερες διακυμάνσεις των αποδόσεων των ομολόγων και της αποτυχίας των τραπεζών (Blankespoor et.al., 2013).<sup>156</sup> Προηγούμενες μελέτες αποδεικνύουν ότι οι

---

<https://www.gsb.stanford.edu/faculty-research/case-studies/ias-39-carve-out-how-european-union-hedged-its-exposure-international> [πρόσβαση 22 Ιαν. 2018].

<sup>153</sup> Dimos, A. (2011). IFRS and European commercial banks: value relevance and economic consequences. *Doctoral dissertation, University of Birmingham*.

<sup>154</sup> Brüggemann, U., Hitz, J.M. and Sellhorn, T. (2013). Intended and unintended consequences of mandatory IFRS adoption: A review of extant evidence and suggestions for future research. *European Accounting Review*, Vol. 22, No 1, pp.1-37.

<sup>155</sup> Armstrong, C., Barth, M.E., Jagolinzer, A.D. and Riedl, E.J. (2010). Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*, Vol. 85, No 1, pp.31-61.

<sup>156</sup> Blankespoor, E., Linsmeier, T.J., Petroni, K.R. and Shakespeare, C. (2013). Fair value accounting for financial instruments: Does it improve the association between bank leverage and credit risk? *The Accounting Review*, Vol. 88, No 4, pp.1143-1177.

διατάξεις για την απώλεια δανείων χρησιμοποιούνται από εισηγμένες τράπεζες ως εργαλείο διαχείρισης κερδών και διαχείρισης κεφαλαίου (Beatty et.al., 1995; Burgstahler, D. and Dichev, 1997; Ahmed et.al., 1999).<sup>157</sup> Ωστόσο, μετά την υποχρεωτική υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι επιχειρήσεις και τα τραπεζικά ιδρύματα υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις διεθνείς λογιστικές προδιαγραφές. Εμπειρική απόδειξη από δείγμα 91 εισηγμένων ευρωπαϊκών εμπορικών τραπεζών δείχνει ότι η διαχείριση των κερδών με τη χρήση προβλέψεων για ζημίες από δανειακές υποχρεώσεις είναι σημαντική πριν την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, ενώ μειώνεται σημαντικά μετά την εφαρμογή τους. Επιπλέον, στις τράπεζες με υψηλό βαθμό κινδύνου, η διαχείριση των κερδών είναι πιο έντονη συγκριτικά με τις υπόλοιπες τράπεζες, αλλά μειώνεται σημαντικά κατά την περίοδο μετά τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ. Επομένως, η εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων στις Ευρωπαϊκές τράπεζες συνέβαλλε στην άμβλυνση της τάσης των διαχειριστών τραπεζών των εισηγμένων εμπορικών τραπεζών να συμμετέχουν στη διαχείριση κερδών χρησιμοποιώντας προβλέψεις για ζημίες από δάνεια (Leventis et.al., 2011).<sup>158</sup>

Στις αναδυόμενες αγορές εντοπίζονται πιο ξεκάθαρα αποτελέσματα. Μελέτη σε δείγμα 14 τραπεζών της Νιγηρίας συμπεραίνει ότι οι ποσοτικές διαφορές στις οικονομικές εκθέσεις που καταρτίζονται από τις τράπεζες βάσει των εθνικών λογιστικών προτύπων και των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι στατιστικά σημαντικές και, επομένως, τα ΔΛΠ επηρέασαν τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση στον τραπεζικό κλάδο της Νιγηρίας (Abata, 2015).<sup>159</sup> Αντίστοιχη μελέτη στον Κινεζικό τραπεζικό τομέα κατά την περίοδο 1998-2009 δείχνει ότι ο ρυθμός αύξησης των καταθέσεων είναι ευαίσθητος στα θεμελιώδη μεγέθη των τραπεζών μετά τον έλεγχο των μακροοικονομικών παραγόντων, της δομής ιδιοκτησίας

---

<sup>157</sup> Beatty, A., Chamberlain, S.L. and Magliolo, J. (1995). Managing financial reports of commercial banks: The influence of taxes, regulatory capital, and earnings. *Journal of Accounting Research*, pp.231-261.

Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 24, No 1, pp.99-126.

Ahmed, A.S., Takeda, C. and Thomas, S. (1999). Bank loan loss provisions: a reexamination of capital management, earnings management and signaling effects. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 28, No 1, pp.1-25.

<sup>158</sup> Leventis, S., Dimitropoulos, P.E. and Anandarajan, A. (2011). Loan loss provisions, earnings management and capital management under IFRS: The case of EU commercial banks. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 40, No 1-2, pp.103-122.

<sup>159</sup> Abata, M.A. (2015). The impact of international financial reporting standards (IFRS) adoption on financial reporting practice in the Nigerian banking sector. *Journal of Policy and Development Studies*, Vol. 9, No 2, pp.169-184.

και της κυβερνητικής παρέμβασης, ενώ οι τράπεζες που δημοσιοποιούν διαφανείς πληροφορίες στις οικονομικές τους εκθέσεις, είναι πιθανότερο να αυξήσουν την καταθετική τους βάση. Ακόμα, οι τράπεζες που χαρακτηρίζονται από υψηλή διαφάνεια στις πληροφορίες ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι πιθανότερο να προσελκύσουν κεφάλαια προσφέροντας υψηλότερα επιτόκια (Wu and Bowe, 2010).<sup>160</sup> Στο ίδιο πλαίσιο, οι Daske et.al. (2008)<sup>161</sup> διερευνούν τις οικονομικές συνέπειες της υποχρεωτικής υποβολής χρηματοοικονομικών εκθέσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, τονίζοντας ότι, κατά μέσο όρο, η ρευστότητα της αγοράς αυξάνεται κατά τη διάρκεια της εισαγωγής των νέων προτύπων με ταυτόχρονη μείωση του κόστους των κεφαλαίων των επιχειρήσεων και αύξησης του κόστους αποτίμησης των συμμετοχικών τίτλων. Ωστόσο, αυτές οι θετικές επιπτώσεις δεν ισχύουν μακροπρόθεσμα. Εμπειρική απόδειξη από τον τραπεζικό κλάδο στην Γκάνα δείχνει ότι η κερδοφορία όπως αντιπροσωπεύεται από την απόδοση του απασχολούμενου κεφαλαίου (Return on Capital Employed, ROCE) συσχετίζεται θετικά με το επίπεδο γνωστοποίησης, ενώ ο δείκτης χρέους, η ρευστότητα, και το μέγεθος της τράπεζας δεν φαίνεται να σχετίζονται με το επίπεδο δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων των τραπεζών (Agyei-Mensah, 2012).<sup>162</sup>

Συμπερασματικά, οι αλλαγές στα λογιστικά πρότυπα δημιουργούν ένα κίνητρο για τις επηρεαζόμενες τράπεζες να αλλάξουν την οικονομική τους συμπεριφορά. Ωστόσο, μπορεί να υπάρξει ασάφεια ως προς την επίδραση των λογιστικών μεταβολών στον υπολογισμό του δεικτών κεφαλαίου, ειδικότερα στην περίπτωση που τα ρυθμιστικά λογιστικά πρότυπα είναι λιγότερο αυστηρά και δεν απαιτούν επιμέτρηση στην εύλογη αξία.

---

<sup>160</sup> Wu, Y. and Bowe, M. (2010). Information disclosure, market discipline and the management of bank capital: evidence from the Chinese financial sector. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 38, No 2-3, pp.159-186.

<sup>161</sup> Daske, H., Hail, L., Leuz, C. and Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, Vol. 46, No 5, pp.1085-1142.

<sup>162</sup> Agyei-Mensah, B.K. (2012). Association between firm-specific characteristics and levels of disclosure of financial information of rural banks in the Ashanti region of Ghana. *Journal of Applied Finance and Banking*, Vol. 2, No 1, pp.69-92.

### 3.2.1 Απόδοση και κίνδυνος τραπεζικών επιχειρηματικών μοντέλων

Αρκετές μελέτες ασχολούνται με την απόδοση των τραπεζών, με τις πιο πρόσφατες μελέτες να εξετάζουν τα χαρακτηριστικά που καθιστούν ορισμένες τράπεζες περισσότερο ή λιγότερο ανθεκτικές κατά τη διάρκεια της κρίσης. Παρόλο που οι μακροοικονομικές εξελίξεις και οι διαρθρωτικές πτυχές των αγορών δανεισμού είναι σημαντικοί παράγοντες, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων και των πηγών χρηματοδότησής τους, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες της αντοχής τους (Liikanen, 2012).<sup>163</sup> Για παράδειγμα, οι Altunbas et.al. (2012)<sup>164</sup>, συμπεραίνουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με υψηλότερη έκθεση κινδύνου είχαν λιγότερα κεφάλαια, μεγαλύτερο μέγεθος, μεγαλύτερη εξάρτηση από τη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση της αγοράς και επιθετική πιστωτική επέκταση. Άλλη έρευνα διαπιστώνει ότι οι παγκόσμιες τράπεζες έχουν, κατά κανόνα, πολύ μεγαλύτερη εξάρτηση από τη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση χονδρικής, υψηλότερο μέσο μέγεθος, μεγαλύτερη μεταβλητότητα των κερδών και, αναπόφευκτα, υψηλότερα επίπεδα κινδύνου αγοράς, σε σύγκριση με άλλα τραπεζικά μοντέλα. Επιπλέον, το μέγεθος και το πεδίο εφαρμογής, μολονότι δεν αποτελούν παράγοντες κινδύνου από μόνα τους, δεν παράγουν και τα αναμενόμενα οφέλη, λόγω της πρόσθετης πολυπλοκότητας, ή/και της αναγκαιότητας διατήρησης θέσεων σε ένα ευρύ φάσμα αγορών, ανεξαρτήτως ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, κλίμακας και ελκυστικότητας τραπεζικού προϊόντος (Cavelaars et.al., 2013).<sup>165</sup> Μελέτη των Chow and Surti (2011)<sup>166</sup> αναφέρει ότι οι περισσότερες από τις αμερικανικές και ευρωπαϊκές τράπεζες με σημαντικά υψηλότερες από τις μέσες εμπορικές δραστηριότητες είναι πιο πιθανό να απαιτούν ρητή κρατική στήριξη. Τέλος, σε ό,τι αφορά τις επιδόσεις, οι Ayadi et.al. (2012)<sup>167</sup> συμπεραίνουν ότι οι

---

<sup>163</sup> Liikanen, E. (2012). High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector. Final Report, Brussels, pp.1-139.

<sup>164</sup> Altunbas, Y., Manganelli, S. and Marques-Ibanez, D. (2012). Bank Risk during the Great Recession: Do business models matter? *Bangor Business School Research Paper*.

<sup>165</sup> Cavelaars, P, De Haan, J, Hilbers, P and Stellinga, B. (2013). Key challenges for financial supervision after the crisis. *WRR Web publication*, No 71.

<sup>166</sup> Chow, M.J.T. and Surti, J. (2011). Making banks safer: can Volcker and Vickers do it? *International Monetary Fund*, WP/11/236.

<sup>167</sup> Ayadi, R., Arbak, E. and Pieter De Groen, W. (2012). Regulation of European banks and business models: towards a new paradigm? *Centre For European Policy Studies*



λιανικές τράπεζες έχουν υψηλότερη αποδοτικότητα κόστους καθώς οι τράπεζες χονδρικής και οι τράπεζες επενδύσεων υπέστησαν σημαντικές εμπορικές ζημιές εν μέσω της κρίσης, γεγονός που οδήγησε σε λιγότερο σταθερές επιδόσεις. Επομένως, τα τραπεζικά μοντέλα που προσανατολίζονται στο λιανικό εμπόριο και τους σχετικούς κινδύνους φαίνεται να είναι ασφαλέστερα από άλλα, που περιλαμβάνουν υψηλότερο κίνδυνο αθέτησης πληρωμών.

Παρόμοια τραπεζικά ιδρύματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν ταυτόχρονα προβλήματα, γεγονός που περιπλέκει την πολιτική αντίδραση. Η έλλειψη ποικιλομορφίας μπορεί επίσης να εφαρμοστεί στις μεγάλες τράπεζες και στο σημερινό χρηματοπιστωτικό σύστημα στο σύνολό του. Όπως αναλύουν οι Goodhart και Wagner (2012)<sup>168</sup>, τις τελευταίες δεκαετίες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα - ειδικά τα μεγάλα - έχουν γίνει πιο ομοιόμορφα μεταξύ τους καθώς δραστηριοποιούνται στις ίδιες παγκόσμιες αγορές, ενώ χρησιμοποιούν παρόμοια συστήματα διαχείρισης κινδύνων. Αυτό οδηγεί σε σχεδόν ταυτόσημες εκτιμήσεις των τραπεζικών κινδύνων, που, με τη σειρά τους, προκαλούν ομοιογενή συμπεριφορά και παρόμοιες στρατηγικές διαπραγμάτευσης. Επιπλέον, οι τράπεζες εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τις ίδιες πηγές χρηματοδότησης, γεγονός που τις καθιστά εύαλωτες στους κραδασμούς των αγορών χρηματοδότησης. Μελέτη των Bushman and Williams (2012)<sup>169</sup> διερευνά την επίπτωση της διακριτικής ευχέρειας που επιτρέπεται στις τράπεζες και υπογραμμίζει ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι οι τράπεζες με υψηλότερη διακριτική ευχέρεια παρέχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές δανειακές προβλέψεις, ενώ η ευαισθησία των μεταβολών στη μόχλευση είναι χαμηλότερη σε καθεστώς υψηλής διακριτικής ευχέρειας. Επιπλέον, οι τράπεζες με υψηλότερη διακριτική ευχέρεια παρουσιάζουν μεγαλύτερη μετατόπιση κινδύνου σε σχέση με τις τράπεζες με λιγότερη διακριτική ευχέρεια, γεγονός που αποδεικνύει ότι αποδυναμώνεται η πειθαρχία που ασκείται σε σχέση με την ανάληψη τραπεζικού κινδύνου. Επομένως, η πραγματική ποικιλομορφία συνεπάγεται ότι συνυπάρχουν διαφορετικές θεσμικές μορφές, διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα και διαφορετικά

---

<sup>168</sup> Goodhart, C. and Wagner, W. (2012). *Regulators should encourage more diversity in the financial system.* <http://voxeu.org/article/regulators-should-encourage-more-diversity-financial-system>.

<sup>169</sup> Bushman, R.M. and Williams, C.D. (2012). Accounting discretion, loan loss provisioning, and discipline of banks' risk-taking. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 54, No 1, pp.1-18.

μοντέλα κερδών και είναι επαρκώς ισχυρά ώστε να μπορούν να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά μεταξύ τους (Schmit et.al., 2011).<sup>170</sup>

### 3.2.2 Η επίπτωση της κρίσης στην απόφαση υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ

Ένας σημαντικός παράγοντας για την αποτίμηση της χρησιμότητας των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στον τραπεζικό κλάδο είναι η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Σύμφωνα με τους Skowron and Kristensen (2012)<sup>171</sup>, φαίνεται ότι οι πελάτες των αναπτυσσόμενων ευρωπαϊκών χωρών επιδεικνύουν χαμηλότερα επίπεδα ικανοποίησης και αφοσίωσης από τους πελάτες των τραπεζών στη Δυτική Ευρώπη, ακόμα και όταν αυτές εφαρμόζουν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ και παρέχουν υψηλή λογιστική πληροφόρηση. Αυτό συμβαίνει διότι η τραπεζική κρίση επηρέασε πολύ περισσότερο το επίπεδο ικανοποίησης των πελατών στις αναπτυσσόμενες ευρωπαϊκές οικονομίες από ό,τι στις αναπτυγμένες. Επιπλέον, σε κάποιες χώρες υπήρξε κυβερνητική στήριξη προς τις τράπεζες μέσω της παροχής ρητών ή έμμεσων εγγυήσεων, προκειμένου οι τράπεζες να αναλάβουν τον σχετικό κίνδυνο της οικονομικής κρίσης. Μελέτη σε διεθνές δείγμα αξιολογούμενων τραπεζών διαπιστώνει ότι η κρατική στήριξη συνδέεται με τη μεγαλύτερη ανάληψη κινδύνων από τις τράπεζες, ιδιαίτερα πριν και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης 2008-2009, ενώ ο περιορισμός των δραστηριοτήτων των τραπεζών βελτιώνει τη σχέση μεταξύ της κρατικής υποστήριξης και της ανάληψης τραπεζικών κινδύνων μετά την εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων (Brandao Marques et.al., 2013).<sup>172</sup> Ωστόσο, το 2008, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) επέτρεψε στις χρηματοοικονομικές εταιρείες να αναστείλουν τη λογιστική της εύλογης αξίας για επιλεγμένα περιουσιακά στοιχεία. Η απόφαση αυτή ανακούφισε τις πιο προβληματικές τράπεζες, οι οποίες απέφυγαν τις απώλειες εύλογης αξίας, αλλά, μακροπρόθεσμα, η αναστολή της επιμέτρησης της εύλογης αξίας οδηγεί σε σημαντική αύξηση της ασύμμετρης πληροφόρησης (Bischof et.al., 2010).<sup>173</sup>

---

<sup>170</sup> Schmit, M., Denuit, T., Gheeraert, L. and Warny, C. (2011). Roles, Missions and Business Models of Public Financial Institutions in Europe, *SUERF Studies*, No. 2011/5, pp.1-77.

<sup>171</sup> Skowron, L. and Kristensen, K. (2012). The impact of the recent banking crisis on customer loyalty in the banking sector: Developing versus developed countries. *The TQM Journal*, Vol. 24, No 6, pp.480-497.

<sup>172</sup> Brandao Marques, L., Correa, R. and Sapriza, H. (2013). International evidence on government support and risk taking in the banking sector. *FRB International Finance Discussion Paper No. 1086*.

<sup>173</sup> Bischof, J., Brüggemann, U. and Daske, H. (2010). Relaxation of fair value rules in times of crisis: An

Από την άλλη πλευρά, η εισαγωγή της λογιστικής της εύλογης αξίας αναφέρεται συχνά ως ένας σημαντικός σύνδεσμος στην σειρά συμβάντων που οδήγησαν στην πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση. Διάφορες μελέτες υποστηρίζουν ότι η λογιστική της εύλογης αξίας επιτάχυνε την πρόσφατη αναταραχή, προκαλώντας προ-κυκλικότητα, ενώ η αντίθετη άποψη είναι ότι η λογιστική της εύλογης αξίας δεν έπαιξε σημαντικό ρόλο στο κλείσιμο του φαύλου κύκλου εντατικών πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων καθώς, στην πράξη, οι ρυθμιστικές αρχές προσαρμόζουν ή εξουδετερώνουν τις εισροές από τη λογιστική πληροφόρηση (Glavan, 2010).<sup>174</sup> Οι επικριτές της εύλογης αξίας υποστηρίζουν ότι ενδέχεται να βασίζεται σε μη αξιόπιστες υποθέσεις ή παραδοχές ενώ παρέχει στη διοίκηση της επιχείρησης μεγάλη διακριτική ευχέρεια στην προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων. Επομένως, η επιμέτρηση στην εύλογη αξία μπορεί να δημιουργήσει μία δυναμική με την οποία οι αγορές μπορούν να επηρεάζουν τα δημοσιοποιούμενα κέρδη, τα οποία, εν συνεχεία, χρησιμοποιούνται από τους αναλυτές και τους επενδυτές για την αποτίμηση της επιχείρησης στην αγοραία αξία (Magnan, 2009).<sup>175</sup> Αντιθέτως, ο Shaffer (2010)<sup>176</sup>, αναλύοντας ένα δείγμα μεγάλων τραπεζών, προκειμένου να αποτιμήσει τη σχέση μεταξύ της λογιστικής της εύλογης αξίας, των κανονιστικών κανόνων κεφαλαίου, της προκυκλικότητας και της οικονομικής αλλοίωσης, υπογραμμίζει ότι η λογιστική της εύλογης αξίας δεν ενέχεται με σαφήνεια για την οικονομική κρίση. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι υπήρχαν και άλλοι πιο σημαντικοί παράγοντες που οδήγησαν σε προβλήματα στο τραπεζικό ρυθμιστικό κεφάλαιο.

### 3.3 Συνάφεια αξίας και λογιστικές μεταβλητές

Η συνάφεια αξίας ορίζεται ως η ικανότητα των πληροφοριών που αποκαλύπτονται από τις οικονομικές καταστάσεις να καταγράφουν και συνοψίζουν την σταθερή αξία της επιχείρησης και μπορεί να μετρηθεί μέσω της στατιστικής συσχέτισης των πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων και των χρηματιστηριακών αποδόσεων. Εάν υπάρχει ένα

---

<sup>174</sup> Glavan, S. (2010). Fair value accounting in banks and the recent financial crisis. *Estabilidad financiera*, Vol. 19, pp.55-69.

<sup>175</sup> Magnan, M.L. (2009). Fair value accounting and the financial crisis: messenger or contributor. *Accounting perspectives*, Vol. 8, No 3, pp.189-213.

<sup>176</sup> Shaffer, S. (2010). Fair value accounting: villain or innocent victim-exploring the links between fair value accounting, bank regulatory capital and the recent financial crisis. *Federal Reserve Bank of Boston*, Working Paper No. QAU10-01

βέλτιστο επίπεδο κινδύνου για μια τράπεζα, το κόστος που συνεπάγεται η ανάληψη ενός νέου έργου που αυξάνει τον συνολικό κίνδυνο της τράπεζας θα πρέπει να διαπραγματεύεται έναντι του δυνητικού κέρδους από την ανάληψη του κινδύνου. Με άλλα λόγια, οι τράπεζες θα πρέπει να αναλαμβάνουν έργα που αναμένεται να αυξήσουν την αξία τους με δεδομένη την αποτελεσματική διαχείριση του σχετικού κινδύνου. Σε αντίθετη περίπτωση, η μη αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου μπορεί να καταστρέψει την αξία μιας τράπεζας, πρωτίστως, διότι δεν διασφαλίζει ότι η τράπεζα έχει αναλάβει έναν κίνδυνο που μπορεί να διαχειριστεί ή έχει αποτιμήσει σωστά και δεύτερον, διότι δεν παρέχει την απαιτούμενη ευελιξία σε περιπτώσεις υψηλής αβεβαιότητας στην αγορά (Stulz, 2015).<sup>177</sup> Μελέτη στις Ευρωπαϊκές τράπεζες μετά την υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δείχνει ότι τόσο σε χρηματοοικονομικές όσο και σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις οι διαφορές στα εγχώρια λογιστικά πρότυπα και τα θεσμικά χαρακτηριστικά μπορούν να επηρεάσουν την αξιολόγηση των επενδυτών σε θέματα κινδύνου και αξίας της επιχείρησης (Barth et.al., 2014).<sup>178</sup> Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τουλάχιστον στις μεγάλες ευρωπαϊκές χρηματιστηριακές αγορές, οι εισηγμένες εταιρείες κατέχουν μία ή περισσότερες θυγατρικές και ως εκ τούτου υποχρεούνται σε διπλή αναφορά, απαιτώντας να παράγουν δύο ομάδες οικονομικών καταστάσεων, σε ατομικό και ενοποιημένο επίπεδο. Μελέτη σε εισηγμένες επιχειρήσεις στα χρηματιστήρια του Λονδίνου, του Παρισιού και της Φρανκφούρτης δείχνει ότι η ποιότητα των ενοποιημένων καταστάσεων αυξάνεται μετά την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, γεγονός που υποδηλώνει καλύτερη συμμόρφωση της εταιρικής διακυβέρνησης με την λογιστική ποιότητα (Müller, 2014).<sup>179</sup> Έρευνα στις τράπεζες της Νιγηρίας για την περίοδο 2010–2013 συμπεραίνει ότι η υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης αυξάνει την αξία ιδίων κεφαλαίων και των κερδών ανά μετοχή. Αυτό υποδηλώνει ότι η δημοσιοποίηση των κερδών σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα αυξάνει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και, συνεπώς, και την αξία της τράπεζας (Umoren and

---

<sup>177</sup> Stulz, R.M. (2015). Risk Taking and Risk Management by Banks. *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 27, No. 1, pp.8-18.

<sup>178</sup> Barth, M.E., Landsman, W.R., Young, D. and Zhuang, Z. (2014). Relevance of differences between net income based on IFRS and domestic standards for European firms. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 41, No 3-4, pp.297-327.

<sup>179</sup> Müller, V.O. (2014). The impact of IFRS adoption on the quality of consolidated financial reporting. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol. 109, pp.976-982.

Enang, 2015).<sup>180</sup> Μελέτη σε δείγμα εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο του Γιοχάνεσμπουργκ εξετάζει τις επιπτώσεις της ολοκληρωμένης αναφοράς στην κεφαλαιαγορά και διαπιστώνει αύξηση του συντελεστή αποτίμησης των κερδών, ενώ μειώνεται η συνάφεια αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η μείωση της συνάφειας αξίας μπορεί να αποδοθεί σε κινδύνους ή μη δεσμευμένες υποχρεώσεις που δημοσιοποιούνται ή μετρούνται πιο αξιόπιστα μετά την εισαγωγή μιας προσέγγισης ολοκληρωμένης αναφοράς (Baboukardos and Rimmel, 2016).<sup>181</sup> Χρησιμοποιώντας δείγμα 169 εισηγμένων εταιρειών από το 2002 έως το 2007, οι Ntim et.al. (2012)<sup>182</sup> διαπιστώνουν ότι η γνωστοποίηση ορθών πρακτικών τόσο στους μετόχους όσο και στα ενδιαφερόμενα μέρη επηρεάζει θετικά τόσο τη συνάφεια αξίας των λογιστικών καταστάσεων όσο και την αξία της επιχείρησης. Στο ίδιο πλαίσιο, ο Dosamantes (2013)<sup>183</sup> εξετάζει εάν η εφαρμογή μιας θεμελιώδους λογιστικής στρατηγικής για την επιλογή μετοχών ενός χαρτοφυλακίου μπορεί να αποδώσει συστηματικά σημαντικές και θετικές πλεονασματικές αποδόσεις μετά από ένα και δύο χρόνια σχηματισμού χαρτοφυλακίου. Η μελέτη υπογραμμίζει ότι μετά τον έλεγχο της κερδοφορίας, τη λογιστική αξία και το μέγεθος της επιχείρησης, η λογιστική στρατηγική αποτελεί σημαντικό παράγοντα κατανόησης των οικονομικών καταστάσεων.

Από την άλλη πλευρά, μελέτη σε δείγμα 97 εταιρειών στα χρηματιστήρια της Λιουμπλιάνα, του Ζάγκρεμπ, του Σεράγεβο, της Μπάνια Λούκα και του Βελιγραδίου επισημαίνει ότι οι λογιστικές πληροφορίες είναι αξιόπιστες για όλες τις εξεταζόμενες αγορές, αλλά δεν αυξάνεται η ερμηνευτική ισχύς των λογιστικών μεταβλητών (Pervan and Bartulović, 2014).<sup>184</sup> Παρομοίως, οι Clarkson et.al. (2011)<sup>185</sup> επισημαίνουν ότι δεν παρατηρείται καμία μεταβολή όσον αφορά τη σχέση τιμής μεταξύ των επιχειρήσεων που

---

<sup>180</sup> Umoren, A.O. and Enang, E.R. (2015). IFRS adoption and value relevance of financial statements of Nigerian listed banks. *International Journal of Finance and Accounting*, Vol. 4, No 1, pp.1-7.

<sup>181</sup> Baboukardos, D. and Rimmel, G. (2016). Value relevance of accounting information under an integrated reporting approach: A research note. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 35, No 4, pp.437-452.

<sup>182</sup> Ntim, C.G., Opong, K.K. and Danbolt, J. (2012). The relative value relevance of shareholder versus stakeholder corporate governance disclosure policy reforms in South Africa. *Corporate Governance: An International Review*, Vol. 20, No 1, pp.84-105.

<sup>183</sup> Dosamantes, C.A.D. (2013). The relevance of using accounting fundamentals in the Mexican stock market. *Journal of Economics Finance and Administrative Science*, Vol. 18, pp.2-10.

<sup>184</sup> Pervan, I. and Bartulović, M. (2014). Value relevance of accounting information: evidence from South Eastern European countries. *Ekonomika istraživanja*, Vol. 27, No 1, pp.181-190.

<sup>185</sup> Clarkson, P., Hanna, J.D., Richardson, G.D. and Thompson, R. (2011). The impact of IFRS adoption on the value relevance of book value and earnings. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, Vol. 7, No 1, pp.1-17.

περιλαμβάνονται τόσο στο αγγλοσαξονικό όσο και στο γαλλογερμανικό λογιστικό μοντέλο στον κώδικα, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δεν ενισχύουν απαραίτητα τη συγκρισιμότητα. Τέλος, έρευνα αναφορικά με τη συνάφεια αξίας και τη διαφάνεια των κερδών με τη μορφή διακριτικής ευχέρειας των δεδουλευμένων, διαπιστώνει ότι συνάφεια αξία της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων δεν έχει αυξηθεί μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΠ (Ahmed et.al., 2013).<sup>186</sup>

Συμπερασματικά, ενώ τα διεθνή λογιστικά πρότυπα αναμένεται να οδηγούν σε βελτίωση της λογιστικής ποιότητας και σε ισχυρότερη συσχέτιση μεταξύ της αγοράς και της λογιστικής απόδοσης ή της συνάφειας αξίας, εντούτοις, φαίνεται ότι δεν υπάρχει πάντοτε βελτίωση της συνάφειας αξίας. Αντιθέτως, τα κέρδη επηρεάζουν την τιμή της μετοχής σε μεγαλύτερο βαθμό από ό, τι πριν την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ.

Ο Πίνακας 4 παρέχει μία απεικόνιση των μελετών που αναφέρονται στην αξία της υιοθέτησης των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στην Ευρώπη συνοψίζοντας τις εξής πληροφορίες: 1) τη μορφή υιοθέτησης (υποχρεωτική ή προαιρετική), 2) το δείγμα, 3) την περίοδο, 4) τις λογιστικές μεταβλητές, και 5) τα πορίσματα των ερευνών σχετικά με τις επιπτώσεις της υιοθέτησης των ΔΛΠ / ΔΠΧΠ.

---

<sup>186</sup> Ahmed, K., Chalmers, K. and Khlif, H. (2013). A meta-analysis of IFRS adoption effects. The International Journal of Accounting, Vol. 48, No 2, pp.173-217.

**Πίνακας 4 Μελέτες συνάφειας αξίας από την υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ**

Μελέτη	Υιοθέτηση	Δείγμα	Περίοδος	Λογιστική μεταβλητή	Επίπτωση
Agostino et.al. (2010)	Υποχρεωτική	15 Ευρωπαϊκές χώρες	2000-2006	Λογιστική αξία, EPS	Κυρίως θετική
Aharony et.al (2010)	Υποχρεωτική	14 Ευρωπαϊκές χώρες	2004-2006	Λογιστική αξία, κέρδη, υπεραξία, έξοδα έρευνας και ανάπτυξης, ανατίμηση παγίων στοιχείων, EPS	Θετική
Barth et.al. (2008)	Εθελοντική	Διεθνές + 15 Ευρωπαϊκές χώρες	1994-2003	Λογιστική αξία, EPS	Θετική
Callao et.al. (2007)	Υποχρεωτική	Ισπανία	2004	Λογιστική αξία	Καμία
Clarkson et.al. (2011)	Υποχρεωτική	13 Ευρωπαϊκές χώρες + Αυστραλία	2005	Λογιστική αξία, EPS	Καμία
Devalle et.al. (2010)	Υποχρεωτική	5 χώρες της Ευρωζώνης	2002-2007	Λογιστική αξία, EPS	Μικτά αποτελέσματα
Horton and Serafeim (2010)	Υποχρεωτική	Ηνωμένο Βασίλειο	2005	Λογιστική αξία, EPS	Κυρίως θετική
Iatridis Rouvolis (2010)	Και τα 2	Ελλάδα	2004-2006	Λογιστική αξία EPS	Θετική
Jarna and Lannto (2012)	Υποχρεωτική	Φιλανδία	2005	Λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, κέρδη	Καμία
Jermacowicz et.al. (2007)	Εθελοντική	Γερμανία	1995-2004	Λογιστική αξία, κέρδη	Θετική
Karampinis and Hevas (2011)	Υποχρεωτική	Ελλάδα	2002-2007	Λογιστική αξία, κέρδη, ταμειακά διαθέσιμα, λειτουργικές ταμειακές ροές	Ελάχιστη βελτίωση
Morais and Curto (2008)	Υποχρεωτική	Πορτογαλία	1995-2005	Λογιστική αξία, EPS	Αρνητική
Morais and Curto (2009)	Υποχρεωτική	14 Ευρωπαϊκές χώρες	2000-2005	Λογιστική αξία, EPS	Θετική
Paananen and Lin (2009)	Και τα 2	Γερμανία	2000-2006	Λογιστική αξία, EPS	Αρνητική
Prather-Kinsey et.al. (2008)	Υποχρεωτική	16 Ευρωπαϊκές χώρες	2004-2006	Λογιστική αξία, κέρδη	Θετική

*Πηγή: Προσαρμογή από Palea (2013:251-253)*

Στο ίδιο περίπου πλαίσιο, αλλά επεκτείνοντας τη μελέτη και σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, οι Papadamou and Tzivinikos (2013) συγκέντρωσαν πληροφορίες από διάφορες μελέτες, και συμπέραναν ότι, με εξαίρεση τη Φιλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ οδήγησε σε υψηλότερη διαφάνεια και βελτίωσε την αξία της τράπεζας ή της επιχείρησης στην Ευρώπη (Πίνακας 5).

**Πίνακας 5 Συσχέτιση αξίας και λογιστικών μεταβλητών**

Τύπος εταιρείας	Χώρα	Περίοδος διερεύνησης	Αποτελέσματα
Χρηματοοικονομικές και μη	Φιλανδία	1984-1992	Μικρή ένδειξη ότι η δημοσιοποίηση με τα εγχώρια πρότυπα και τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δημιουργούν διαφορετική αξία.
Χρηματοοικονομικές και μη	Γερμανία	1998-2000	Η αξία είναι υψηλότερη για τα κέρδη είτε με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είτε με τα εγχώρια πρότυπα
Μη χρηματοοικονομικές	Ηνωμένο Βασίλειο	1996-2004	Η υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ δεν ωφελεί όλες τις επιχειρήσεις με ομοιόμορφο τρόπο
Μη χρηματοοικονομικές	Γερμανία	1998-2002	Συνολικό ενεργητικό και λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων, καθώς και η μεταβολή του καθαρού εισοδήματος είναι σημαντικά υψηλότερα σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ
Χρηματοοικονομικές και μη	ΕΕ-14	2000-2005	Οι λογιστικές πληροφορίες που παράγονται σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ είναι μεγαλύτερης αξίας από τις λογιστικές πληροφορίες παράγονται από τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα
Μη χρηματοοικονομικές	Η. Βασίλειο	2004-2005	Η εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ οδηγεί σε μεγαλύτερη αξία
Μη χρηματοοικονομικές	Ισπανία και Η. Βασίλειο	2004	Τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ επηρέασαν αρνητικά τη συνάφεια της δημοσιοποίησης των οικονομικών στοιχείων περισσότερο στην Ισπανία
Χρηματοοικονομικές	ΕΕ-15	2000-2006	Η εισαγωγή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ ενίσχυσε τις πληροφορίες των κερδών και της λογιστικής αξίας στις περισσότερες διαφανείς τράπεζες

*Πηγή: Προσαρμογή από Papadamou and Tzivinikos (2013:45)*



### 3.4 Συσχέτιση κινδύνου και λογιστικών μεταβλητών

Οι τράπεζες διαφέρουν από τις περισσότερες βιομηχανικές εταιρείες στο γεγονός ότι, συνήθως, δημιουργούν αξία για τους μετόχους μέσω των υποχρεώσεων και των περιουσιακών τους στοιχείων. Συγκεκριμένα, προσελκύουν καταθέσεις οι οποίες, λόγω της ρευστότητας και των εγγυήσεων του κράτους, παρέχουν στις περισσότερες τράπεζες μία πηγή χρηματοδότησης χαμηλού κόστους. Τουλάχιστον για τις "λιανικές" τράπεζες, η αξία τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το βαθμό συγκέντρωσης καταθέσεων, ενώ, ταυτόχρονα, η ικανότητα της τράπεζας να εκδίδει καταθέσεις, δηλαδή, απαιτήσεις που αποτιμώνται σε μεγάλο βαθμό από τη ρευστότητά τους, εξαρτάται από τον αντιληπτό κίνδυνο της τράπεζας. Επομένως, η διαχείριση του κινδύνου είναι κρίσιμο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου των τραπεζών κατά τρόπο που δεν ισχύει για τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

Αναφορικά με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι Brewer III and Lee (1986)<sup>187</sup> υπογραμμίζουν ότι υπάρχει μία ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των στοιχείων του ισολογισμού και του τρόπου μέτρησης του κινδύνου των τραπεζών, ειδικότερα ως αποτέλεσμα των μη ασφαλισμένων καταθέσεων. Δεδομένου ότι οι τράπεζες υποχρεούνται να δημοσιοποιούν πληροφορίες για τα οικονομικά τους στοιχεία προς τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να εκτιμηθεί η μελλοντική τους πορεία, η σημασία των ΔΠΧΠ ενισχύεται από τη μεγάλη κλίμακα των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων του τραπεζικού τομέα που αποκαλύφθηκαν κατά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Οι μεταβολές στις πρακτικές γνωστοποίησης ισχύουν τόσο εντός όσο και εντός των εθνικών συνόρων, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, τουλάχιστον όσον αφορά την αναφορά των κινδύνων αγοράς, η πρόοδος προς την διεθνή εναρμόνιση παραμένει μάλλον προφανής παρά πραγματική (Woods et.al., 2008).<sup>188</sup> Μελέτη στις Ινδικές τράπεζες κατά την περίοδο 1999-2006 διαπιστώνει ότι οι επιδόσεις της διαχείρισης κινδύνου των τραπεζών έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια, ενώ οι τράπεζες με καλή συμπεριφορά διαχείρισης κινδύνου επιβραβεύουν τους μετόχους τους με υψηλότερες

---

<sup>187</sup> Brewer III, E. and Lee, C.F. (1986). *How the market judges bank risk*. Federal Reserve Bank of Chicago.

<sup>188</sup> Woods, M., Dowd, K. and Humphrey, C. (2008). Market Risk Reporting by the World's Top Banks: Evidence on the Diversity of Reporting Practice and the Implications for Accounting Harmonisation. *Spanish Accounting Review*, Vol. 11, No. 2, pp.9-41.

αποδόσεις (Sensarma and Jayadev, 2009).<sup>189</sup> Μελέτη σε 190 πιστωτικά ιδρύματα της Πορτογαλίας αξιολογεί τις πρακτικές υποβολής εκθέσεων σχετικά με τον κίνδυνο στο πλαίσιο των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και αναδεικνύει μία στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της θετικής εικόνας των τραπεζών και τις ελάχιστες υποχρεωτικές απαιτήσεις γνωστοποίησης κινδύνου (Oliveira et.al., 2013).<sup>190</sup>

Οι επιπτώσεις της τραπεζικής δραστηριότητας και των βραχυπρόθεσμων στρατηγικών χρηματοδότησης στον τραπεζικό κίνδυνο εξετάζονται από τους Demirgüç-Kunt and Huizinga (2010)<sup>191</sup> σε διεθνές δείγμα 1.334 τραπεζών από 101 χώρες. Οι μελετητές υπογραμμίζουν ότι η επέκταση σε δραστηριότητες που δεν δημιουργούν έσοδα από τόκους αυξάνει το ποσοστό απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων και μπορεί να προσφέρει ορισμένα οφέλη διαφοροποίησης κινδύνου σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Αντιθέτως, η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων μειώνει το ποσοστό απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων. Συνολικά, οι τραπεζικές στρατηγικές που βασίζονται κατά κύριο λόγο σε δραστηριότητες που δεν δημιουργούν έσοδα από τόκους είναι πολύ επικίνδυνες, γεγονός που εξηγεί την επιβράδυνση του Αμερικανικού επενδυτικού τραπεζικού τομέα.

Ο κίνδυνος και η απόδοση πρέπει να αντικατοπτρίζονται στις τιμές των μετοχών των τραπεζών ώστε οι αποτιμήσεις των χρηματιστηρίων να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το εάν οι τράπεζες μπορούν να δημιουργήσουν αξία συνδυάζοντας διαφορετικές δραστηριότητες. Παλαιότερες μελέτες δείχνουν ότι οι αντιδράσεις των τιμών των μετοχών στις ανακοινώσεις των συγχωνεύσεων των τραπεζών των ΗΠΑ για το 1988-1995 δημιουργούν αξία ως αποτέλεσμα παρόμοιας δραστηριότητας και γεωγραφικής θέσης (Templeton and Severiens, 1992; Berger et.al., 1998; DeLong, 2001; Boyd and De Nicolo, 2005; Geyfman, 2005).<sup>192</sup>

---

<sup>189</sup> Sensarma, R. and Jayadev, M. (2009). Are bank stocks sensitive to risk management? *The Journal of Risk Finance*, Vol. 10, No 1, pp.7-22.

<sup>190</sup> Oliveira, J., Rodrigues, L.L. and Craig, R. (2013). Public visibility and risk-related disclosures in Portuguese credit institutions. *The Journal of Risk*, Vol. 15, No 4, pp.1-21.

<sup>191</sup> Demirgüç-Kunt, A. and Huizinga, H. (2010). Bank activity and funding strategies: The impact on risk and returns. *Journal of Financial Economics*, Vol. 98, No 3, pp.626-650.

<sup>192</sup> Berger, A.N., Saunders, A., Scalise, J.M. and Udell, G.F. (1998). The effects of bank mergers and acquisitions on small business lending. *Journal of Financial Economics*, Vol. 50, No 2, pp.187-229.

Boyd, J.H. and De Nicolo, G. (2005). The theory of bank risk-taking and competition revisited. *The Journal of Finance*, Vol. 60, No 3, pp.1329-1343.

Από την πλευρά του παθητικού, μια τράπεζα μπορεί να χρηματοδοτηθεί μέσω καταθέσεων ή άλλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων μέσων, όπως τα διατραπεζικά δάνεια, τα πιστοποιητικά καταθέσεων και τα βραχυπρόθεσμα ομόλογα. Οι επενδυτές μπορούν να κατέχουν ομόλογα χωρίς καταθέσεις είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω αμοιβαίων κεφαλαίων χρηματαγοράς. Οι καταθέσεις τείνουν να είναι άμεσα απαιτητές, ενώ οι μη καταθέσεις θεωρούνται μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Επιπλέον, οι καταθέσεις πελατών τείνουν να καλύπτονται από ασφάλιση καταθέσεων μέχρι κάποιο όριο κάλυψης, ενώ οι μη καταθέσεις γενικά εξαιρούνται από την ρητή ασφάλιση κατάθεσης. Για τον λόγο αυτό, στο βαθμό που δεν είναι σίγουροι ότι θα αποκατασταθούν σε περίπτωση αποτυχίας, οι πάροχοι χρηματοδότησης χωρίς καταθέσεις έχουν κίνητρο να παρακολουθούν την τράπεζα και μπορούν να αποσύρουν τη χρηματοδότησή τους πιο εύκολα από τους καταθέτες εάν αμφιβάλλουν για τη σταθερότητα των τραπεζών.

Οι τράπεζες μπορούν επίσης να επηρεαστούν από πτυχές του νομικού συστήματος που ισχύουν για τις εταιρείες ευρύτερα. Σύμφωνα με τους Porta et.al. (1998)<sup>193</sup> ο δείκτης της νομικής προστασίας των δικαιωμάτων των μετόχων κυμαίνεται από 0 έως 6, με τις μεγαλύτερες τιμές να υποδηλώνουν μεγαλύτερη προστασία. Επιπλέον, οι χώρες του κοινού δικαίου έχουν γενικά ισχυρότερο δείκτη προστασίας, ενώ στις χώρες του γαλλογερμανικού μοντέλου η προστασία των επενδυτών φαίνεται να είναι πιο αδύναμη.

Μελέτη αναφορικά με τις επιπτώσεις της αδιαφάνειας στην αποτίμηση των τραπεζών και τη συγχρονικότητα των αποδόσεων των τραπεζικών μετοχών κατά τα έτη 2000-2006 (πριν την κρίση επισημαίνει ότι οι επενδύσεις σε αδιαφανή περιουσιακά στοιχεία είναι πιο επικερδείς από τις επενδύσεις σε διαφανή περιουσιακά στοιχεία και έχουν μεγαλύτερες εκπτώσεις αποτίμησης σε σχέση με διαφανή περιουσιακά στοιχεία (Jones

---

DeLong, G.L. (2001). Focusing versus diversifying bank mergers: Analysis of market reaction and long-term performance.

Geyfman, V. (2005). Banks in the securities business: Market-based risk implications of Section 20 subsidiaries. *Federal Reserve Bank of Philadelphia*, Working Paper No 05-17.

Templeton, W.K. and Severiens, J.T. (1992). The effect of nonbank diversification on bank holding company risk. *Quarterly Journal of Business and Economics*, pp.3-17.

<sup>193</sup> Porta, R.L., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. and Vishny, R.W., 1998. Law and finance. *Journal of Political Economy*, Vol. 06, No 6, pp.1113-1155.

et.al., 2013).<sup>194</sup> Επιπλέον, η χρηματοοικονομική καινοτομία και η μεγαλύτερη διαθεσιμότητα πληροφοριών αύξησαν την εμπορευσιμότητα των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων και μείωσαν την εξάρτηση των τραπεζών από τους μεμονωμένους διαχειριστές. Ωστόσο, σύμφωνα με τους Fecht and Wagner, (2009)<sup>195</sup> αυτό μπορεί να έχει διττές συνέπειες για την τραπεζική σταθερότητα. Αφενός, η κεφαλαιακή διάρθρωση των τραπεζών πρέπει να εστιάζει λιγότερο στην πειθαρχία της διοίκησης και περισσότερο στην ανθεκτικότητα των τραπεζών σε αντίξοες μακροοικονομικές συνθήκες. Αφετέρου, η μικρότερη εξάρτηση από τους διαχειριστές μειώνει και τα κίνητρα παρακολούθησης και ελέγχου των δανειοληπτών, με αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του ενεργητικού.

Σε ό,τι αφορά μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, οι Beaver et.al. (1970)<sup>196</sup> ήταν οι πρώτοι μελετητές που συνέδεσαν τον συστημικό κίνδυνο με την λογιστική απόδοση, ενώ στο ίδιο πλαίσιο κινήθηκαν και άλλοι μελετητές (Hamada, 1972<sup>197</sup>; Rosenberg and McKibben, 1973<sup>198</sup>). Οι μελέτες αυτές υποστηρίζουν ότι υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ του κινδύνου της αγοράς, της πληρωμής μερισμάτων και του ενεργητικού μίας επιχείρησης, γεγονός που υποδεικνύει ότι οι συντηρητικοί επενδυτές προτιμούν να επενδύουν σε μεγάλες εταιρείες που πληρώνουν υψηλά μερίσματα. Μελέτη των Brimble and Hodgson (2007)<sup>199</sup> διαπιστώνει ότι υπάρχει σταθερή συσχέτιση μεταξύ λογιστικών μεταβλητών και συστηματικού κινδύνου, ενώ περίπου το 67% του κινδύνου επεξηγείται από λογιστικές μεταβλητές προσομοιάζουν τον λειτουργικό κίνδυνο. Επιπλέον, η συσχέτιση κινδύνου και λογιστικών πληροφοριών δεν έχει μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια των 30 τελευταίων ετών, σε αντίθεση με άλλες έρευνες που δείχνουν μείωση της συνάφειας των τιμών λογιστικών πληροφοριών κατά την ίδια περίοδο.

---

<sup>194</sup> Jones, J.S., Lee, W.Y. and Yeager, T.J. (2013). Valuation and systemic risk consequences of bank opacity. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 37, No3, pp.693-706.

<sup>195</sup> Fecht, F. and Wagner, W. (2009). The marketability of bank assets, managerial rents and banking stability. *Journal of Financial Stability*, Vol. 5, No 3, pp.272-282.

<sup>196</sup> Beaver, W., Kettler, P. and Scholes, M. (1970). The association between market determined and accounting determined risk measures. *The Accounting Review*, Vol. 45, No 4, pp.654-682.

<sup>197</sup> Hamada, R.S. (1972). The effect of the firm's capital structure on the systematic risk of common stocks. *The Journal of Finance*, Vol. 27, No 2, pp.435-452.

<sup>198</sup> Rosenberg, B. and McKibben, W. (1973). The prediction of systematic and specific risk in common stocks. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, Vol. 8, No 2, pp.317-333.

<sup>199</sup> Brimble, M. and Hodgson, A. (2007). Assessing the risk relevance of accounting variables in diverse economic conditions. *Managerial Finance*, Vol. 33, No 8, pp.553-573.

Συγκεντρώνοντας πληροφορίες από διάφορες μελέτες, οι Papadamou and Tzivinikos (2013) κατέληξαν σε κάποιες λογιστικές μεταβλητές που είναι στατιστικά σημαντικές σε σχέση με τον κίνδυνο της αγοράς, τόσο στις χρηματοοικονομικές όσο και στις μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (Πίνακας 6). Στις μη χρηματοοικονομικές εταιρείες, η πληρωμή μερισμάτων και ο δείκτης καθαρά κέρδη προς ίδια κεφάλαια συσχετίζονται αρνητικά με τον κίνδυνο, -0,45 και -0,22, αντίστοιχα, ενώ θετική συσχέτιση εντοπίζεται μεταξύ του δείκτη υποχρεώσεις προς σύνολο ενεργητικού (+0,45), του συνόλου του ενεργητικού (+0,45) και του δείκτη λειτουργικά κέρδη προς πωλήσεις (+0,67). Αντιθέτως, στις χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, αρνητική συσχέτιση εντοπίζεται μεταξύ του κινδύνου και των ιδίων κεφαλαίων (-0,38), της λογιστικής αξίας προς σύνολο ενεργητικού (-0,67), του δείκτη διαθέσιμα προς σύνολο ενεργητικού (-0,35), των καταθέσεων (-0,53) και του δείκτη ίδια κεφάλαια προς σύνολο ενεργητικού (-0,29). Θετική συσχέτιση εντοπίζεται μεταξύ του κινδύνου και των δεικτών τιμή μετοχής προς κέρδη ανά μετοχή (+0,26), πληρωμή μερισμάτων (+0,26), δάνεια προς καταθέσεις (+0,26) και δάνεια προς σύνολο ενεργητικού (+0,67).

**Πίνακας 6 Συσχέτιση κινδύνου αγοράς και λογιστικών μεταβλητών**

Τύπος εταιρείας	Περίοδος	Λογιστική μεταβλητή	r
Μη χρηματοοικονομικές	1947-1965	Πληρωμή μερισμάτων	-0,45
		Δείκτης υποχρεώσεις προς ενεργητικό	+0,45
		Σύνολο ενεργητικού	+0,45
	1977-1984	Δείκτης καθαρά κέρδη προς ίδια κεφάλαια	-0,22
Χρηματοοικονομικές	1991-2000	Δείκτης λειτουργικά κέρδη προς πωλήσεις	+0,67
	1971-1974	Ίδια Κεφάλαια	-0,38
		Δείκτης τιμή μετοχής προς κέρδη ανά μετοχή	+0,26
	1972-1976	Πληρωμή μερισμάτων	+0,26
		Δείκτης δάνεια προς καταθέσεις	+0,26
	1979-1983	Δείκτης δάνεια προς σύνολο ενεργητικού	+0,67
	1986-1990	Λογιστική αξία προς σύνολο ενεργητικού	-0,67
		Δείκτης διαθέσιμα προς ενεργητικό	-0,35
	1986-1996	Καταθέσεις πελατών	-0,53
		Δείκτης προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές προς δάνεια	-0,53
1978-2010		Δείκτης ίδια κεφάλαια προς ενεργητικό	-0,29

*Προσαρμογή από Papadamou and Tzivinikos (2013:45)*

## **Κεφάλαιο 4 : Πρακτικό σκέλος**

### **4.1 Στόχος/Αντικείμενο Διερεύνησης**

Απώτερος στόχος της παρούσας πρωτογενούς έρευνας η οποία διεξάγεται στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της επίπτωσης της υιοθέτησης και εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ από τα βρετανικά τραπεζικά ιδρύματα και πιο συγκεκριμένα αποσκοπείται η διερεύνηση του κατά πόσο κατόπιν της υιοθέτησης της εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ βελτιώθηκε η ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών μέσω των οικονομικών καταστάσεων των βρετανικών τραπεζικών ιδρυμάτων.

### **4.2 Ερευνητικά ερωτήματα**

Τα ερευνητικά ερωτήματα στα οποία θα επιχειρήσει να απαντήσει η παρούσα πρωτογενής έρευνα είναι τα κάτωθι:

1. Πόσο και πώς συσχετίζεται ο κίνδυνος αγοράς (συστηματικός κίνδυνος) με τον δείκτη δανείων προς σύνολο ενεργητικού κατόπιν της εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ;
2. Είναι στατιστικά σημαντική η σχέση μεταξύ του δείκτη των καταθέσεων προς το σύνολο των δανείων (deposits/loans) και του κινδύνου αγοράς (συστηματικός κίνδυνος), κατόπιν της εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ; Ποια η διαφορά της εν λόγω προκύπτουσας σχέσης πριν την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ;
3. Τι είδους συσχέτιση προκύπτει μεταξύ του δείκτη liability/equity και του κινδύνου αγοράς (συστηματικός κίνδυνος) κατόπιν της εφαρμογής των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ;

### 4.3 Ερευνητικό δείγμα

Το ερευνητικό δείγμα μας για την διεξαγωγή της παρούσης διερεύνησης θα αποτελείται από τα 5 μεγαλύτερα βρετανικά τραπεζικά ιδρύματα τα οποία για το χρονικό διάστημα 2000-2009 ήταν εισηγμένα στο βρετανικό χρηματιστήριο.

### 4.4 Ομάδες παρατηρήσεων πριν και μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι το δείγμα μας σκοπίμως επιμερίστηκε σε δύο ομάδες παρατηρήσεων. Η μία ομάδα παρατηρήσεων αφορά το χρονικό διάστημα πριν την θέσπιση των ΔΠΧΑ και πιο συγκεκριμένα τα έτη 2000-2004 και η άλλη ομάδα αφορά το χρονικό διάστημα μετά την θέσπιση των ΔΠΧΑ και πιο συγκεκριμένα τα έτη 2005-2009. Ουσιαστικά μελετάμε πέντε οικονομικά έτη πριν και πέντε μετά την επίσημη υιοθέτηση των ΔΠΧΑ.

### 4.5 Πρώτο στάδιο έρευνας

Προκειμένου να προσδιοριστούν οι τιμές που θα χρησιμοποιηθούν αντιπροσωπεύοντας τον κίνδυνο αγοράς (market risk) θα πρέπει πρωτίστως να προσδιορίσουμε τους συντελεστές του κάτωθι μοντέλου, όπως ακριβώς εφαρμόστηκε και προτάθηκε από την μελέτη των Papadamou & Tzivinikos (2013). Το προτεινόμενο μοντέλο είναι το κάτωθι:

$$R_t = \beta_0 + \beta_M RM_t + \varepsilon_t$$

Όπου  $R_t$  είναι η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών (return of bank equity),  $\beta_0$  είναι το σημείο παρατήρησης, το  $RM_t$  είναι ο ρυθμός μεταβολής του μεσοπρόθεσμου επιτοκίου (rate of change of the medium-term interest rate) και ιδιαίτερα για το

δωδεκάμηνο Libor το οποίο και λαμβάνουμε υπόψιν όσον αφορά το επιτόκιο, το ετ δηλώνει τον όρο σφάλματος και το  $t$  αποτελεί τον δείκτη του χρόνου. Σκοπός μας είναι ο προσδιορισμός του συντελεστή  $\beta_M$ , ο οποίος είναι και ο συντελεστής του δείκτη αγοράς και αντιπροσωπεύει τον συστημικό κίνδυνο επιτοκίου. Ουσιαστικά το συγκεκριμένο στάδιο της παρούσας διερεύνησης διεξάγεται αποκλειστικά και μόνο για λόγους προσδιορισμού του ανωτέρω αναφερόμενου συντελεστή προκειμένου μέσω αυτού να αντιπροσωπευθεί ο συστημικός κίνδυνος επιτοκίου, ο οποίος ανακλά μερικώς τον συστηματικό κίνδυνο ή εναλλακτικά τον κίνδυνο αγοράς.

#### 4.6 Δεύτερο στάδιο έρευνας

Σειρά έχει το δεύτερο στάδιο της παρούσης έρευνας απώτερος σκοπός του οποίου είναι η συσχέτιση των αγοραίων μέτρων κινδύνου με τους λογιστικούς δείκτες οι οποίοι πρόκειται να ληφθούν από τον ισολογισμό, τα έσοδα και τις ταμειακές ροές των πέντε βρετανικών τραπεζών που προκρίθηκαν για ανάλυση από το ερευνητικό δείγμα μας.

Στην προκειμένη περίπτωση απώτερος σκοπός μας είναι ο προσδιορισμός του κάτωθι μοντέλου:

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \left( \frac{Loans}{Total Assets} \right)_{i,t} + \beta_2 \left( \frac{Deposits}{Loans} \right)_{i,t} + \beta_3 \left( \frac{Liability}{Equity} \right)_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

Επειδή οι παρατηρήσεις δεν επαρκούν για την εκτέλεση παλινδρόμησης, προστέθηκε μία δυαδική μεταβλητή dummy με τιμή 0 πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ και με τιμή 1 μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ. Το παραπάνω μοντέλο διαμορφώνεται ως εξής:

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_{1a} \text{ dummy} \left( \frac{Loans}{Total Assets} \right)_{i,t} + \beta_{1b} (1 - \text{dummy}) \left( \frac{Loans}{Total Assets} \right)_{i,t} + \beta_{2a} \text{ dummy} \left( \frac{Deposits}{Loans} \right)_{i,t} + \beta_{2b} (1 - \text{dummy}) \left( \frac{Deposits}{Loans} \right)_{i,t} + \beta_{3a} \text{ dummy} \left( \frac{Liability}{Equity} \right)_{i,t} + \beta_{3b} (1 - \text{dummy}) \left( \frac{Liability}{Equity} \right)_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$



$$dummy = \begin{cases} 0 & \text{για [2000 – 2004]} \\ 1 & \text{για [2005 – 2009]} \end{cases}$$

Οι λογιστικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι ακόλουθοι: δάνεια προς σύνολο ενεργητικού (loans to total assets), καταθέσεις προς δάνεια (deposits to loans), υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια (μόχλευση) (liabilities to shareholders' equity (leverage)).

Στο σημείο αυτό τονίζεται πως  $Y_{i,t}$  απαρτίζεται από την εξαρτημένη μεταβλητή  $\beta_M$  (ο συντελεστής beta του κινδύνου αγοράς της εξίσωσης του πρώτου σταδίου).

Με την ανάλυση των ανωτέρω περιγραφόμενων λογιστικών μεταβλητών, είναι δυνατό να καθορίσουμε πώς μπορούν να συμβάλλουν στους συστηματικούς και μη συστηματικούς κινδύνους. Ωστόσο, ο κύριος στόχος μας είναι ο τρόπος με τον οποίο η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ έχει επηρεάσει την ποιότητα των πληροφοριακών δεδομένων που παρέχονται μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών και ως εκ τούτου την δυνατότητα της πρόβλεψης των κινδύνων με τους οποίους αυτές έρχονται αντιμέτωπες.

#### **4.7 Περιορισμοί έρευνας**

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι αρχικά απώτερος σκοπός μας ήταν η συλλογή πληροφοριών, πέραν των ήδη στο παρόν δείγμα τραπεζών που συμμετέχουν και για τα κάτωθι βρετανικά τραπεζικά ιδρύματα:

1. Santander UK
2. Nationwide Building Society
3. Schroders
4. Close Brothers
5. Coventry Building Society

Ωστόσο, δεν κατέστη εφικτό να αντληθούν τα απαιτούμενα οικονομικά τους στοιχεία για επαρκή έτη (πλέον του ενός) για το χρονικό διάστημα προ της θέσπισης των ΔΠΧΑ ήτοι 2000-2004.

Ως εκ τούτου το ερευνητικό δείγμα μας συμπληρώθηκε από τις πέντε μεγαλύτερες βρετανικές τράπεζες HSBC, Lloyds, Standard Chartered, Barclays και, Royal Bank.

## 4.8 Αποτελέσματα έρευνας

### 4.8.1 Αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας – εύρεση β<sub>0</sub>

Στο εν λόγω ερευνητικό στάδιο απώτερος σκοπός μας είναι η ανεύρεση του συντελεστή Beta (constant) για κάθε έτος ανά μελετώμενη τράπεζα.

#### 4.8.1.1 HSBC

Τα αποτελέσματα της πρώτης παλινδρόμησης για τα έτη 2000-2009, με εξαρτημένη μεταβλητή το  $R_i$  και ανεξάρτητη μεταβλητή το  $RMt$  διαφαίνονται στον παρακάτω συγκεντρωτικό πίνακα:

Πίνακας 1: HSBC αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Constant or slope
	B	Std. Error	Beta			
2000	,113	,016		7,068	,000	(Constant)
	,665	,924	,247	,720	,492	AVG daily Δlibor 2000
2001	,117	,017		6,714	,000	(Constant)
	,018	,150	,042	,118	,909	AVG daily Δlibor 2001

2002	,113	,017		6,663	,000	(Constant)
	-,094	,226	-,145	-,415	,689	AVG daily $\Delta$ libor 2002
2003	,114	,014		8,146	,000	(Constant)
	,676	,424	,491	1,594	,150	AVG daily $\Delta$ libor 2003
2004	,112	,016		7,104	,000	(Constant)
	-,350	,367	-,319	-,951	,369	AVG daily $\Delta$ libor 2004
2005	,110	,018		6,134	,000	(Constant)
	,426	,642	,228	,663	,526	AVG daily $\Delta$ libor 2005
2006	,116	,016		7,197	,000	(Constant)
	,105	,665	,056	,158	,878	AVG daily $\Delta$ libor 2006
2007	,116	,016		7,153	,000	(Constant)
	-,011	,577	-,007	-,019	,985	AVG daily $\Delta$ libor 2007
2008	,084	,020		4,246	,003	(Constant)
	-,418	,197	-,600	- 2,119	,067	AVG daily $\Delta$ libor 2008
2009	,113	,016		7,192	,000	(Constant)
	-,196	,241	-,277	-,817	,438	AVG daily $\Delta$ libor 2009

#### 4.8.1.2 LLOYDS

Τα αποτελέσματα της πρώτης παλινδρόμησης για τα έτη 2000-2009, με εξαρτημένη μεταβλητή το  $R_t$  και ανεξάρτητη μεταβλητή το  $RM_t$  διαφαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2: LLOYDS αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Constant or slope
	B	Std. Error	Beta			
2000	,075	,002		48,394	,000	(Constant)
	-,146	,089	-,503	-1,644	,139	AVG daily $\Delta$ libor 2000
2001	,074	,002		39,888	,000	(Constant)
	-,008	,016	-,183	-,526	,613	AVG daily $\Delta$ libor 2001
2002	,074	,002		40,072	,000	(Constant)
	-,009	,024	-,128	-,364	,725	AVG daily $\Delta$ libor 2002
2003	,074	,002		44,846	,000	(Constant)
	,047	,050	,317	,945	,372	AVG daily $\Delta$ libor 2003
2004	,074	,002		44,369	,000	(Constant)
	,042	,039	,354	1,071	,315	AVG daily $\Delta$ libor 2004

2005	,073	,002		39,212	,000	(Constant)
	,071	,067	,351	1,060	,320	AVG daily $\Delta$ libor 2005
2006	,074	,001		66,123	,000	(Constant)
	-,156	,046	-,771	-3,422	,009	AVG daily $\Delta$ libor 2006
2007	,074	,002		43,037	,000	(Constant)
	-,031	,061	-,175	-,503	,628	AVG daily $\Delta$ libor 2007
2008	,073	,003		27,951	,000	(Constant)
	-,017	,026	-,222	-,643	,538	AVG daily $\Delta$ libor 2008
2009	,074	,002		44,849	,000	(Constant)
	,027	,025	,349	1,054	,323	AVG daily $\Delta$ libor 2009

#### **4.8.1.3 ROYAL BANK OF SCOTLAND**

Τα αποτελέσματα της πρώτης παλινδρόμησης για τα έτη 2000-2009, με εξαρτημένη μεταβλητή το  $R_t$  και ανεξάρτητη μεταβλητή το  $RM_t$  διαφαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3: Royal Bank of Scotland αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Constant or slope
	B	Std. Error	Beta			
2000	,059	,072		,816	,438	(Constant)
	3,441	4,151	,281	,829	,431	AVG daily Δlibor 2000
2001	,039	,072		,532	,609	(Constant)
	-,769	,623	-,400	-1,234	,252	AVG daily Δlibor 2001
2002	,050	,075		,665	,525	(Constant)
	-,865	,993	-,294	-,871	,409	AVG daily Δlibor 2002
2003	,071	,072		,978	,357	(Constant)
	,918	2,185	,147	,420	,685	AVG daily Δlibor 2003
2004	,056	,072		,778	,459	(Constant)
	-1,515	1,676	-,304	-,904	,392	AVG daily Δlibor 2004
2005	,087	,083		1,050	,324	(Constant)
	-1,035	2,971	-,122	-,348	,737	AVG daily Δlibor 2005
2006	,083	,067		1,245	,248	(Constant)
	3,497	2,757	,409	1,268	,240	AVG daily Δlibor 2006

2007	,073	,074		,991	,351	(Constant)
	,010	2,620	,001	,004	,997	AVG daily Δlibor 2007
2008	-,011	,105		-,101	,922	(Constant)
	-1,095	1,049	-,346	- 1,044	,327	AVG daily Δlibor 2008
2009	,052	,065		,802	,446	(Constant)
	-1,536	,998	-,478	- 1,539	,162	AVG daily Δlibor 2009

#### 4.8.1.4 BARCLAYS

Τα αποτελέσματα της πρώτης παλινδρόμησης για τα έτη 2000-2009, με εξαρτημένη μεταβλητή το  $R_t$  και ανεξάρτητη μεταβλητή το  $RM_t$  διαφαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 4: BARCLAYS αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Constant or slope
	B	Std. Error	Beta			
2000	,069	,005		13,348	,000	(Constant)
	,399	,299	,426	1,333	,219	AVG daily Δlibor 2000
2001	,077	,003		23,389	,000	(Constant)
	,124	,028	,841	4,394	,002	AVG daily Δlibor 2001

2002	,071	,006		11,834	,000	(Constant)
	-,018	,079	-,080	-,227	,826	AVG daily $\Delta$ libor 2002
2003	,071	,005		13,415	,000	(Constant)
	-,148	,161	-,310	-,921	,384	AVG daily $\Delta$ libor 2003
2004	,070	,006		12,292	,000	(Constant)
	-,051	,133	-,133	-,379	,714	AVG daily $\Delta$ libor 2004
2005	,074	,006		12,160	,000	(Constant)
	-,206	,217	-,319	-,951	,369	AVG daily $\Delta$ libor 2005
2006	,071	,006		12,950	,000	(Constant)
	,129	,227	,197	,567	,586	AVG daily $\Delta$ libor 2006
2007	,070	,005		12,930	,000	(Constant)
	,145	,194	,256	,748	,476	AVG daily $\Delta$ libor 2007
2008	,069	,009		8,099	,000	(Constant)
	-,022	,085	-,091	-,259	,802	AVG daily $\Delta$ libor 2008
2009	,072	,005		13,079	,000	(Constant)
	,065	,084	,265	,778	,459	AVG daily $\Delta$ libor 2009



#### 4.8.1.5 STANDARD CHARTERED

Τα αποτελέσματα της πρώτης παλινδρόμησης για τα έτη 2000-2009, με εξαρτημένη μεταβλητή το  $R_t$  και ανεξάρτητη μεταβλητή το  $RM_t$  διαφαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5: STANDARD CHARTERED αποτελέσματα πρώτου σταδίου έρευνας

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Constant or slope
	B	Std. Error	Beta			
2000						(Constant)
						AVG daily Δlibor 2000
2001	,159	,006		26,675	,000	(Constant)
	,146	,054	,717	2,723	,030	AVG daily Δlibor 2001
2002	,155	,009		16,710	,000	(Constant)
	,009	,120	,028	,075	,942	AVG daily Δlibor 2002
2003	,155	,009		18,267	,000	(Constant)
	,137	,396	,130	,346	,740	AVG daily Δlibor 2003
2004	,152	,008		18,168	,000	(Constant)
	-,167	,190	-,314	-,876	,410	AVG daily Δlibor 2004
2005	,151	,009		17,686	,000	(Constant)

	,424	,482	,315	,879	,409	AVG daily Δlibor 2005
2006	,153	,008		20,316	,000	(Constant)
	,492	,411	,412	1,196	,271	AVG daily Δlibor 2006
2007	,152	,007		20,644	,000	(Constant)
	,398	,260	,501	1,531	,170	AVG daily Δlibor 2007
2008	,149	,012		12,813	,000	(Constant)
	-,085	,123	-,251	-,685	,515	AVG daily Δlibor 2008
2009	,152	,008		18,390	,000	(Constant)
	-,114	,127	-,322	-,899	,398	AVG daily Δlibor 2009

#### **4.8.2 Αποτελέσματα δεύτερου σταδίου έρευνας –συσχέτιση β<sub>0</sub> με μελετώμενους λογιστικούς δείκτες**

Στο σημείο αυτό, όπως διευκρινίστηκε και ανωτέρω, απώτερος σκοπός μας είναι ο προσδιορισμός του κάτωθι μοντέλου αφενός για το χρονικό διάστημα προ της θέσπισης των ΔΠΧΑ (2000-2004) και αφετέρου για το χρονικό διάστημα κατόπιν της θέσπισης των ΔΠΧΑ (2005-2009).

Στην προκειμένη περίπτωση απώτερος σκοπός μας είναι ο προσδιορισμός του κάτωθι μοντέλου:

$$Y_{i,t} = \beta_0 + \beta_{1a} \text{dummy}\left(\frac{Loans}{Total\ Assets}\right)_{i,t} + \beta_{1b} (1\text{-dummy}) \left(\frac{Loans}{Total\ Assets}\right)_{i,t} + \beta_{2a} \text{dummy}\left(\frac{Deposits}{Loans}\right)_{i,t} + \beta_{2b} (1\text{-dummy}) \left(\frac{Deposits}{Loans}\right)_{i,t} + \beta_{3a} \text{dummy}\left(\frac{Liability}{Equity}\right)_{i,t} + \beta_{3b} (1\text{-dummy}) \left(\frac{Liability}{Equity}\right)_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

Στο σημείο αυτό τονίζεται πως η  $Y_{i,t}$  απαρτίζεται από την εξαρτημένη μεταβλητή  $\beta_M$  (ο συντελεστής beta του κινδύνου αγοράς της εξίσωσης του πρώτου σταδίου). Οι συντελεστές beta συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα, ενώ αξίζει να σημειωθεί πως χρησιμοποιήθηκαν τα κανονικοποιημένα beta έτσι ώστε να ληφθεί υπόψη η στατιστική ισχύς τους καθώς και τα χαρακτηριστικά του δείγματος:

	<b>HSBC</b>	<b>LL</b>	<b>RBS</b>	<b>BAR</b>	<b>SC</b>
<b>2000</b>	0,247	- 0,503	0,281	0,426	null
<b>2001</b>	0,042	- 0,183	- 0,400	0,841	0,717
<b>2002</b>	- 0,145	- 0,128	- 0,294	- 0,080	0,028
<b>2003</b>	0,491	0,317	0,147	- 0,310	0,130
<b>2004</b>	- 0,319	0,354	- 0,304	- 0,133	- 0,314
<b>2005</b>	0,228	0,351	- 0,122	- 0,319	0,315
<b>2006</b>	0,056	- 0,771	0,409	0,197	0,412
<b>2007</b>	- 0,007	- 0,175	0,001	0,256	0,501
<b>2008</b>	- 0,600	- 0,222	- 0,346	- 0,091	- 0,251
<b>2009</b>	- 0,277	0,349	- 0,478	0,265	- 0,322

Πίνακας 6: Standardized betas για το διάστημα 2000 – 2009

Για την εκτέλεση της παλινδρόμησης fixed effects panel δημιουργήθηκαν έξι μεταβλητές, μέσω της εισαγωγής μιας μεταβλητής dummy, όπως αυτές ορίζονται παρακάτω:

- Loans/Total Assets
  - X1 πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ
  - X2 μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ
- Deposits/Loans
  - X3 πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ
  - X4 μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ
- Liability/Equity
  - X5 πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ
  - X6 μετά την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ

Παρακάτω παρατίθενται τα αποτελέσματα από την ανάλυση fixed effects panel regression για τις πέντε τράπεζες.

Πίνακας 7: Σύνοψη panel analysis

<b>Model Summary</b>				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,456 <sup>a</sup>	,208	-,001	,35206

a. Predictors: (Constant), X6, RBS, X1, BARCLAYS, SC, LLOYDS, X3, X5, X4, X2

Πίνακας 8: Panel analysis ANOVA test

<b>ANOVA<sup>a</sup></b>						
Model		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,235	10	,124	,997	,463 <sup>b</sup>
	Residual	4,710	38	,124		
	Total	5,945	48			

a. Dependent Variable: BETA

b. Predictors: (Constant), X6, RBS, X1, BARCLAYS, SC, LLOYDS, X3, X5, X4, X2

Πίνακας 9: Panel analysis regression coefficients

Coefficients <sup>a</sup>						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,100	,866		1,271	,212
	LLOYDS	,113	,301	,131	,377	,708
	RBS	-,099	,181	-,114	-,544	,590
	BARCLAYS	,472	,268	,546	1,761	,086
	SC	,187	,168	,208	1,115	,272
	X1	-,032	,023	-,360	-1,395	,171
	X2	-,209	1,457	-,189	-,144	,886
	X3	-,681	,831	-,967	-,820	,418
	X4	-,506	,828	-,755	-,611	,545
	X5	-,025	,013	-,933	-1,955	,058
	X6	-,030	,020	-,852	-1,520	,137

a. Dependent Variable: BETA

Από την ανάλυση panel προκύπτει πολυσυγγραμμικότητα για την τράπεζα HSBC, ως εκ τούτου εξαιρέθηκε από την εκτέλεση της παλινδρόμησης.

Πίνακας 10: Panel analysis μεταβλητές που εξαιρέθηκαν

Excluded Variables <sup>a</sup>					
Model		Beta In	t	Sig.	Collinearity Statistics
					Tolerance
1	HSBC	. <sup>b</sup>	.	.	,000

a. Dependent Variable: BETA

b. Predictors in the Model: (Constant), X6, RBS, X1, BARCLAYS, SC, LLOYDS, X3, X5, X4, X2

## Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

### 5.1 Γενικά συμπεράσματα

Η διαδικασία της ολοκλήρωσης και της παγκοσμιοποίησης συνδέεται στενά με την ανάγκη εναρμόνισης της λογιστικής σε διεθνές επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης έχουν σχεδιαστεί κυρίως για εταιρείες των οποίων οι τίτλοι διαπραγματεύονται στις ρυθμιζόμενες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρούσα Διπλωματική είχε σαν στόχο να διερευνήσει την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και την επίπτωσή τους στον κίνδυνο και την απόδοση των χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων. Η έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και η επικείμενη έξοδος της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) καλούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να εφαρμόσουν ένα υψηλό επίπεδο λογιστικών προτύπων σε μία διεθνώς δυσμενή οικονομική συγκυρία.

Από την ανάλυση των καθοριστικών παραγόντων της λογιστικής ποιότητας σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΠ διαπιστώθηκε ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις πολιτικές που ακολουθούν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον λόγο αυτόν, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι οι λογιστικοί κανόνες αλληλοεπιδρούν και με άλλους παράγοντες όπως το θεσμικό, νομικό και πολιτικό πλαίσιο. Έτσι, πιθανές βελτιώσεις στη λογιστική ποιότητα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις αλλαγές στο νομικό και πολιτικό σύστημα μιας χώρας και τα κίνητρα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που υιοθετεί. Από την άλλη πλευρά, η αλλαγή της συνολικής θεσμικής υποδομής είναι δύσκολη και περίπλοκη διαδικασία, γεγονός που αποδείχθηκε από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας και την σταδιακή υιοθέτηση συνεπών κανόνων χρηματοοικονομικής αναφοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ένα ακόμα θέμα στην ανάλυση των τραπεζικών ιδρυμάτων είναι η έντονη συζήτηση σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της λογιστικής της εύλογης αξίας. Στην ουσία, η διαμάχη προκύπτει από τη σύγκριση σχετικά με το τι είναι νέο και διαφορετικό όσον αφορά την εύλογη αξία, ειδικότερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Επιπλέον, η επιμέτρηση στην εύλογη αξία συνίσταται ολοένα και περισσότερο από τις ρυθμιστικές αρχές και τους χρήστες χρηματοπιστωτικών πληροφοριών ως βάση της λογιστικής μέτρησης. Για τον λόγο αυτόν, είναι σημαντικό να αναγνωρισθεί ότι η

παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας στην αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων της λογιστικής εύλογης αξίας σε περιόδους κρίσης μπορεί να λειάνει τη δυνητική έλλειψη αξιοπιστίας όταν δεν υπάρχουν τιμές αγοράς για το επιμετρούμενο περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση.

Συμπερασματικά, η αξία της λογιστικής πληροφόρησης στον τραπεζικό τομέα βασίζεται σε πληροφορίες, όπως τα κέρδη ανά μετοχή ή η λογιστική αξία, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τις οικονομικές και επενδυτικές αποφάσεις των ενδιαφερομένων μερών. Σε αυτό το πλαίσιο, η σχέση μεταξύ της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των τραπεζών και της εκτίμησης των εξωτερικών κινδύνων είναι σημαντική καθώς εξηγεί τη διακριτική ευχέρεια των τραπεζικών οικονομικών στοιχείων, τη διαχείριση των κερδών και τις οικονομικές αποφάσεις των τραπεζών στο πλαίσιο διαφορετικών λογιστικών καθεστώτων. Επιπλέον, η χρηματοπιστωτική κρίση θα πρέπει να οδηγήσει σε μία επανεξέταση των οικονομικών μοντέλων που εξηγούν την αδιαφάνεια των τραπεζών και τις πιθανές συνέπειες των αυξανόμενων κεφαλαιακών απαιτήσεων.

## **5.2 Συμπεράσματα για την υιοθέτηση των προτύπων στην Ελλάδα**

Οι επιπτώσεις των ασυνήθιστων χαρακτηριστικών του οικονομικού περιβάλλοντος και του θεσμικού πλαισίου στην Ελλάδα έγινε αφορμή για παράταση στην υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων τρεις φορές στο διάστημα 2002-2005. Το γεγονός ότι η ελληνική αγορά είναι μικρή συγκριτικά με τις αγορές άλλων ευρωπαϊκών χωρών όπως η Γερμανία ή η Γαλλία, οι οποίες ανήκουν στον ίδιο λογιστικό μοντέλο του κώδικα δικαίου (Code Law), συνάδει με την ύπαρξη αδύναμων πειθαρχικών αρχών και χαμηλή πιθανότητα κρατικής παρέμβασης ώστε να επιβληθούν κυρώσεις. Επομένως, η διακύμανση της διακριτικής ευχέρειας εξηγείται περισσότερο από την κερδοφορία και τη μόχλευση και όχι από την ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης. Ένα ακόμα χαρακτηριστικό είναι οι ισχυροί δεσμοί μεταξύ των ελεγκτών και των επικεφαλής των επιχειρήσεων, γεγονός που οδηγεί σε υψηλά επίπεδα διαφθοράς.

Από την άλλη πλευρά, και παρά τα παραπάνω προβλήματα, η υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων στην Ελλάδα συνέβαλε στη μείωση της διαχείρισης των κερδών, στην έγκαιρη αναγνώριση ζημιών και στη μεγαλύτερη αξία των λογιστικών στοιχείων

σε σύγκριση με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Παρά τα φαινόμενα διαφθοράς, φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις που ελέγχονται από μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα λογιστικής ποιότητας.

Σε ό,τι αφορά στον τραπεζικό τομέα, η αξία της λογιστικής πληροφόρησης βασίζεται σε πληροφορίες, όπως τα κέρδη ανά μετοχή ή η λογιστική αξία, οι οποίες τείνουν να επηρεάζουν τις οικονομικές και επενδυτικές αποφάσεις των ενδιαφερομένων μερών. Επομένως, η σχέση μεταξύ της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των τραπεζών και της εκτίμησης του κινδύνου, κυρίως του πιστωτικού, είναι ισχυρή καθώς εξηγεί τη διακριτική ευχέρεια των τραπεζικών οικονομικών στοιχείων, τη διαχείριση των κερδών και τις οικονομικές αποφάσεις των τραπεζών στο πλαίσιο διαφορετικών λογιστικών καθεστώτων.

Συμπερασματικά, παρά τις βελτιώσεις στην αξιοπιστία, τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη συνάφεια αξίας με την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού θεσμικού, νομικού και πολιτικού πλαισίου εξακολουθούν να επηρεάζουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

### **5.3 Συμπεράσματα εμπειρικής μελέτης**

Κατόπιν της μελέτης των ανωτέρω παρατιθέμενων αποτελεσμάτων, δεν παρατηρείται σημαντική συσχέτιση των δεικτών Loan/Total assets, Deposits/Loans και Liability/equity με τον συστηματικό κίνδυνο μεταβολής του επιτοκίου LIBOR για καμία από τις πέντε τράπεζες, καθώς το p-value του μοντέλου υπολογίστηκε ίσο με 0,463 >>> 0,05 για επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.

Αν εξεταζόταν το μοντέλο για επίπεδο εμπιστοσύνης 90%, προκύπτει ότι μόνον για την Barclays το μοντέλο έχει στατιστική ισχύ, με p-value 0,086 < 0,1, ενώ εξετάζοντας τη συσχέτιση των τριών ανεξάρτητων μεταβλητών, για επίπεδο εμπιστοσύνης 90%, μόνον η αναλογία Liability/Equity δείχνει να έχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση με τον συστηματικό κίνδυνο του επιτοκίου LIBOR με p-value 0,058 για το διάστημα πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ.



## Βιβλιογραφία

### Ελληνική

- Αχείλας, Γ., Αλεξανδρίδου, Κ. και Μαρκόπουλος, Θ. (2015). *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα*. Διαθέσιμο:  
<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/Presentation%20ELP%20Law%204308-2014.pdf> .
- Βλάχος, Χ. και Λουκά, Λ. (2009). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα 2009*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Γρηγοράκος, Θ.Γ. (2009). *Ανάλυση - Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλας.
- Δημητράς, Α. (2015). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς*. Διαθέσιμο:  
[https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4965/1/02\\_chapter\\_1.pdf](https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4965/1/02_chapter_1.pdf) .
- Καραγιώργος, Θ. και Πετρίδης, Α. (2010). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα, θεωρία και πράξη - Η εφαρμογή των Δ.Α.Π. σε συνδυασμό με το Γ.Λ.Σ.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Θεοφάνη Καραγιώργου.
- Κονταξή – Ζαχειλά, Μ. (2015). *Βασικές έννοιες των Αποτελεσμάτων Εκμετάλλευσης & Χρήσεως*. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Κόντος, Γ. (2015). *Χρηματοοικονομική Λογιστική/ΔΛΠ-ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.
- Μακρής, Σ. (2016). Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα – Σύγκριση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. *Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πατρών*. Διαθέσιμο:  
<http://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/9679/3/Makris%28manag%29.pdf>.
- Ντζανάτος, Δ. (2008). *Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Παπαδέας, Π. (2016). *Χρηματοοικονομική λογιστική πληροφόρηση : Βασική θεωρία και χρήση με ανανέωση του ΕΓΛΣ για την σύνταξη χρηματοοικονομικών καταστάσεων με τα ΕΛΠ*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Πετράκης, Ε. (2015). *Ελληνικά λογιστικά πρότυπα Ν.4308/2014*. [online] TMS. Διαθέσιμο:  
[http://tms-auditors.gr/uploads/parousiasi\\_elp\\_n4308\\_2014.pdf](http://tms-auditors.gr/uploads/parousiasi_elp_n4308_2014.pdf).

### Ξενόγλωσση

- Abata, M.A. (2015). The impact of international financial reporting standards (IFRS) adoption on financial reporting practice in the Nigerian banking sector. *Journal of Policy and Development Studies*, Vol. 9, No 2, pp.169-184.
- Aebi, V., Sabato, G. and Schmid, M. (2012). Risk management, corporate governance, and bank performance in the financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 36, No 12, pp.3213-3226.
- Agyei-Mensah, B.K. (2012). Association between firm-specific characteristics and levels of disclosure of financial information of rural banks in the Ashanti region of Ghana. *Journal of Applied Finance and Banking*, Vol. 2, No 1, pp.69-92.
- Agostino, M., Drago, D. and Silipo, D.B. (2011). The value relevance of IFRS in the European banking industry. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, Vol. 36, No 3, pp.437-457.

- Aharony, J., Barniv, R. and Falk, H. (2010). The impact of mandatory IFRS adoption on equity valuation of accounting numbers for security investors in the EU. *European Accounting Review*, Vol. 19, No 3, pp.535-578.
- Ahmed, K., Chalmers, K. and Khelif, H. (2013). A meta-analysis of IFRS adoption effects. *The International Journal of Accounting*, Vol. 48, No 2, pp.173-217.
- Ahmed, A.S., Takeda, C. and Thomas, S. (1999). Bank loan loss provisions: a reexamination of capital management, earnings management and signaling effects. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 28, No 1, pp.1-25.
- Alexander, C.R., Bauguess, S.W., Bernile, G., Lee, Y.H.A. and Marietta-Westberg, J. (2013). Economic effects of SOX Section 404 compliance: A corporate insider perspective. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 56, No 2, pp.267-290.
- Altunbas, Y., Manganelli, S. and Marques-Ibanez, D. (2012). Bank Risk during the Great Recession: Do business models matter? *Bangor Business School Research Paper*.
- Alves, S. (2012). Ownership structure and earnings management: Evidence from Portugal. *Australasian Accounting Business & Finance Journal*, Vol. 6, No 1, p.57-74.
- Armstrong, C.S., Barth, M.E., Jagolinzer, A.D. and Riedl, E.J. (2010). Market reaction to the adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*, Vol. 85, No 1, pp.31-61.
- Armstrong, C. and Jagolinzer, A. (2005). *The IAS 39 "Carve-Out": How the European Union hedged its exposure to the international standard on derivatives and hedging*. Διαθέσιμο: <https://www.gsb.stanford.edu/faculty-research/case-studies/ias-39-carve-out-how-european-union-hedged-its-exposure-international>.
- Ashbaugh, H. and Pincus, M. (2001). Domestic accounting standards, international accounting standards, and the predictability of earnings. *Journal of Accounting Research*, Vol. 39, No 3, pp.417-434.
- Atanassova, A. (2008). IFRS adoption in Bulgarian banks: Non-numerical disclosure evidence. *University of Economics-Varna*.
- Athianos, S. and Arsenos, P. (2011). Use of International Accounting Standards and Source of Finance: The Case of Greek Companies Listed in the Athens Stock Exchange. *International Research Journal of Finance and Economics*, Issue 78, pp.18-33.
- Aubert, F. and Grudnitski, G. (2011). The impact and importance of mandatory adoption of International Financial Reporting Standards in Europe. *Journal of International Financial Management & Accounting*, Vol. 22, No. 1, pp.1-26.
- Ayadi, R., Arbak, E. and Pieter De Groen, W. (2012). Regulation of European banks and business models: towards a new paradigm? *Centre For European Policy Studies*.
- Baboukardos, D. and Rimmel, G. (2016). Value relevance of accounting information under an integrated reporting approach: A research note. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 35, No 4, pp.437-452.
- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, Vol. 36, No 1, pp.5-27.
- Ballas, A.A. and Tzovas, C. (2010). An empirical investigation of Greek firms' compliance to IFRS disclosure requirements. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No 1, pp.40-62.
- Ballas, A.A., Skoutela, D. and Tzovas, C.A., (2010). The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece. *Managerial Finance*, Vol. 36, No 11, pp.931-948.

- Barker, R. and Schulte, S. (2017). Representing the market perspective: Fair value measurement for non-financial assets. *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 56, pp.55-67.
- Barth, M.E., Landsman, W.R., Young, D. and Zhuang, Z. (2014). Relevance of differences between net income based on IFRS and domestic standards for European firms. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 41, No 3-4, pp.297-327.
- Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M.H. and Williams, C.D. (2013). Effects on comparability and capital market benefits of voluntary adoption of IFRS by US firms: Insights from voluntary adoption of IFRS by non-US firms. *Rock Center for Corporate Governance at Stanford University*, Working Paper No. 133.
- Barth, M.E., Landsman, W.R. and Lang, M.H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, Vol. 46, No 3, pp.467-498.
- Barth, M.E., Landsman, W., Lang, M. and Williams, C. (2006). Accounting quality: International accounting standards and US GAAP. *Manuscript, Stanford University*.
- Beatty, A., Chamberlain, S.L. and Magliolo, J. (1995). Managing financial reports of commercial banks: The influence of taxes, regulatory capital, and earnings. *Journal of Accounting Research*, pp.231-261.
- Beaver, W., Kettler, P. and Scholes, M. (1970). The association between market determined and accounting determined risk measures. *The Accounting Review*, Vol. 45, No 4, pp.654-682.
- Berger, A.N., Saunders, A., Scalise, J.M. and Udell, G.F. (1998). The effects of bank mergers and acquisitions on small business lending. *Journal of Financial Economics*, Vol. 50, No 2, pp.187-229.
- Bhattacharya, N., Desai, H. and Venkataraman, K. (2013). Does earnings quality affect information asymmetry? Evidence from trading costs. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No 2, pp.482-516.
- Bischof, J. (2009). The effects of IFRS 7 adoption on bank disclosure in Europe. *Accounting in Europe*, Vol. 6, No 2, pp.167-194.
- Bischof, J., Brüggemann, U. and Daske, H. (2010). Relaxation of fair value rules in times of crisis: An analysis of economic benefits and costs of the amendment to IAS 39. *Social Science Research Network Working Paper Series*.
- Blankespoor, E., Linsmeier, T.J., Petroni, K.R. and Shakespeare, C. (2013). Fair value accounting for financial instruments: Does it improve the association between bank leverage and credit risk? *The Accounting Review*, Vol. 88, No 4, pp.1143-1177.
- Boyd, J.H. and De Nicolo, G. (2005). The theory of bank risk-taking and competition revisited. *The Journal of Finance*, Vol. 60, No 3, pp.1329-1343.
- Brandao Marques, L., Correa, R. and Sapriza, H. (2013). International evidence on government support and risk taking in the banking sector. *FRB International Finance Discussion Paper No. 1086*.
- Brewer III, E. and Lee, C.F. (1986). *How the market judges bank risk*. Federal Reserve Bank of Chicago.
- Brimble, M. and Hodgson, A. (2007). Assessing the risk relevance of accounting variables in diverse economic conditions. *Managerial Finance*, Vol. 33, No 8, pp.553-573.
- Brüggemann, U., Hitz, J.M. and Sellhorn, T. (2013). Intended and unintended consequences of mandatory IFRS adoption: A review of extant evidence and suggestions for future research. *European Accounting Review*, Vol. 22, No 1, pp.1-37.

- Brusov, P., Filatova, T. and Orekhova, N. (2014). Mechanism of formation of the company optimal capital structure, different from suggested by trade off theory. *Cogent Economics & Finance*, Vol. 2, No 1, pp.1-13.
- Burgstahler, D.C., Hail, L. and Leuz, C. (2006). The importance of reporting incentives: Earnings management in European private and public firms. *The Accounting Review*, Vol. 81, No 5, pp.983-1016.
- Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 24, No 1, pp.99-126.
- Bushman, R.M. and Williams, C.D. (2012). Accounting discretion, loan loss provisioning, and discipline of banks' risk-taking. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 54, No 1, pp.1-18.
- Bushman, R.M., Piotroski, J.D. and Smith, A.J. (2011). Capital allocation and timely accounting recognition of economic losses. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol 38, No 1- 2, pp.1-33.
- Bushman, R.M. and Piotroski, J.D. (2006). Financial reporting incentives for conservative accounting: The influence of legal and political institutions. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 42, No 1, pp.107-148.
- Cai, F. and Wong, H. (2010). The effect of IFRS adoption on global market integration. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, Vol. 9, No 10, pp.25-34.
- Cairns, D., Massoudi, D., Taplin, R. and Tarca, A. (2011). IFRS fair value measurement and accounting policy choice in the United Kingdom and Australia. *The British Accounting Review*, Vol. 43, No 1, pp.1-21.
- Callao Gaston, S., Ferrer, García, C., Jarne Jarne, J.I. and Lainez Gadea, J.A. (2010). IFRS adoption in Spain and the United Kingdom: Effects on accounting numbers and relevance. *Advances in Accounting*, Vol. 26, No 2, pp.304-313.
- Cavelaars, P, De Haan, J, Hilbers, P and Stellinga, B. (2013). Key challenges for financial supervision after the crisis. *WRR Web publication*, No 71.
- Chaney, P.K., Faccio, M. and Parsley, D. (2011). The quality of accounting information in politically connected firms. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 51, No 1, pp.58-76.
- Chen, H., Tang, Q., Jiang, Y. and Lin, Z. (2010). The role of international financial reporting standards in accounting quality: Evidence from the European Union. *Journal of International Financial Management & Accounting*, Vol. 21, No 3, pp.220-278.
- Chow, M.J.T. and Surti, J. (2011). Making banks safer: can Volcker and Vickers do it? *International Monetary Fund*, WP/11/236
- Christensen, H.B., Lee, E., Walker, M. and Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption? *European Accounting Review*, Vol. 24, No 1, pp.31-61.
- Christensen, H.B., Lee, E. and Walker, M. (2007). Cross-sectional variation in the economic consequences of international accounting harmonization: The case of mandatory IFRS adoption in the UK. *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, No 4, pp.341-379.
- Clarkson, P., Hanna, J.D., Richardson, G.D. and Thompson, R. (2011). The impact of IFRS adoption on the value relevance of book value and earnings. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, Vol. 7, No 1, pp.1-17.

- Cohen, S. and Karatzimas, S. (2013). Has IFRS adoption affected management accounting systems? Empirical evidence from Greece. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, Vol. 9, No 3, pp.268-285.
- Cordazzo, M. (2008). The impact of IAS/IFRS on accounting practices: evidence from Italian listed companies. *Séminaire DEMA/ERM*.
- Csebfalvi, G. (2012). The Effects of International Accounting Standardization on Business Performance: Evidence from Hungary. *International Journal of Business and Management*, Vol. 7, No 9, pp.20-27.
- Darabos, É. and Herczeg, A. (2015). A Few Fields of the Harmonization of Accounting Statements on the Basis of IFRS. *Procedia Economics and Finance*, Vol. 32, pp.332-337.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C. and Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, Vol. 46, No 5, pp.1085-1142.
- Dechow, P., Ge, W. and Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 50, pp. 344- 401
- Delcours, N. and Huff, K. (2015). Determinants of IFRS voluntary adoption in emerging and frontier markets. *Review of Business*, Vol. 36, No 1, pp.43-54
- DeLong, G.L. (2001). Focusing versus diversifying bank mergers: Analysis of market reaction and long-term performance.
- Demaria, S. and Dufour, D. (2007). First time adoption of IFRS, Fair value option, Conservatism: Evidences from French listed companies. *In 30 ème colloque de l'EAA*, pp.1-24.
- Demirgüç-Kunt, A. and Huizinga, H. (2010). Bank activity and funding strategies: The impact on risk and returns. *Journal of Financial Economics*, Vol. 98, No 3, pp.626-650.
- Dholakia, P. (2012). A Perpetual study of IFRS towards a True and Fair View of International Accounting system. *International Journal of Scientific and Research Publications*, Vol. 2, No 3, pp.1-9.
- Dimos, A. (2011). IFRS and European commercial banks: value relevance and economic consequences. *Doctoral dissertation, University of Birmingham*.
- Doidge, C., Karolyi, G.A. and Stulz, R.M. (2004). Why are foreign firms listed in the US worth more? *Journal of Financial Economics*, Vol. 71, No 2, pp.205-238.
- Dosamantes, C.A.D. (2013). The relevance of using accounting fundamentals in the Mexican stock market. *Journal of Economics Finance and Administrative Science*, Vol. 18, pp.2-10.
- Doukakis, L.C. (2010). The persistence of earnings and earnings components after the adoption of IFRS. *Managerial Finance*, Vol. 36, No 11, pp.969-980.
- Ekholm, B.G. and Troberg, P. (1998). Quo vadis true and fair view? *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 7, No 1, pp.113-129.
- Eleswarapu, V.R. and Venkataraman, K. (2006). The impact of legal and political institutions on equity trading costs: A cross-country analysis. *The Review of Financial Studies*, Vol. 19, No 3, pp.1081-1111.
- Epstein, B.J. (2009). The economic effects of IFRS adoption. *The CPA Journal*, Vol. 79, No 3, pp.26-31.

- Eriotis, N., Siriopoulos, C., Vasiliou, D. and Zisis, V. (2009). The effect of asymmetric timeliness in the reporting of good and bad news on the properties of profitability: Evidence from Athens Stock Exchange. *Managerial Finance*, Vol. 35, No 11, pp.918-929.
- Ernst & Young (2013). *IFRS changes impacting the banking industry*. Διαθέσιμο: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry/\\$FILE/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry/$FILE/EY-IFRS-changes-impacting-the-banking-industry.pdf) [πρόσβαση 20 Δεκ. 2017].
- Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2012). Earnings management, conservatism, and earnings quality. *Foundations and Trends in Accounting*, Vol. 6, No 2, pp.65-186.
- Fauzi, F. and Locke, S., 2012. Board structure, ownership structure and firm performance: A study of New Zealand listed-firms. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*, Vol. 8, No. 2, pp.43–67.
- Fecht, F. and Wagner, W. (2009). The marketability of bank assets, managerial rents and banking stability. *Journal of Financial Stability*, Vol. 5, No 3, pp.272-282.
- Fox, A., Hannah, G., Helliar, C. and Veneziani, M. (2013). The costs and benefits of IFRS implementation in the UK and Italy. *Journal of Applied Accounting Research*, Vol. 14, No 1, pp.86-101.
- Gassen, J. and Sellhorn, T. (2006). Applying IFRS in Germany: Determinants and consequences. Διαθέσιμο: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=906802](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=906802).
- Gebhardt, G.U. and Novotny- Farkas, Z. (2011). Mandatory IFRS adoption and accounting quality of European banks. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 38, No 3- 4, pp.289-333.
- Georgakopoulou, E., Spathis, C. and Floropoulos, I. (2010). The transition from the Greek accounting system to IFRS: evidence from the manufacturing sector. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No 1, pp.4-19.
- Geyfman, V. (2005). Banks in the securities business: Market-based risk implications of Section 20 subsidiaries. *Federal Reserve Bank of Philadelphia*, Working Paper No 05-17.
- Glavan, S. (2010). Fair value accounting in banks and the recent financial crisis. *Estabilidad financiera*, Vol. 19, pp.55-69.
- Goncharov, I., Riedl, E.J. and Sellhorn, T. (2014). Fair value and audit fees. *Review of Accounting Studies*, Vol. 19, No 1, pp.210-241.
- Grabinska, K., Kedziora, M. and Krasodomska, J. (2014). The Polish accounting system and IFRS implementation process in the view of empirical research. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 13, No 2, pp.281-310.
- Goh, B.W., Li, D., Ng, J. and Yong, K.O. (2015). Market pricing of banks' fair value assets reported under SFAS 157 since the 2008 financial crisis. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol.34, No 2, pp.129-145.
- Hamada, R.S. (1972). The effect of the firm's capital structure on the systematic risk of common stocks. *The Journal of Finance*, Vol. 27, No 2, pp.435-452.
- Harris, T.S., Lang, M. and Möller, H.P. (1994). The value relevance of German accounting measures: An empirical analysis. *Journal of Accounting Research*, Vol. 32, No 2, pp.187-209.
- Hope, O., Kang, T. and Zang, Y. (2004). The bonding hypothesis revisited: do cross-listing firms bond to the improved disclosure environment in the United States. *Working Paper, University of Toronto*.

- Houqe, M.N., van Zijl, T., Dunstan, K. and Karim, A.W. (2012). The effect of IFRS adoption and investor protection on earnings quality around the world. *The International Journal of Accounting*, Vol. 47, No 3, pp.333-355.
- Horton, J., Serafeim, G. and Serafeim, I. (2013). Does mandatory IFRS adoption improve the information environment? *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No 1, pp.388-423.
- Huddart, S.J. and Ke, B., 2007. Information asymmetry and cross-sectional variation in insider trading. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 24, No 1, pp.195-232.
- Iatridis, G. (2010). International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 19, No 3, pp.193-204.
- Ionaşcu, M., Ionaşcu, I., Săcărin, M and Minu, M. (2014) IFRS adoption in developing countries: the case of Romania. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 13, No 2, pp.311-350.
- Jarva, H. and Lantto, A.M. (2012). Information content of IFRS versus domestic accounting standards: evidence from Finland. *The Finnish Journal of Business Economics*, No 2, pp. 141-177.
- Jeanjean, T. and Stolowy, H. (2008). Do accounting standards matter? An exploratory analysis of earnings management before and after IFRS adoption. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 27, No 6, pp.480-494.
- Jermakowicz, E.K. and Gornik-Tomaszewski, S. (2006). Implementing IFRS from the perspective of EU publicly traded companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 15, No 2, pp.170-196.
- Jones, J.S., Lee, W.Y. and Yeager, T.J. (2013). Valuation and systemic risk consequences of bank opacity. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 37, No3, pp.693-706.
- Joos, P. and Lang, M. (1994). The effects of accounting diversity: Evidence from the European Union. *Journal of Accounting Research*, Vol. 32, pp.141-168.
- Kapan, M.T. and Minoiu, C. (2013). Balance sheet strength and bank lending during the global financial crisis (No. 13-102). *Deutsche Bundesbank No 33/2013*.
- Karampinis, N. and Hevas, D. (2009). The effect of the mandatory application of IFRS on the value relevance of accounting data: Some evidence from Greece. *European Research Studies*, Vol. 12, No 1, pp.73-100.
- Karatzimas, S., Zounta, S. and Kyriakidou, V. (2011). Impacts and changes in the accounting policies after the IAS adoption: a comparison between the manufacturing and the commercial sector in Greece. *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 10, No 3, pp.302-317.
- Kargin, S. (2013). The impact of IFRS on the value relevance of accounting information: Evidence from Turkish firms. *International Journal of Economics and Finance*, Vol 5, No 4, pp.71-80.
- Kılıç, M., Uyar, A. and Ataman, B. (2013). Perception of the SMEs on the IFRS for SMEs: The case of Turkey. *International Istanbul Finance Congress*.
- Kim, J.B., Shi, H. and Zhou, J. (2014). International Financial Reporting Standards, institutional infrastructures, and implied cost of equity capital around the world. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, Vol. 42, No 3, pp.469-507.

- Kirch, G. and Terra, P.R.S. (2012). Determinants of corporate debt maturity in South America: Do institutional quality and financial development matter? *Journal of Corporate Finance*, Vol. 18, No 4, pp.980-993.
- Kvaal, E. and Nobes, C. (2012). IFRS policy changes and the continuation of national patterns of IFRS practice. *European Accounting Review*, Vol. 21, No 2, pp.343-371.
- Kwok, C.C. and Tadesse, S. (2006). National culture and financial systems. *Journal of International Business Studies*, Vol. 37, No 2, pp.227-247.
- Lang, M., Raedy, J.S. and Wilson, W. (2006). Earnings management and cross listing: Are reconciled earnings comparable to US earnings? *Journal of Accounting and Economics*, Vo. 42, No 1, pp.255-283.
- Langfield, S. and Pagano, M. (2016). Bank bias in Europe: effects on systemic risk and growth. *Economic Policy*, Vol. 31, No 85, pp.51-106.
- Leuz, C. (2003). IAS versus US GAAP: information asymmetry-based evidence from Germany's new market. *Journal of Accounting Research*, Vol. 41, No 3, pp.445-472.
- Leuz, C. and Verrecchia, R.E (2000). The economic consequences of increased disclosure. *Journal of Accounting Research*, Vol. 38, pp.91-124.
- Leuz, C. and Wysocki, P.D. (2016). The economics of disclosure and financial reporting regulation: Evidence and suggestions for future research. *Journal of Accounting Research*, Vol. 54, No 2, pp.525-622.
- Leventis, S., Dimitropoulos, P.E. and Anandarajan, A. (2011). Loan loss provisions, earnings management and capital management under IFRS: The case of EU commercial banks. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 40, No 1-2, pp.103-122.
- Li, X. and Yang, H.I. (2015). Mandatory financial reporting and voluntary disclosure: The effect of mandatory IFRS adoption on management forecasts. *The Accounting Review*, Vol. 91, No 3, pp.933-953.
- Liikanen, E. (2012). *High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector*. Final Report, Brussels, pp.1-139.
- Liu, C., Yao, L.J., Hu, N. and Liu, L. (2011). The impact of IFRS on accounting quality in a regulated market: An empirical study of China. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol. 26, No. 4, pp.659-676.
- Madawaki, A. (2012). Adoption of international financial reporting standards in developing countries: The case of Nigeria. *International Journal of Business and Management*, Vo. 7, No 3, p.152.
- Maggina, A. and Tsaklanganos, A.A. (2011). Predicting audit opinions evidence from the Athens stock exchange. *Journal of Applied Business Research*, Vol. 27, No 4, pp.53-68.
- Magnan, M.L. (2009). Fair value accounting and the financial crisis: messenger or contributor. *Accounting perspectives*, Vol. 8, No 3, pp.189-213.
- Márquez-Ramos, L. (2011). European accounting harmonization: Consequences of IFRS adoption on trade in goods and foreign direct investments. *Emerging Markets Finance and Trade*, Vol. 47, No 4, pp.42-57.
- Morais, A.I. and Curto, J.D. (2008). Accounting quality and the adoption of IASB standards: portuguese evidence. *Revista Contabilidade & Finanças*, Vol. 19, No 48, pp.103-111.
- Mousa, G.A. and Desoky, A.M. (2014). The value relevance of international financial reporting standards (IFRS): The case of the GCC countries. *Journal of Accounting, Finance and Economics*, Vol. 4, No 2, pp.16-28.



- Müller, V.O. (2014). The impact of IFRS adoption on the quality of consolidated financial reporting. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol. 109, pp.976-982.
- Naoum, V.C., Sykianakis, N. and Tzovas, C. (2011). The perceptions of managers of Greek firms regarding the Costs and Benefits ensuing from the adoption of International Financial Reporting Standards in Greece. *International Journal of Economic Sciences & Applied Research*, Vol. 4, No. 3, pp. 59-74.
- Neag, R. (2014). The effects of IFRS on net income and equity: evidence from Romanian listed companies. *Procedia Economics and Finance*, Vol, 15, pp.1787-1790.
- Niskanen, J., Kinnunen, J. and Kasanen, E. (2000). The value relevance of IAS reconciliation components: empirical evidence from Finland. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 19, No 2, pp.119-137.
- Ntim, C.G., Opong, K.K. and Danbolt, J. (2012). The relative value relevance of shareholder versus stakeholder corporate governance disclosure policy reforms in South Africa. *Corporate Governance: An International Review*, Vol. 20, No 1, pp.84-105.
- Oliveira, J., Rodrigues, L.L. and Craig, R. (2013). Public visibility and risk-related disclosures in Portuguese credit institutions. *The Journal of Risk*, Vol. 15, No 4, pp.1-21.
- Öztekin, Ö. and Flannery, M.J. (2012). Institutional determinants of capital structure adjustment speeds. *Journal of Financial Economics*, Vol. 103, No 1, pp.88-112.
- Paananen, M. and Lin, H. (2009). The development of accounting quality of IAS and IFRS over time: The case of Germany. *Journal of International Accounting Research*, Vol. 8, No 1, pp.31-55.
- Paglietti, P. (2009). Investigating the effects of the EU mandatory adoption of IFRS on accounting quality: Evidence from Italy. *International Journal of Business and Management*, Vol. 4, No 12, pp.3-18.
- Palea, V. (2013). IAS/IFRS and financial reporting quality: lessons from the European experience. *China Journal of Accounting Research*, Vol. 6, No 4, pp.247-263.
- Papadamou, S. and Tzivinikos, T. (2013). The risk relevance of international financial reporting standards: evidence from Greek banks. *International Review of Financial Analysis*, Vol. 27, pp.43-54.
- Paraskeva, M. (2016). *The influence of company characteristics and accounting regulation on information disclosed in annual reports. Masters' Thesis*, University of Piraeus.
- Pazarskis, M., Alexandrakis, A., Notopoulos, P. and Kydros, D. (2011). IFRS Adoption Effects in Greece: Evidence from the IT Sector. *MIBES Transactions-International Journal*, Vol. 5, No 2, pp.101-111.
- Pervan, I. and Bartulović, M. (2014). Value relevance of accounting information: evidence from South Eastern European countries. *Ekonomika istraživanja*, Vol. 27, No 1, pp.181-190.
- Pope, P.F. and McLeay, S.J. (2011). The European IFRS experiment: Objectives, research challenges and some early evidence. *Accounting and Business Research*, Vol. 41, No 3, pp.233-266.
- Porta, R.L., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. and Vishny, R.W., 1998. Law and finance. *Journal of Political Economy*, Vol. 06, No 6, pp.1113-1155.
- Pownall, G. and Wieczynska, M. (2017). Deviations from the mandatory adoption of IFRS in the European Union: Implementation, enforcement, incentives, and compliance. *Scientific Annals of Economics and Business*, Vol. 64, No. 1, pp.59-81.

- Procházka, D. (2011). Readiness for the voluntary adoption of the IFRS by non-listed companies: a Czech perspective. *Recent Researches in Applied Economics*, Vol. 3, pp.81-86.
- Quinteiro, L.G.D.L. and de Medeiros, O.R. (2008). Financial Disclosure and International Capital Mobility in Latin America. *BAR-Brazilian Administration Review*, Vol. 5, No 2, pp.160-176.
- Rahman, S. (2017). Credit Supply and Capital Structure Adjustments. Διαθέσιμο: [http://www.fmaconferences.org/Boston/Credit\\_Supply\\_and\\_Capital\\_Structure\\_Adjustment.pdf](http://www.fmaconferences.org/Boston/Credit_Supply_and_Capital_Structure_Adjustment.pdf).
- Ramanna, K. and Sletten, E. (2014). Network effects in countries' adoption of IFRS. *The Accounting Review*, Vol. 89, No 4, pp.1517-1543.
- Ramesha, V. (2016), *Convergence of Indian Accounting Standards with IFRS—Prospects & Challenges*. National Seminar on “IND-AS: A Road Map for IFRS in India”.
- Rosenberg, B. and McKibben, W. (1973). The prediction of systematic and specific risk in common stocks. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, Vol. 8, No 2, pp.317-333.
- Samaha, K., Dahawy, K., Hussainey, K. and Stapleton, P. (2012). The extent of corporate governance disclosure and its determinants in a developing market: The case of Egypt. *Advances in Accounting*, Vol. 28, No 1, pp.168-178.
- Santomero, A.M. (1997). Commercial bank risk management: an analysis of the process. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 12, No 2-3, pp.83-115.
- Shaffer, S. (2010). Fair value accounting: villain or innocent victim-exploring the links between fair value accounting, bank regulatory capital and the recent financial crisis. *Federal Reserve Bank of Boston*, Working Paper No. QAU10-01
- Schmit, M., Denuit, T., Gheeraert, L. and Warny, C. (2011). Roles, Missions and Business Models of Public Financial Institutions in Europe, *SUERF Studies*, No. 2011/5, pp.1-77.
- Sensarma, R. and Jayadev, M. (2009). Are bank stocks sensitive to risk management? *The Journal of Risk Finance*, Vol. 10, No 1, pp.7-22.
- Shima, K.M. and Yang, D.C. (2012). Factors affecting the adoption of IFRS. *International Journal of Business*, Vol. 17, No 3, pp.276-298.
- Skowron, L. and Kristensen, K. (2012). The impact of the recent banking crisis on customer loyalty in the banking sector: Developing versus developed countries. *The TQM Journal*, Vol. 24, No 6, pp.480-497.
- Soderstrom, N.S. and Sun, K.J. (2007). IFRS adoption and accounting quality: a review. *European Accounting Review*, Vol. 16, No 4, pp.675-702.
- Stulz, R.M. (2015). Risk- Taking and Risk Management by Banks. *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 27, No. 1, pp.8-18.
- Sun, K. J. (2006). Financial Reporting Quality, Capital Allocation Efficiency, and Financing Structure: An International Study. *AAA 2006 Financial Accounting and Reporting Section (FARS) Meeting Paper*. Διαθέσιμο: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.816384>.
- Tarca, A., 2012. The case for global accounting standards: Arguments and evidence.
- Templeton, W.K. and Severiens, J.T. (1992). The effect of nonbank diversification on bank holding company risk. *Quarterly Journal of Business and Economics*, pp.3-17.
- Tsalavoutas, I., André, P. and Evans, L. (2012). The transition to IFRS and the value relevance of financial statements in Greece. *The British Accounting Review*, Vo. 44, No 4, pp.262-277.

- Tsalavoutas, I. (2009). Adoption of IFRS by Greek listed companies: financial statement effects, level of compliance and value relevance. *Doctor of Philosophy Thesis*, The University of Edinburgh.
- Umoren, A.O. and Enang, E.R. (2015). IFRS adoption and value relevance of financial statements of Nigerian listed banks. *International Journal of Finance and Accounting*, Vol. 4, No 1, pp.1-7.
- Van der Meulen, S., Gaeremynck, A. and Willekens, M. (2007). Attribute differences between US GAAP and IFRS earnings: An exploratory study. *The International Journal of Accounting*, Vol. 42, No 2, pp.123-142.
- Van Tendeloo, B. and Vanstraelen, A. (2008). Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market. *European Accounting Review*, Vol. 17, No 3, pp.447-469.
- Van Tendeloo, B. and Vanstraelen, A. (2005). Earnings management under German GAAP versus IFRS. *European Accounting Review*, Vol. 14, No 1, pp.155-180.
- Vazquez, F. and Federico, P. (2015). Bank funding structures and risk: Evidence from the global financial crisis. *Journal of Banking & Finance*, Vol. 61, pp.1-14.
- Veron, N. (2008). Fair value accounting is the wrong scapegoat for this crisis. *Accounting in Europe*, Vol. 5, No 2, pp.63-69.
- Zehri, F. and Chouaibi, J. (2013). Adoption determinants of the International Accounting Standards IAS/IFRS by the developing countries. *Journal of Economics Finance and Administrative Science*, Vol. 18, No 35, pp.56-62.
- Winney, K., Marshall, D., Bender, B. and Swiger, J. (2010). Accounting globalization: roadblocks to IFRS adoption in the United States. *Global Review of Accounting and Finance*, Vol. 1, No 1, pp.167-178.
- Wu, Y. and Bowe, M. (2010). Information disclosure, market discipline and the management of bank capital: evidence from the Chinese financial sector. *Journal of Financial Services Research*, Vol. 38, No 2-3, pp.159-186.

### Διαδικτυακές πηγές

- ΕΛΤΕ (2017). *Λίγα λόγια για την ΕΛΤΕ*. Διαθέσιμο: [http://www.elte.org.gr/index.php?option=com\\_k2&view=item&layout=item&id=324&Itemid=194&lang=el](http://www.elte.org.gr/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=324&Itemid=194&lang=el).
- Κανονισμός ΕΚ 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R1606&from=EL>.
- Ν.3301/2004 Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις. Διαθέσιμο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/114>.
- Ν.3148/2003 Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, αντικατάσταση και συμπλήρωση των διατάξεων για τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και άλλες διατάξεις. Διαθέσιμο: <http://www.fle.gr/index.php/logistika/103-nomoi-p-d-2003/369->.
- Ν.2992/2002 Μέτρα για την ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις. Διαθέσιμο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/146>.

- Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EL>.
- Οδηγία 2009/49/ΕΚ τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις κοινοποίησης για τις μεσαίου μεγέθους εταιρείες και την υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων λογαριασμών. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0049&from=EN>.
- Οδηγία 2006/99/ΕΚ Προσαρμογή ορισμένων οδηγιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου, λόγω της προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0099&from=EN>.
- Οδηγία 2006/46/ΕΚ Τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς, της οδηγίας 86/635/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των τραπεζών και λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και της οδηγίας 91/674/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0046&from=EN>.
- Οδηγία 2006/43/ΕΚ Υποχρεωτικοί έλεγχοι των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0043&from=EN>.
- Οδηγία 2003/51/ΕΚ Τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ και 91/674/ΕΟΚ σχετικά με τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0051&from=EN>.
- Οδηγία 2003/38/ΕΚ Τροποποίηση της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών όσον αφορά τα ποσά που εκφράζονται σε Ευρώ. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0038&from=EN>.
- Οδηγία 2001/65/ΕΚ Τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ και 86/635/ΕΟΚ για τους κανόνες αποτίμησης των ετησίων και ενοποιημένων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0065&from=EN>.
- Οδηγία 1999/60/ΕΚΤ Τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ για την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31999L0060&from=EN>.
- Οδηγία 94/8/ΕΚ Τροποποίηση της Οδηγίας 78/660/ΕΟΚ όσον αφορά την αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0008&from=EN>.
- Οδηγία 90/605/ΕΟΚ Τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0605&from=EN>.
- Οδηγία 90/604/ΕΟΚ Ετήσιοι λογαριασμοί και εξαιρέσεις υπέρ των μικρών και μεσαίων εταιρειών. Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0604&from=EN>.
- Οδηγία 89/666/ΕΟΚ Δημοσιότητα των υποκαταστημάτων που έχουν συσταθεί σε ένα κράτος μέλος από ορισμένες μορφές εταιρειών που διέπονται από το δίκαιο άλλου κράτους.

Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0666&from=EN> .

Οδηγία 84/569/ΕΟΚ *Αναθεώρηση των ποσών που εκφράζονται σε ECU στην οδηγία 78/660/ΕΟΚ* Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31984L0569&from=EN>.

Οδηγία 83/349/ΕΕΚ *Για τους ενοποιημένους λογαριασμούς.* Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31983L0349&from=EN>.

Οδηγία 78/660/ΕΕΚ *Fourth Directive: annual accounts of companies with limited liability.* Διαθέσιμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:126009&from=EN>.

Barclays. (2009). Annual Report 2009. Available at: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiOyILQyrviAhUOxIsKHS5KCSsQFjACegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2009%2F2009-barclays-bank-plc-annual-report.pdf&usg=AOvVaw1NWUS19AQZrIPXEYK\\_s5ze](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiOyILQyrviAhUOxIsKHS5KCSsQFjACegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2009%2F2009-barclays-bank-plc-annual-report.pdf&usg=AOvVaw1NWUS19AQZrIPXEYK_s5ze)

Barclays.(2007). Annual Report 2007. Available at: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjY4JriyrviAhXLIYsKHRC9DNkQFjAAegQIAhAC&url=https%3A%2F%2Fwww.home.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fbarclayspublic%2Fdocs%2FInvestorRelations%2FAnnualReports%2FAR2007%2F2007-barclays-plc-annual-report.pdf&usg=AOvVaw3xhkDPbeekZwR6AbNUnJCl>

Barclays.(2005). Annual Report 2005. Available at: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjss8XtyrviAhUGpIsKHdOFAQgQFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2005%2Fbarclays-plc-annual-report-2005.pdf&usg=AOvVaw3oj1U51ELHfv-TBQQbsQtQ>

Barclays.(2003). Annual Report 2003. Available at: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj\\_jZ\\_9yrviAhVql4sKHae1By4QFjAAegQIBRAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2003%2Fbarclays-plc-annual-report-2003.pdf&usg=AOvVaw3DCIIEdiCUh1gXVr\\_p2OMe](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj_jZ_9yrviAhVql4sKHae1By4QFjAAegQIBRAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2003%2Fbarclays-plc-annual-report-2003.pdf&usg=AOvVaw3DCIIEdiCUh1gXVr_p2OMe)

Barclays. (2001). Annual Report 2001. Available at: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjTydaGy7viAhWu-yoKHXzQBuEQFjACegQICBAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2003%2Fbarclays-plc-annual-report-2003.pdf&usg=AOvVaw3DCIIEdiCUh1gXVr\\_p2OMe](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjTydaGy7viAhWu-yoKHXzQBuEQFjACegQICBAC&url=https%3A%2F%2Fhome.barclays%2Fcontent%2Fdam%2Fhome-barclays%2Fdocuments%2Finvestor-relations%2Fannualreports%2Far2003%2Fbarclays-plc-annual-report-2003.pdf&usg=AOvVaw3DCIIEdiCUh1gXVr_p2OMe)

Goodhart, C. and Wagner, W. (2012). *Regulators should encourage more diversity in the financial system*. <http://voxeu.org/article/regulators-should-encourage-more-diversity-financial-system> .

HSBC.(2009).Annual Report 2009.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE\\_HBC\\_2009.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE_HBC_2009.pdf)

HSBC. (2007). Annual Report 2007.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE\\_HBC\\_2007.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE_HBC_2007.pdf)

HSBC. (2005). Annual Report 2005.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE\\_HBC\\_2005.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE_HBC_2005.pdf)

HSBC. (2003). Annual Report 2003.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE\\_HBC\\_2003.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE_HBC_2003.pdf)

HSBC. (2001). Annual Report 2001.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE\\_HBC\\_2001.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/h/NYSE_HBC_2001.pdf)

Lloyds.(2009).Annual Report 2009.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE\\_LLOY\\_2009.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE_LLOY_2009.pdf)

Lloyds. (2007).Annual Report 2007.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE\\_LLOY\\_2007.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE_LLOY_2007.pdf)

Lloyds. (2005).Annual Report 2005.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE\\_LLOY\\_2005.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE_LLOY_2005.pdf)

Lloyds.(2003).Annual Report 2003.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE\\_LLOY\\_2003.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE_LLOY_2003.pdf)

Lloyds.(2001).Annual Report 2001.Available at:  
[http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE\\_LLOY\\_2001.pdf](http://www.annualreports.com/HostedData/AnnualReportArchive/L/LSE_LLOY_2001.pdf)

IFRS (2017). List of IFRS Standards. Διαθέσιμο: <http://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> .

Royal Bank of Scotland. (2009). Annual Report 2009. Available at:  
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjfuPm7ybviAhUmtYsKHbi-BWUQFjAAegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2Fannual-reports%2Frbs-group-accounts-2009.pdf&usg=AOvVaw1yIZO4CxgWDSxDAW0BpM-o>

Royal Bank of Scotland. (2007). Annual Report 2007. Available at:  
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjfuPm7ybviAhUmtYsKHbi-BWUQFjAAegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2Fannual-reports%2Frbs-group-accounts-2007.pdf&usg=AOvVaw1yIZO4CxgWDSxDAW0BpM-o>

ct=8&ved=2ahUKEwjfuPm7ybviAhUmtYsKHbi-  
BWUQFjADegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%  
2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2Fannual-reports%2Frbs-group-accounts-  
2007.pdf&usg=AOvVaw1bkzftX7D8G2FDo\_\_SkbjH

Royal Bank of Scotland. (2005). Annual Report 2005. Available at:

[https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwijh5DYybviAhULxIsKHUSCDJgQFjADegQIARAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2Fannual-reports%2Frbs-group-accounts-2005.pdf&usg=AOvVaw30H-juZ9pih2jz-xivx\\_nc](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwijh5DYybviAhULxIsKHUSCDJgQFjADegQIARAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2Fannual-reports%2Frbs-group-accounts-2005.pdf&usg=AOvVaw30H-juZ9pih2jz-xivx_nc)

Royal Bank of Scotland. (2003). Annual Report 2003. Available at:

[https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiBseSWyrviAhWklYsKHXT\\_BmcQFjABegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2FArchived%2F2003-companyannouncement.pdf&usg=AOvVaw0CC9Iz8UCFkj1zN0G0G-PB](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiBseSWyrviAhWklYsKHXT_BmcQFjABegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Finvestors.rbs.com%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FR%2FRBS-IR%2FArchived%2F2003-companyannouncement.pdf&usg=AOvVaw0CC9Iz8UCFkj1zN0G0G-PB)

Royal Bank of Scotland. (2001). FORM 20-F 2001. Available at:  
[https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjZWNyrviAhVjxosKHTIUBaIQFjAAegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.rbs.co.uk%2FGroup\\_Information%2FInvestor\\_Relations%2FFinancial\\_Results%2F2001%2F20F2001.pdf&usg=AOvVaw3IK4m7bNcc2lZSZJqjAjrj](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjZWNyrviAhVjxosKHTIUBaIQFjAAegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.rbs.co.uk%2FGroup_Information%2FInvestor_Relations%2FFinancial_Results%2F2001%2F20F2001.pdf&usg=AOvVaw3IK4m7bNcc2lZSZJqjAjrj)

Standard Chartered. (2009). Annual Report 2009. Available at:  
<http://www.standardchartered.com/annual-report-09/en/>

Standard Chartered. (2007). Annual Report 2007. Available at:  
<http://www.assignmentpoint.com/business/finance/annual-report-2007-of-standard-chartered-bank.html>

Standard Chartered. (2005). Annual Report 2005. Available at:  
<http://www.assignmentpoint.com/business/finance/annual-report-2005-of-standard-chartered-bank.html>

Standard Chartered. (2003). Annual Report 2003. Available at:  
<http://www.assignmentpoint.com/business/finance/annual-report-2003-of-standard-chartered-bank.html>

Standard Chartered. (2002). Annual Report 2002. Available at:  
<http://www.assignmentpoint.com/business/finance/annual-report-2002-of-standard-chartered-bank.html>

Standard Chartered. (2001). Annual Report 2001. Available at: Standard Chartered. (2002). Annual Report 2002. Available at:  
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjQqeGGzLviAhWCwcQBHecUCnUQFjACegQIARAB&url=https>

[%3A%2F%2Ffricanfinancials.com%2Fdocument%2Fzm-scz-2001-ar-00%2F&usg=AOvVaw3pEe9JzZPs8gRB-c11MRCz](#)



## Παράρτημα

### ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

#### Υπόδειγμα Β.1.1: Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις - (Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης)

Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
<b>Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</b>			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Χρεωστικοί τίτλοι		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι		X	X
Λοιπά		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Αναβαλλόμενοι φόροι		X	X
<b>Σύνολο μη κυκλοφορούντων</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</b>			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		X	X
Εμπορεύματα		X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Προκαταβολές για αποθέματα		X	X
Λοιπά αποθέματα		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις		X	X
Δουλευμένα έσοδα περιόδου		X	X

Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Σύνολο κυκλοφορούντων</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Σύνολο ενεργητικού</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Καθαρή θέση</b>		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιο τίτλοι	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
<b>Σύνολο καθαρής θέσης</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Προβλέψεις</b>		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Τραπεζικά δάνεια		
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
<b>Σύνολο</b>	<b>X</b>	<b>X</b>
	X	X

Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

**Υπόδειγμα Β.1.2: Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις  
(Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία)**

**Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
<b>Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</b>			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Διαθέσιμα για πώληση		X	X
Στοιχεία προοριζόμενα για αντιστάθμιση		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Αναβαλλόμενοι φόροι		X	X
<b>Σύνολο μη κυκλοφορούντων</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
<b>Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία</b>			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		X	X
Εμπορεύματα		X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Προκαταβολές για αποθέματα		X	X
Λοιπά αποθέματα		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις		X	X
Δουλεωμένα έσοδα περιόδου		X	X
Λοιπές απαιτήσεις		X	X
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο		X	X
Προπληρωμένα έξοδα		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		X	X
<b>Σύνολο</b>		<b>X</b>	<b>X</b>

<b>Σύνολο κυκλοφορούντων</b>	X	X
<b>Σύνολο ενεργητικού</b>	X	X
<b>Καθαρή θέση</b>		
Καταβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιο τίτλοι	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσφωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
<b>Σύνολο καθαρής θέσης</b>	X	X
<b>Προβλέψεις</b>		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Τραπεζικά δάνεια		
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	X	X
Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
<i>Σύνολο</i>	X	X
	X	X
<b>Σύνολο υποχρεώσεων</b>	X	X
<b>Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων</b>	X	X

**Υπόδειγμα Β.2.1: Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Κόστος πωλήσεων		X	X
Μικτό αποτέλεσμα		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
		X	X
Έξοδα διοίκησης		X	X
Έξοδα διάθεσης		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X

**Υπόδειγμα Β.2.2: Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ' είδος – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατ/μένα)		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
Ιδιοπαραχθέντα πάγια στοιχεία		X	X
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών		X	X
Παροχές σε εργαζόμενους		X	X
Αποσβέσεις		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X

Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων	X	X
Φόροι εισοδήματος	X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	X	X

### Υπόδειγμα Β.3: Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

	<u>Κεφάλαιο</u>	<u>Υπέρ το άρτιο</u>	<u>Καταθέσεις Ιδιοκτητών</u>	<u>Ίδιοι Τίτλοι</u>	<u>Διαφορές εύλογης αξίας</u>	<u>Αποθεματικά νόμωνκαικατ/κού</u>	<u>Αφορολόγητα αποθεματικά</u>	<u>Αποτελέσματα εις νέο</u>	<u>Σύνολο</u>
<b>Υπόλοιπο 01.01.20Χ0</b>	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών								X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	X	X			X		X		X
Εσωτερικές μεταφορές							X	X	0
Διανομές στους φορείς								X	X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
<b>Υπόλοιπο 31.12.20Χ0</b>	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο					X				X
Εσωτερικές μεταφορές									0
Διανομές μερισμάτων									X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
<b>Υπόλοιπο 31.12.20Χ1</b>	X	X	X	X	X	X	X	X	X

**Υπόδειγμα Β.4: Κατάσταση Χρηματοροών – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος)**

	<u>Σημείωση</u>	<u>20X1</u>	<u>20X0</u>
<b>Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες</b>			
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Πλέον ή μείον προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων		X	X
Προβλέψεις		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση στοιχείων		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στοιχείων		X	X
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)		X	X
		X	X
Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης			
Μεταβολή αποθεμάτων		X	X
Μεταβολή απαιτήσεων		X	X
Μεταβολή υποχρεώσεων		X	X
		X	X
Μείον:			
Πληρωμές για χρεωστικούς τόκους		X	X
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος		X	X
<i>Σύνολο</i>		X	X
<b>Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες</b>			
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων		X	X
Χορηγηθέντα δάνεια (καθαρή μεταβολή)		X	X
Τόκοι εισπραχθέντες		X	X
Μερίσματα εισπραχθέντα		X	X
<i>Σύνολο</i>		X	X
<b>Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες</b>			
Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου		X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια		X	X
Μερίσματα πληρωθέντα		X	X
<i>Σύνολο</i>		X	X
<b>Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων</b>			
Καθαρή μεταβολή στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		X	X